BEGROTING

2027-2030

Inhoudsopgave

Inleiding **5**
Leeswijzer **6**

I. BELEIDSBEGROTING **10**

PROGRAMMA'S **11**
0. Sociale voorzieningen **12**
1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid **15**
2. Onderwijs **21**
3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting **25**
4. Milieu **33**
5. Veiligheid **41**
6. Verkeer en vervoer **46**
7. Cultuur, sport en recreatie **50**
8. Economische structuur **53**
9. Bestuur en organisatie **56**
10. Algemene baten en lasten **58**
11. Overhead **62**

PARAGRAFEN **68**
1. Lokale heffingen **69**
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing **74**
3. Onderhoud kapitaalgoederen **83**
4. Treasury **89**
5. Bedrijfsvoering **92**
6. Verbonden partijen **95**
7. Grondbeleid **112**
8. Openbaarheid Wet open overheid (Woo) **115**

II. FINANCIËLE BEGROTING **116**

1. Financiële positie **116**
1.1 Begrotingsbeleid **116**
1.2 Reserves en voorzieningen **125**
1.3 Balans **126**
2. Overzicht van Baten en Lasten **127**
3. Meerjaren investeringsprogramma 2027-2030 ..... **132**
4. Meerjarenbegroting **136**

Bijlage A Meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen **139**
Bijlage B Overzicht baten en lasten per taakveld **145**
Bijlage C EMU Saldo **146**

Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting 2027-2030 van de gemeente Eersel. De begroting vormt een belangrijk document waarin de financiële plannen en beleidsvoornemens van onze gemeente worden gepresenteerd. Het geeft inzicht in hoe de middelen worden ingezet om de doelstellingen die de raad vaststelt in beleid te bereiken. De raad stelt bij het vaststellen van de begroting het budget beschikbaar voor de activiteiten in 2027. De speerpunten voor het komende jaar staan in de verschillende programma's. Verder wordt in deze inleiding ingegaan op het financieel perspectief en de leeswijzer.

Collegeprogramma 2027-2030
Naar aanleiding van het coalitieakkoord is een collegeprogramma opgesteld. De financiële middelen waarvan nu inzichtelijk is dat deze benodigd zijn voor de uitvoering van het collegeprogramma zijn verwerkt in deze begroting als stelpost. Deze begroting is op die manier voorzien van nieuw beleid en daarmee dus beleidsrijk. In hoofdstuk II. Financiële begroting zijn de mutaties in een tabel met bijbehorende toelichting opgenomen. Bij het vaststellen van de begroting kan de raad besluiten deze stelpost vrij te geven.

Meerjarenperspectief 2027-2030
Op basis van de eisen van de toezichthouder (Provincie) moet tenminste de eerste of de vierde jaarschijf van een begroting structureel sluitend zijn. Het structurele saldo in 2027 is zonder OZB-verhoging positief. Toch wordt voorgesteld om de OZB met meer dan de inflatie te laten stijgen. De OZB-verhoging wordt de komende jaren gelijkmatig verdeeld. Zo zorgen we voor financiële ruimte voor de ambities uit het collegeprogramma.

Om die reden wordt voor de jaren 2027 tot en met 2030 een zo minimaal mogelijke OZB verhoging voorgesteld van respectievelijk 10%, 15%, 15% en 7,5%. Met deze transparante opbouw leggen we de bewuste politieke en financiële keuzes helder aan u voor. De voorgestelde OZB-tarieven zijn nadrukkelijk gekoppeld aan de uitvoering van onze gezamenlijke ambities. We herijken deze uitgangspunten elk begrotingsjaar kritisch.

Na de OZB-verhoging en verwerking van alle mutaties in deze begroting resulteert dit in onderstaande meerjarige begrotingssaldi. De jaarschijf 2027 laat een positief resultaat zien van € 2.805 (exclusief bouwgrondexploitatie). Na correctie van de incidentele lasten ad € 1.186.000 resteert een positief structureel begrotingssaldo van € 1.188.805.

Voor het jaar 2028 is het begrotingssaldo negatief. Omdat een gedeelte van het negatieve saldo als incidenteel kan worden aangemerkt, is het structurele saldo minder negatief. In 2029 en 2030 bedraagt het begrotingssaldo respectievelijk -/- € 347.616 en -/- € 388.916. Aangezien er in deze jaren geen incidentele lasten zijn is dit saldo gelijk aan het structurele saldo.

(bedragen in €)	2027	2028	2029	2030
Inkomsten	84.038.776	73.795.626	64.763.450	65.884.242
Uitgaven	84.035.971	74.348.929	65.111.066	66.273.158
Begrotingssaldo	**+2.805**	**-553.303**	**-347.616**	**-388.916**
Waarvan incidenteel	-1.186.000	-447.500	0	0
Structureel saldo	**+1.188.805**	**-105.803**	**-347.616**	**-388.916**

Leeswijzer

De gemeenteraad stelt jaarlijks vanuit haar kaderstellende en controlerende rol de begroting vast. Daarmee geeft de raad invulling aan haar recht het college van B&W toestemming te verlenen om voor een aangegeven prestatie een vastgesteld budget uit te geven. Wijzigingen door het jaar heen worden vervolgens ook ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor het overgrote deel van de budgetten wordt deze toestemming verleend via de begroting. De begroting bouwt zich op door een optelsom van door de raad vastgestelde beleidsstukken en externe ontwikkelingen die invloed hebben op inkomsten en uitgaven.

De opzet van de begroting 2027

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor hoe gemeenten in Nederland hun begroting dienen op te stellen. In lijn met de BBV bestaat de Eerselse begroting uit twee delen:
I de beleidsbegroting;
II de financiële begroting.

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan (de programma's), het hoofdstuk "Algemene dekkingsmiddelen en stelposten" en de paragrafen. De programma's worden conform artikel 2 van de financiële verordening van onze gemeente aan het begin van iedere raadsperiode vastgesteld door de raad.
De financiële begroting omvat het overzicht van baten en lasten, de financiële positie van de gemeente, het investeringsprogramma en de meerjarenbegroting.

1. De beleidsbegroting

1.1 Het programmaplan en de maatschappelijke effecten, indicatoren en normen,

1.1.1 Algemeen

Normen en indicatoren

Al een aantal jaren vindt een doorontwikkeling plaats op het gebied van normen en indicatoren in onze begroting. Vanuit het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) is het sinds de begroting van 2017 landelijk verplicht gesteld een set van benchmarkindicatoren in de programmabegroting op te nemen. Die set heeft het doel:

- de begroting inzichtelijker te maken voor (niet-financiële) raadsleden en inwoners;
- het mogelijk te maken om de gemeente Eersel met andere gemeenten en cijfers te vergelijken.

De verplichte indicatoren zijn in de programmabegroting opgenomen bij de beleidsvelden waar zij (het meest) betrekking op hebben. De indicatoren zijn afkomstig uit bestaande (landelijke) benchmarks en onderzoeken. Indien de raad daarvoor wensen heeft, al dan niet op aangeven van het college van B&W, kunnen deze landelijke indicatoren worden aangevuld met eigen indicatoren. De indicatoren en de bijbehorende meetgegevens worden ontsloten via www.waarstaatjegemeente.nl. Hierbij wordt opgemerkt dat sommige gegevens niet jaarlijks worden gemeten, ofwel tijdig worden geactualiseerd. Daar waar onder een norm de waarden tussen haakjes staan, betreft het de meest recente werkelijke cijfers/scores.
De raad is vrij om voorstellen te doen tot wijzigingen van normen. Meetgegevens voor de eigen (subjectieve) indicatoren worden verkregen aan de hand van de burgerpeiling en ondernemerspeiling. Het verbeteren van de normen en indicatoren is een proces dat continu de nodige aandacht heeft, zodat bovenstaande doelen ieder jaar weer beter te realiseren zijn.

Bij de programma's gaat het in eerste instantie om de inhoud van het beleid. Vanzelfsprekend is ook de financiële ruimte belangrijk. In het programmaplan zijn de beoogde maatschappelijke effecten van de indicatoren vermeld, evenals de (prestatie)normen die daarop betrekking hebben.

1.1.2 Maatschappelijke effecten, indicatoren en normen

In deze programmabegroting zijn de volgende uitgangspunten per programma gehanteerd:

- Gewenst maatschappelijk effect(en) is (zijn) duidelijk geformuleerd;
- Gewenst maatschappelijk effect(en) wordt (worden) uitgesplitst in subdoelen;
- Meetbare indicatoren worden opgenomen die iets zeggen over de mate waarin het gewenste effect is/wordt gerealiseerd;
- Opgenomen indicatoren uit de begroting zijn (op termijn) daadwerkelijk te monitoren, zodat verantwoording hierover mogelijk is;
- Per indicator is een (minimum)norm geformuleerd;
- Een directe koppeling wordt gelegd tussen datgene *wat we willen bereiken* en datgene *wat we daarvoor gaan doen* in het begrotingsjaar.

In de programmarekening, als onderdeel van de jaarstukken, wordt vervolgens aan de hand van kleuren in de tabel aangegeven of de gestelde normen zijn gerealiseerd.

1.1.3 De opbouw van de programma's

De programma's zijn als volgt opgebouwd:

Omschrijving programma

Hierin wordt omschreven wat onder het betreffende programma wordt verstaan. De beleidsterreinen die onder het programma vallen zijn ook aangegeven. Deze beleidsterreinen zijn gekoppeld aan de taakvelden uit het BBV.

De drie w's:

***W**at willen we bereiken en **W**at gaan we daarvoor doen?*

Per programma zijn de beoogde maatschappelijke effecten aangegeven, die moeten worden bereikt door de uitvoering van beleid. In een rubriek zijn indicatoren aangegeven voor de beoogde maatschappelijke effecten. Daarnaast is een rubriek opgenomen waarin (prestatie)normen zijn vermeld, die moeten worden gehaald. Direct hieraan gekoppeld is welke specifieke activiteiten moeten hiervoor verricht worden.

Voorbeeld:

De activiteiten die vallen onder dit programma hebben als doel het volgende maatschappelijke effect te realiseren: **"Geformuleerd maatschappelijk effect"**

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
ONDERWERP		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
Indicator behorende bij het maatschappelijk effect.	Hoe hebben we de afgelopen jaren gescoord op deze indicator.	De te behalen norm in 2027.
Wat gaan we daarvoor doen? Opsomming van activiteiten die in 2027 moeten bijdragen aan het realiseren van de gewenste realisatie, die een positieve bijdrage levert aan het behalen van het maatschappelijk effect.		

Vervolgens worden bijzonderheden en speerpunten voor 2027, die invloed hebben op de realisatie, toegelicht.

***W**at mag het kosten?*

Ieder programma kent baten en lasten. Autorisatie door de raad vindt plaats op het niveau van de programma's. Verder zijn de investeringen voor 2027 opgenomen.

Indien de raad instemt met de begroting, worden de investeringskredieten voor het jaar 2027 beschikbaar gesteld, mits er door de raad geen aanpassingen worden gemaakt in het meerjarig-investeringsprogramma.

De programma's 10 en 11

Het programma 'Algemene baten en lasten' (programma 10) en het programma 'Overhead' (programma 11) hebben een andere opbouw dan de overige programma's. Hierin wordt alleen een overzicht van de financiële middelen gegeven.

1.2. De paragrafen

In de paragrafen worden de beleidsmatige aspecten van diverse beheersinstrumenten aangegeven. Bedoelde instrumenten vallen ook onder één of meer programma's. Voor een totaalinzicht in de positie van de gemeente is het van belang dat deze dwarsdoorsnede wordt gemaakt. Het BBV bepaalt welke paragrafen in ieder geval opgenomen moeten worden in onze begroting.

Hieronder wordt kort ingegaan op de diverse paragrafen.

1. Lokale heffingen

Hierin wordt een toelichting gegeven op alle belastingen en heffingen van de gemeente Eersel.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is middelen vrij te maken om tegenvallers te kunnen opvangen. Aangegeven wordt welke risico's de gemeente loopt, welke middelen beschikbaar zijn bij tegenvallers en welk beleid de gemeente heeft ten aanzien van deze aspecten.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

In dit onderdeel wordt ingegaan op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, groen en verlichting, de zogenaamde kapitaalgoederen.
Deze paragraaf is onder meer een instrument om onderhoud systematisch aan te pakken. Het spreekt voor zich dat de instandhouding van de kapitaalgoederen van essentieel belang is voor de realisering van verschillende programma's, zoals 'verkeer en vervoer' en 'onderwijs en educatie'.

4. Treasury

De paragraaf is bedoeld om de uitvoering van de treasuryfunctie te volgen, welke functie als volgt kan worden gedefinieerd:
'Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's'.

5. Bedrijfsvoering

Bij de bedrijfsvoering gaat het om de besturing en beheersing van, het toezicht op en de verantwoording over de bedrijfsprocessen binnen de gemeentelijke organisatie op basis van een bedrijfsvoeringfilosofie (bijvoorbeeld rechtmatig, betrouwbaar, transparant, doelmatig en doeltreffend).

6. Verbonden partijen

Dit onderdeel moet inzicht geven in de zogenaamde verbonden partijen:
'Participaties van de gemeente in derde rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen zijn gemoeid'.
Hiermee worden bedoeld de gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en privaatrechtelijke rechtspersonen. Partijen waarin de gemeente én een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

7. Grondbeleid

Het grondbeleid is enerzijds van belang voor de doelstelling van verschillende programma's en anderzijds vanwege de financiële belangen en risico's voor de gemeente.

8. Openbaarheid Wet open overheid (Woo)

Deze nieuwe paragraaf voorziet in de wettelijke verplichting om jaarlijks in de begroting aandacht te besteden aan beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo.

2. De financiële begroting

In het overzicht van baten en lasten (zie paragraaf 1 van onderdeel II: de financiële begroting) is het onderdeel waarin is aangegeven tot welke bedragen de raad het college heeft geautoriseerd bij de begroting. Het is een overzicht van de baten en lasten per programma, waarbij afzonderlijk is aangegeven welke onttrekkingen en toevoegingen aan reserves er per programma plaatsvinden.

In het hoofdstuk financiële positie wordt ingegaan op het gevolgde begrotingsbeleid (inclusief de uitgangspunten), de investeringen, de reserves en de meerjarenbegroting. Hiernaast worden alle mutaties die verwerkt zijn na de voorjaarsnota toegelicht.

De 'financiële positie' en de paragraaf "weerstandsvermogen en risicobeheersing" geven samen antwoord op de vraag hoe gezond de gemeente financieel is, of aan alle verplichtingen kan worden voldaan en of er dan nog ruimte is om eventuele tegenvallers op te vangen.

De totale inkomsten en uitgaven en de saldi zien er voor de periode 2027-2030 als volgt uit:

(bedragen in €)	2027	2028	2029	2030
Inkomsten	84.038.776	73.795.626	64.763.450	65.884.242
Uitgaven	84.035.971	74.348.929	65.111.066	66.273.158
Begrotingssaldo	**+2.805**	**-553.303**	**-347.616**	**-388.916**
Waarvan incidenteel	-1.186.000	-447.500	0	0
Structureel saldo	**+1.188.805**	**-105.803**	**-347.616**	**-388.916**

In de begroting 2027 is het positief exploitatiesaldo voor 2027 ad € 2.805 toegevoegd aan de algemene reserve (zie ook de toelichting bij het onderdeel "Financiële positie", paragraaf 2.1).

Bijlagen
Conform de vastgestelde financiële verordening moet jaarlijks bij de begroting en jaarrekening enkele gegevens per reserve en voorziening worden geactualiseerd. Het overzicht Reserves en voorzieningen maakt in de vorm van een *bijlage A* dan ook deel uit van de begroting en jaarrekening.
Tevens is er een verplicht overzicht van de baten en lasten per taakveld als *bijlage B* opgenomen.
In *bijlage C* is het EMU-saldo opgenomen.

I. BELEIDSBEGROTING

PROGRAMMA'S

0. Sociale voorzieningen

Iedere inwoner krijgt de kans om naar vermogen mee te doen, in het eigen levensonderhoud te voorzien en perspectief op een zelfstandige toekomst.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

INKOMEN

Indicator	Realisatie	Norm
1. Netto arbeidsparticipatie *(verplicht)* *% van de beroepsgeschikte bevolking (15-75 jaar) die daadwerkelijk betaald werk heeft.*	2025: Eersel:75,2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 74,0% 2024 Eersel: 75,6% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 73,8%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?
KempenPlus ondersteunt de ontwikkeling van cliënten met als doel regulier aan het werk te gaan en te blijven. Als regulier werk niet (of niet direct) haalbaar is, wordt er gekeken naar mogelijkheden tot gesubsidieerde arbeid op de reguliere arbeidsmarkt of een (beschutte) werkplek bij of via KempenPlus, of een andere vorm van zinvolle dagbesteding. KempenPlus bepaalt voor elke cliënt een passende aanpak: cliënten zijn aan het werk, werken aan werk, participeren of werken aan participatie.

Indicator	Realisatie	Norm
2. Werkloze jongeren *(verplicht)* *% 16 t/m 22-jarigen zonder betaald werk*	2025: *Gegevens niet bekend* 2024 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?
- KempenPlus biedt ondersteuning aan jongeren van 16 of 17 jaar met een leerplicht of kwalificatieplicht en jongeren van 18 tot 27 die hulp nodig hebben voor het volgen van een leer-werktraject.
- KempenPlus zet een breed scala aan re-integratie instrumenten in voor werkloze jongeren en biedt specifieke trainingen aan op basis van nut en noodzaak.

Indicator	Realisatie	Norm
3. Personen met een bijstandsuitkering *(verplicht)* *Aantal per 10.000 inwoners*	2025 Eersel: 88,3 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 144,7 2024 Eersel: 74,3 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 143,1	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?
- KempenPlus verstrekt een bijstandsuitkering aan wie daar recht op heeft.
- Alle uitkeringsgerechtigden hebben een actueel plan van aanpak naar (betaald) werk (of een ontheffing van de actieve arbeidsverplichtingen).
- ‘Elke stap telt’ wordt ingezet om nieuwe cliënten te screenen en een passend traject aan te bieden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
4. Lopende re-integratievoor-zieningen *(verplicht)* *Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar*	2025 Eersel: 195,4 Gemeenten tot 25.000: 165,5 2024 Eersel: 171,2 Gemeenten tot 25.000: 156,6	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? KempenPlus brengt per client de afstand tot de arbeidsmarkt in beeld en beoordeelt welke re-integratievoorziening passend is om deze client te begeleiden naar zo regulier mogelijk werken. Het inzetten van re-integratievoorzieningen is geen doel op zich.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Geldzorgen
Inwoners met een laag inkomen kunnen gebruikmaken van de minimaregelingen via KempenPlus. Inwoners met schulden worden ondersteund door de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK).
In 2027 blijven we, in lijn met de Kadernota Geldzorgen 2025–2028, inzetten op het voorkomen en vroegtijdig signaleren van geldzorgen, zodat geldstress en betalingsachterstanden zoveel mogelijk worden beperkt. Daarnaast blijven we investeren in een sterke samenwerking met het maatschappelijk middenveld, zodat signalen van geldzorgen eerder worden herkend en inwoners sneller de juiste ondersteuning vinden binnen het bestaande aanbod.

Werk & Inkomen
Beleidsmedewerkers van de 4 Kempengemeenten werken samen met medewerkers van KempenPlus aan een nieuw beleidskader Werk & Inkomen. Naar verwachting wordt eind 2026 het beleidskader Werk & Inkomen 2027-2030 vastgesteld door de raad. In 2027 wordt gestart met de uitvoering van dit beleidskader.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 0: Sociale voorzieningen						
Bedragen in €	**Rekening**	**Begroting**	**Begroting 2027-2030**			
	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten	4.507.223	4.520.240	4.499.490	4.101.490	4.101.490	4.101.490
Apparaatskosten	6.015.628	5.385.301	5.497.641	5.416.848	5.413.351	5.489.826
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	**10.522.851**	**9.905.541**	**9.997.131**	**9.518.338**	**9.514.841**	**9.591.316**
Baten	3.772.679	3.804.320	3.747.160	3.335.000	3.335.000	3.335.000
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**3.772.679**	**3.804.320**	**3.747.160**	**3.335.000**	**3.335.000**	**3.335.000**
Saldo Baten minus Lasten	**-6.750.172**	**-6.101.221**	**-6.249.971**	**-6.183.338**	**-6.179.841**	**-6.256.316**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Geen afwijkingen groter dan € 25.000.

Beleidsdocumenten

- Bedrijfsplan Participatiebedrijf ‘iedereen werkt mee’
- Beleidsregels bijzondere bijstand Kempengemeenten 2026
- Beleidsregels Participatieregeling 18+ Kempengemeenten 2025
- Verordening participatieregeling 18+ Kempengemeenten 2025
- Kadernota Geldzorgen 2025-2028
- Verordening Participatiewet 2015
- Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023
- Nadere regels en beleidsregels Re-integratie Participatiewet, IOAW en IOAZ Kempengemeenten 2024
- Beleidsregels terugvordering, verhaal en invordering
- Beleidsregels inzake Krediethypotheek en Pandrecht 2004
- Beleidsregels Wet taaleis
- Beleidsregels commerciële huur, inkomsten uit verhuur en kostgeld en verlaging norm als gevolg van de woonkosten
- Beleidsregels Bbz
- Beleidsregels studietoeslag
- Beleidsregels Participatiewet in balans 2026

1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid

In Eersel telt iedereen mee en krijgt iedere inwoner de mogelijkheid om zo zelfstandig, gezond en vitaal mogelijk te leven en deel te nemen aan de samenleving, met passende ondersteuning dichtbij wanneer dat nodig is.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

JEUGD

Indicator	Realisatie	Norm
5. Jongeren met een delict voor de rechter *(verplicht)* *% 12 t/m 21-jarigen*	2022 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1% Sinds het jaar 2023 wordt deze indicator niet meer uitgevraagd, doordat de vraagstellingen zijn veranderd bij CBS Jeugdmonitor.	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het aandachtsgebied “veiligheid” van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) staat in nauw contact met de politie en gemeente. Door kennis en kunde te delen, voorkomen we problemen.
- Meer zichtbaarheid van het jongerenwerk op straat bij hanggroepen om met hen in contact te komen.
- Inzet jongerenwerk
- Versterken van de kansen en het welzijn van jeugdigen door middel van het Plan van aanpak jeugdopgave.
- Kempisch OJO (operationeel jongeren overleg) waarbij het professioneel netwerk rondom jeugdigen in relatie tot criminaliteit samenkomt om signalen en trends Kempisch te delen.

Indicator	Realisatie	Norm
6. Kinderen in uitkeringsgezin *(verplicht)* *% kinderen tot 18 jaar*	2025: *Gegevens niet bekend* 2024: Eersel: 2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 3%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

- Middels een subsidie ondersteunen wij Stichting Leergeld Veldhoven & De Kempen, zodat zij kinderen in huishoudens met een laag inkomen ondersteuning kunnen bieden op de terreinen onderwijs, sport, cultuur en welzijn.

Indicator	Realisatie	Norm
7. Jongeren met jeugdhulp *(verplicht)* *% van alle jongeren tot 18 jaar*	2025 Eersel: 11,6 % Gemeenten tot 25.000 inwoners: 13,1 % 2024 Eersel: 10,8% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 13,3%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Indicator	Realisatie	Norm
8. Jongeren met jeugdbescherming *(verplicht)* *% van alle jongeren tot 18 jaar*	2025: Eersel: 0,6% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 0,9% 2024 Eersel: 0,5% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 0,9%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		

Wat gaan we daarvoor doen?

- De gezamenlijke ambitie van zowel de gemeenten als de gecertificeerde instellingen is om op termijn te komen tot een substantiële reductie van de instroom binnen Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en tot het verkorten van de trajectduur;
- Hiertoe volgen we de ontwikkelingen van het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming en de Hervormingsagenda Jeugd;
- We vormen tandems met de Gecertificeerde Instellingen (jeugdbescherming);
- We werken samen met Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming;
- Verwerving Jeugdbescherming/ jeugdreclassering 2026 (nieuwe contractering): vaststellen van de inkoopstrategie, inkooptraject samen met de Brabantse regio's, implementatie van de nieuwe contracten vanaf 2027.

Indicator	Realisatie	Norm
9. Jongeren met jeugdreclassering *(verplicht)* *% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar*	Deze indicator wordt niet specifiek voor de gemeente Eersel gemeten.	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het aandachtsgebied “veiligheid” van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) staat in nauw contact met de politie en gemeente. Door kennis en kunde te delen, voorkomen we problemen.
- Meer zichtbaarheid van het jongerenwerk op straat bij hanggroepen om met hen in contact te komen.
- Inzet jongerenwerk.
- Versterken van de kansen en het welzijn van jeugdigen door middel van het Plan van aanpak jeugdopgave.
- Kempisch OJO (operationeel jongeren overleg) waarbij het professioneel netwerk rondom jeugdigen in relatie tot criminaliteit samenkomt om signalen en trends Kempisch te delen.
- Verwerving Jeugdbescherming/ jeugdreclassering 2026 (nieuwe contractering): vaststellen van de inkoopstrategie, inkooptraject samen met de Brabantse regio's, implementatie van de nieuwe contracten vanaf 2027.

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Indicator	Realisatie	Norm
10. Cliënten met een maatwerkarrangement WMO *(verplicht)* *Aantal per 10.000 inwoners*	2025 Eersel: 700 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 675 2024 Eersel: 640 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 669	Geen norm

Wat gaan we daarvoor doen?

Het bevorderen van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van inwoners, zodat zij zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in een inclusieve samenleving. Ingezet wordt op het versterken van de sociale basis, preventie en ondersteuning dichtbij huis. Eigen kracht, meedoen naar vermogen en tijdige ondersteuning vormen hierbij belangrijke uitgangspunten.
We kijken eerst wat inwoners zelf kunnen en welke ondersteuning er is vanuit hun eigen netwerk, zoals familie, vrienden of buren. Waar dat niet voldoende is, wordt passende ondersteuning op maat ingezet. Hierbij vormt de Verordening Wmo van de gemeente Eersel en het bijbehorende beleid het uitgangspunt.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
VRIJWILLIGERS		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
11. Aantal vrijwilligers *(eigen indicator)* *% inwoners dat zich heeft ingezet voor anderen en/ of maatschappelijke doelen via vrijwilligerswerk.*	2025 Eersel: Geen data bekend. Gemeenten tot 25.000 inwoners: 44% (in 2025, meest recente cijfers in Waarstaatjegemeente) 2024: Eersel: 51% Gemeenten tot 25.000 inwoners:47%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? In 2027 maken wij een start met de uitvoering van het vrijwilligersbeleid dat in de komende periode geactualiseerd en vastgelegd wordt in een nieuw Welzijnsplan 2027-2030. We richten ons daarbij onder andere op het bieden van een zo goed mogelijke ondersteuningsstructuur, vanuit de gemeente zelf en vanuit het Steunpunt Vrijwilligerswerk Eerselvoorelkaar voor vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers en individuele hulpvragers.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026
In april 2023 is het Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026 vastgesteld. Daarbij is ingestoken op twee opgaven:

1. Het, waar nodig, versterken en verbinden van de sociale basis;
2. Focus op kwetsbare inwoners met vangnetvoorzieningen.

Deze huidige welzijnsvisie loopt af. We starten met de voorbereiding van een nieuwe, toekomstgerichte visie op welzijn. Daarbij kijken we verder vooruit en ontwikkelen we een welzijnsvisie met een horizon tot 2040. Deze visie biedt richting voor de maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen die op langere termijn van invloed zijn op het welzijn en de leefbaarheid binnen onze gemeente.
Op basis van de welzijnsvisie 2040 werken we een concreet welzijnsplan uit voor de periode 2027-2030. In dit plan vertalen we de ambities en uitgangspunten uit de langetermijnvisie naar concrete doelen, activiteiten en prioriteiten voor de komende vier jaar. Hiermee creëren we een samenhangend kader voor het gemeentelijk welzijnsbeleid en de uitvoering daarvan.

Subsidieprogramma
Een belangrijk middel dat de gemeente heeft om beleidsdoelen te realiseren zijn subsidies. Aan het Welzijnsplan is ook het Subsidieprogramma gekoppeld. In 2023 heeft het college het Subsidieprogramma 2024 tot en met 2027 vastgesteld. In dit programma zijn de (vrijwillige) organisaties opgenomen die van gemeentewege voor deze jaren subsidie ontvangen. In 2027 wordt dit subsidieprogramma ongewijzigd doorgezet. Na vaststelling van het nieuwe Welzijnsplan wordt ook het subsidieprogramma 2028 – 2031 geactualiseerd.

Vrijwilligers
Meer dan de helft van de volwassen inwoners zet zich vrijwillig in en daar zijn wij trots op en dankbaar voor. Toch is de vraag naar vrijwillige inzet groter dan het aanbod. De gemeente blijft zich dan ook inzetten voor een laagdrempelige toegang tot vrijwilligerswerk en informele hulp voor inwoners en organisaties. Het Steunpunt Vrijwilligerswerk Eerselvoorelkaar en het door hun beheerde platform Eerselvoorelkaar spelen hierin een centrale rol. Wij ondersteunen vrijwilligersorganisaties bij het vinden, binden, ondersteunen en waarderen van vrijwilligers. Daarbij faciliteren wij onder andere de matching van vraag en aanbod, collectieve verzekeringen, scholingssubsidies en ondersteuning bij vrijwilligersbeleid.
Samen met onze Kempencollega's en regiogemeenten stimuleren wij kennisdeling en deskundigheidsbevordering. Dit doen wij o.a. via informatiebijeenkomsten voor vrijwilligersorganisaties en de website Eerselvoorelkaar.

In 2027 besteden wij binnen het vrijwilligersbeleid extra aandacht aan maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de groeiende vraag naar individuele hulp, buddy's en maatjes, in relatie tot eenzaamheid, mantelzorgondersteuning en vergrijzing. Daarnaast richten wij ons op de toenemende behoefte aan flexibel vrijwilligerswerk en de betekenis hiervan voor vrijwilligersorganisaties, en de verdere ontwikkeling van bedrijfsvrijwilligerswerk in de Kempen.

Jeugdhulp

Kempisch meerjarenbeleidskader met bijbehorende uitvoeringsplan

In december 2025 hebben de gemeenteraden van Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden het Kempisch Meerjarenbeleidskader Jeugd 2026–2029 vastgesteld. Hiermee zijn de gezamenlijke koers, ambities en doelstellingen voor het jeugdbeleid voor de komende vier jaar vastgelegd. Het beleidskader richt zich op het versterken van preventie, het normaliseren van opvoed- en opgroeivragen, het versterken van de sociale en pedagogische basis en het bevorderen van de domeinoverstijgende samenwerking. Daarnaast biedt het beleidskader een kader voor monitoring en sturing op basis van data en heldere indicatoren.

Eind januari 2026 hebben de colleges van burgemeester en wethouders van de vier Kempengemeenten het Uitvoeringsplan Jeugd 2026 vastgesteld. In dit uitvoeringsplan zijn de doelstellingen uit het Meerjarenbeleidskader vertaald naar concrete projecten en acties voor 2026. Het uitvoeringsplan is tot stand gekomen in samenwerking met strategische partners, waaronder jeugdhulpaanbieders, onderwijs, kinderopvang, welzijnsorganisaties en de uitvoerende teams van CJG+ de Kempen.

Eind 2026 wordt een nieuw uitvoeringsplan voor de periode 2027–2029 opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd aan de colleges van de vier Kempengemeenten. Hiermee wordt invulling gegeven aan een cyclische werkwijze, waarbij op basis van voortgang, resultaten en maatschappelijke ontwikkelingen waar nodig kan worden bijgestuurd.

Regionale ontwikkelingen binnen Samen voor Jeugd:

Het Meerjarenplan Samen voor Jeugd 2026-2029 is in 2025 inhoudelijk voorbereid door beleidsadviseurs, managers, bestuurders en regionale partners (waaronder jeugdhulpaanbieders en verwijzers). Dit regionale plan bouwt voort op de bestaande samenwerkingsovereenkomst, de regiovisie en het transformatieplan van de jeugdhulpregio Samen voor Jeugd. De landelijke kaders en onderzoeken, zoals de Hervormingsagenda Jeugd, zijn meegenomen bij de inhoudelijke richting en opgaveformulering.

Het Meerjarenplan Samen voor Jeugd is uitgewerkt rond vier maatschappelijke opgaven:

1. Reikwijdte; gericht inzetten van specialistische jeugdhulp
2. Integraliteit; samenwerken over domeinen heen
3. Verblijf; veilige, kleinschalige woonvormen dichtbij huis
4. Organisatie; efficiëntere inkoop en systeemverbetering

In september 2025 is het meerjarenplan formeel vastgesteld en gepubliceerd. Het plan vormt de strategische koers voor de jeugdhulpregio Samen voor Jeugd voor 2026-2029. Het meerjarenplan is de basis voor het uitvoeringsplan waarin concrete acties, verantwoordelijkheden en monitoring zijn vastgelegd.

Gemeenschappelijke regeling Samen voor Jeugd:

De vorming van de verplichte gemeenschappelijke regeling (GR) Samen voor Jeugd is in voorbereiding. Momenteel wordt gewerkt aan de bestuurlijke uitgangspunten, de samenwerkingsvorm en een eerste aanzet voor het bedrijfsplan. Op basis hiervan worden later in 2026 de conceptregeling en bijbehorende begroting opgesteld. Eind 2026/ begin 2027 wordt de gemeenteraad betrokken via consultatie en de formele zienswijze- en toestemmingsprocedure. Besluitvorming door de raad is voorzien in het voorjaar van 2027. De oprichting van de GR betreft een organisatorische wijziging en heeft geen gevolgen voor de continuïteit van de jeugdhulp.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Landelijk zijn er diverse ontwikkelingen die van invloed zijn op de toekomstige inrichting van de Wmo. Het kabinet heeft de invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor Wmo-maatwerkvoorzieningen uitgesteld naar 1 januari 2028. Daarnaast bestaat het voornemen om de voorziening hulp bij het huishouden vanaf 2029 te beperken tot inwoners die deze ondersteuning niet zelf kunnen organiseren of bekostigen. De exacte uitwerking van deze maatregelen is nog niet bekend.

De doordecentralisatie van beschermd wonen naar alle regiogemeenten is uitgesteld, waardoor de financiering en gedeeltelijke uitvoering voorlopig bij de centrumgemeente Eindhoven blijft belegd. Tegelijkertijd wordt regionaal verder gewerkt aan de beweging van 'beschermd wonen naar beschermd

thuis', waarbij het uitgangspunt is dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving worden ondersteund.

Naar verwachting is eind 2026 een gewijzigde Verordening en beleidsregels Wmo vastgesteld. Hiermee wordt invulling gegeven aan actuele landelijke ontwikkelingen en wordt de werkwijze waar nodig aangepast, onder andere ten aanzien van het persoonsgebonden budget (pgb).

Voor de periode 2024 tot en met oktober 2027 heeft de gemeente voor de inzet van de wijk-GGZ een subsidie van ZonMw (Zorgonderzoek Nederland Medische wetenschappen) ontvangen. Deze subsidie loopt af in oktober 2027. Momenteel wordt geëvalueerd welke resultaten de inzet van de wijk-GGZ heeft opgeleverd en wordt onderzocht hoe deze functie vanaf november 2027 structureel kan worden voortgezet, zodat inwoners gebruik kunnen blijven maken van deze ondersteuning.

Integrale toegang en stevige lokale teams
We verkennen komende periode hoe we de toegang tot ondersteuning en hulp voor inwoners verder kunnen versterken en vereenvoudigen. Daarbij onderzoeken we ook de mogelijkheden van Stevige Lokale Teams (SLT), waarin integraal en dichtbij de inwoner wordt gewerkt. Het uitgangspunt is dat inwoners en gezinnen met een hulpvraag niet van loket naar loket worden gestuurd, maar dat ondersteuning zoveel mogelijk samenhangend en vanuit een brede blik op de leefwereld wordt georganiseerd.

We bevinden ons momenteel in een verkennende fase. In deze fase brengen we de huidige situatie, kansen, aandachtspunten en mogelijke ontwikkelrichtingen in beeld. De uitkomsten van deze verkenning bepalen welke vervolgstappen passend en wenselijk zijn. Op basis daarvan werken we een eventuele verdere aanpak uit.

Gezondheid
In 2026 lopen zowel het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) als het Integraal Zorgakkoord (IZA) af. Vanaf 2027 worden deze programma's samengevoegd en voortgezet binnen het nieuwe Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Hierdoor blijft de landelijke inzet op preventie en gezondheidsbevordering behouden en blijven de bijbehorende financiële middelen beschikbaar voor gemeenten.

De gemeente Eersel sluit aan bij de beweging die het AZWA inzet: een verschuiving van zorg naar gezondheid, waarbij preventie centraal staat. Binnen deze beweging wordt steeds sterker ingezet op het tijdig ondersteunen van inwoners en op een betere samenwerking tussen het sociaal en medisch domein. Onder deze preventieve inzet vallen ook de verschillende ketenaanpakken, zoals Kansrijke Start, Valpreventie en Kind naar Gezonder Gewicht, die gericht zijn op preventie, samenwerking en het tijdig ondersteunen van inwoners.

In 2027 zet de gemeente Eersel deze lijn voort door preventie verder te versterken, de samenwerking tussen partners te verbeteren en de ketenaanpakken te blijven ontwikkelen. Hiermee werken we aan het bevorderen van de gezondheid van inwoners en het verkleinen van gezondheidsverschillen, met blijvende aandacht voor preventief werken met een integrale aanpak.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 1: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	11.816.242	12.697.691	12.521.839	12.261.071	12.239.375	12.239.375
Apparaatskosten	2.916.246	3.996.991	4.118.423	4.120.332	4.118.238	4.118.119
Kapitaallasten	311.274	386.254	228.654	383.679	389.129	381.210
Totaal lasten	**15.043.762**	**17.080.936**	**16.868.916**	**16.765.082**	**16.746.742**	**16.738.704**
Baten	651.262	760.861	674.333	709.153	709.153	709.153
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	81.570	220.834	87.084	223.709	223.709	223.709
Totaal baten	**732.832**	**981.695**	**761.417**	**932.862**	**932.862**	**932.862**
Saldo Baten minus Lasten	**-14.310.930**	**-16.099.241**	**-16.107.499**	**-15.832.220**	**-15.813.880**	**-15.805.842**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Programmakosten sociaal domein (nadeel € 287.000)
De lasten in het sociaal domein (m.n. jeugd en WMO) nemen toe doordat het prijspeil 2027 hoger is dan 2026, dit verschil bedraagt € 287.000 nadelig.

Eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen WMO (nadeel € 174.000)
De verwachte inkomsten uit eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen is gecorrigeerd in verband met uitstel van de invoering hiervan. Dit verschil bedraagt € 174.000 nadelig op deze post.

Dorpsraden (nadeel € 50.000)
In de voorjaarsnota 2027 wordt voor “Dorpen maken het verschil” vanaf 2027 € 50.000 structureel budget opgenomen.

Algemeen maatschappelijk werk (nadeel € 28.000)
Het budget voor algemeen maatschappelijk werk is ten opzichte van de begroting 2026 structureel gestegen met afgerond € 28.000. De organisatie verantwoordelijk voor de uitvoering van het algemeen maatschappelijk werk heeft voor 200 uur aanvullend budget gevraagd vanwege de toename in (complexe) hulpvragen. De hulpvragen bestaan steeds vaker uit een combinatie van sociale, financiële en psychologische problematiek. Om de kwaliteit en toegankelijkheid van de dienstverlening op peil te houden is dit aanvullend budget nodig.

Beleidsdocumenten

- Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 - 2026
- Accommodatiebeleid gemeente Eersel, 2024
- Nota Gezondheid 2024 – 2026
- Kempisch Meerjaren Beleidskader Jeugd 2026-2029
- Uitvoeringsplan jeugd 2026, behorend bij MJBK Jeugd de Kempen 2026-2029
- Verordening jeugdhulp 2022
- Nadere regels persoonsgebonden budget Jeugdhulp gemeente Eersel 2022
- Protocol gebruikelijke zorg jeugdhulp gemeente Eersel 2022
- Beleidsnotitie Kempenbranie 2022-2026 en uitvoeringsplan 2025-2026
- Regiovisie Samen voor Jeugd 2023-2026
- Meerjarenplan Samen voor Jeugd 2026-2029
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Eersel 2024
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Eersel 2024
- Regiovisie Doordecentralisatie Beschermd Wonen 2022-2026
- Participatieprogramma ‘Dorpen maken het verschil’
- Inclusieagenda 2024-2026

2. Onderwijs

Kinderen en jongeren in Eersel krijgen dichtbij huis de kans om zich veilig en optimaal te ontwikkelen, met toekomstbestendig onderwijs en passende voorzieningen die meegroeien met onze dorpen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

ONDERWIJS / LEERPLICHT

Indicator	Realisatie	Norm
12. Absoluut verzuim *(verplicht)* *Aantal per 1.000 leerlingen (bij absoluut verzuim is een leerling niet ingeschreven op school)*	Schooljaar 2024-2025 [1] Eersel: 8 [2] Gemeente < 25.000 inwoners: cijfers niet bekend Schooljaar 2023-2024 Eersel: 14,3 Gemeente < 25.000 inwoners: 8,5 *[1]De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2025-2026 zijn pas medio 2027 bekend.* *2 Actuele vergelijkingscijfers via Waarstaatjegemeente.nl zijn nog niet bekend, alleen de bij ons bekende cijfers uit het Regionaal Jaarverslag Leerplicht en Doorstroompunt 2024-2025 zijn gebruikt.*	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

De leerplichtambtenaar controleert intensief of leerplichtigen ingeschreven staan op een school. Daarnaast zet de leerplichtambtenaar samen met het Doorstroompunt voor voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) in op afspraken tussen het voortgezet onderwijs (VO) en MBO ter voorkoming van absoluut verzuim.

Indicator	Realisatie	Norm
13. Relatief verzuim *(verplicht)* *Aantal per 1.000 leerlingen (bij relatief verzuim is een leerling ongeoorloofd afwezig)*	Schooljaar 2024-2025 [1] Eersel: 5,3 [2] Gemeenten < 25.000 inwoners: cijfers niet bekend Schooljaar 2023-2024 Eersel: 11 Gemeenten < 25.000 inwoners: 21 *1 De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2025-2026 zijn pas medio 2027 bekend.* *2 Actuele vergelijkingscijfers via Waarstaatjegemeente.nl zijn nog niet bekend, alleen de bij ons bekende cijfers uit het Regionaal Jaarverslag Leerplicht en Doorstroompunt 2024-2025 zijn gebruikt.*	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

De leerplichtambtenaar beperkt verzuim zoveel mogelijk door:

- een goede leerplichtadministratie;
- intensieve contacten met scholen, leerlingen/ouders, (keten)partners;
- regionale samenwerking.

Indicator	Realisatie	Norm
14. Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers) *(verplicht)*	Schooljaar 2024-2025 [1] Eersel: 1,6% [2] Gemeenten < 25.000 inwoners: cijfers niet bekend	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Schooljaar 2023-2024 Eersel: 1,9% Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,8% *[1]De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2025-2026 zijn pas medio 2027 bekend.* *2Actuele vergelijkingscijfers via Waarstaatjegemeente.nl zijn nog niet bekend, alleen de bij ons bekende cijfers uit het Regionaal Jaarverslag Leerplicht en Doorstroompunt 2024-2025 zijn gebruikt.*	
Wat gaan we daarvoor doen? De leerplichtambtenaar en het Doorstroompunt voeren wettelijke taken uit om de voortijdig schoolverlaters in kaart te brengen, te volgen en te begeleiden naar school, werk, een combinatie van beiden of hulpverlening. Het Doorstroompunt werkt daarvoor samen met 21 gemeenten in de regio. De leeftijdsgrens voor begeleiding van jongeren door het Doorstroompunt is per 1-1-2026 verhoogd van 23 naar 27 jaar, wat betekent dat jongeren zonder startkwalificatie langer gevolgd worden.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Onderwijshuisvesting van primair, voortgezet en speciaal onderwijs
We geven uitvoering aan het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2024 – 2038 conform de opgenomen planning én rekening houdend met de actuele leerlingenprognose oktober 2025 (gebaseerd op de leerlingenaantallen per 1 oktober 2025 en het woningbouwprogramma van 2.750 woningen). Deze leerlingenaantallen zijn ondertussen te laag door het nieuwe woningbouwprogramma. Eind 2026/begin 2027 wordt een nieuwe leerlingenprognose opgesteld en significante afwijkingen kunnen aanleiding vormen voor actualisatie/aanpassing van de planning van het IHP. Op basis van de nu bekende gegevens zijn dit de komende ontwikkelingen ten aanzien van onderwijshuisvesting:

Rythovius College: Het Rythovius College is onderdeel geweest van het deelproject Combinatiekansen maatschappelijke voorzieningen. Hierdoor heeft vertraging plaatsgevonden en is er in 2026 een doorstart gemaakt met de nieuwbouw van de school en de renovatie van 2 gymzalen. De verwachtte groei van het leerlingenaantal komt sneller en ligt in het toekomstperspectief ook hoger. Dit betekent dat er vanaf de start een groter gebouw gerealiseerd moet worden. Vooruitlopend op verdere uitwerking is aanvullend budget opgenomen. In 2027 wordt dit verder uitgewerkt.

't Busseltje: De groei van het aantal leerlingen in de kern Eersel heeft zich op grond van de werkelijke aantallen en de leerlingenprognose oktober 2025 geconcentreerd op 't Busseltje. Het schoolbestuur heeft daarom een aanvraag voor het Onderwijshuisvestingsprogramma (OHP) 2027 ingediend voor uitbreiding van de tijdelijke huisvesting van de school. Na vaststelling van het OHP (met nieuwe aantallen) kan uitvoering gegeven worden aan deze voorziening.

Nieuw schoolgebouw en gymzaal kern Eersel: De nieuwe basisschool is ook op grond van de actuele leerlingenprognose nog steeds noodzakelijk. Omdat de realisatie van de wijk Stokkelsche Akker is opgeschoven en na een verkenning met de schoolbesturen is gebleken dat die locatie het meest geschikt is voor de nieuwe school, is realisatie van de nieuwe school ook opgeschoven. De voorbereiding loopt gelijk op met de ontwikkelingen bij Stokkelsche Akker. Tijdelijke huisvesting voor onderwijs in de kern Eersel is hierdoor ook langer noodzakelijk.

Volwasseneneducatie
De contactgemeenten ontvangen via de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) budget voor de (regionale) aanpak van volwasseneneducatie en laaggeletterdheid. De gemeente Eindhoven is de contactgemeente voor onze regio en vervult een centrale rol als regisseur.
In Zuidoost-Brabant streven we ernaar dat álle inwoners naar vermogen mee kunnen doen. Dat zij zich zeker voelen, zelf zaken kunnen regelen en actief deel uitmaken van de samenleving.
Daarom hebben we onder aanvoering van centrumgemeente Eindhoven samen met alle Zuidoost Brabantse gemeenten, en met nauwe betrokkenheid van maatschappelijke partners zoals Taalkracht,

Brainport voor Elkaar, De800/LLO collectief, Taalnetwerken en Stichting Lezen en Schrijven het Regionaal Educatief Programma 2026 – 2029, VerSterk in Basisvaardigheden opgesteld.
Op basis van dit regionale beleidsprogramma maken we een lokale doorvertaling voor de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden, samen met onze lokale samenwerkingspartners. Dit programma gaat heten: Basisvaardigheden Akkoord De Kempen 2026-2029 – VerSterk in Basisvaardigheden.

DigiTaalhuis
Het DigiTaalhuis was en is een belangrijke partner als het gaat om de uitvoering op het gebied van het versterken van basisvaardigheden. Inwoners met beperkte basisvaardigheden kunnen bij het DigiTaalhuis (onderdeel van Bibliotheek De Kempen) terecht voor ondersteuning en scholingsaanbod.

Wat mag het kosten?

Investeringen *(bedragen in €)*	Investeringsprogramma uitvoeringsjaar 2027
Nieuw schoolgebouw Kern Eersel	676.000
Onvoorziene uitgaven	45.000
De Groote Aard, Eersel, nieuwbouw	340.000
Totaal investeringen	**1.061.000**

Toelichting op investeringen 2027
Alle genoemde investeringen zijn gebaseerd op het op 2 juli 2024 vastgestelde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel:

- Nieuwe school en gymzaal kern Eersel voorbereidingskrediet: krediet ten behoeve van de vooronderzoeken voor de nieuwe school en gymzaal.
- De Groote Aard voorbereidingskrediet: krediet ten behoeve van de vooronderzoeken voor realisatie in de tweede termijn van het IHP.

Exploitatie

Programma 2: Onderwijs						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	2.623.374	2.673.115	1.050.003	1.380.727	933.227	961.227
Apparaatskosten	188.845	197.399	209.213	209.213	209.213	209.213
Kapitaallasten	471.466	584.560	889.206	465.946	465.933	1.327.133
Totaal lasten	**3.283.685**	**3.455.074**	**2.148.422**	**2.055.886**	**1.608.373**	**2.497.573**
Baten	402.604	382.314	160.400	136.400	136.400	136.400
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	363.974	535.380	58.311	58.311	58.311	308.311
Totaal baten	**766.578**	**917.694**	**218.711**	**194.711**	**194.711**	**444.711**
Saldo Baten minus Lasten	**-2.517.107**	**-2.537.380**	**-1.929.711**	**-1.861.175**	**-1.413.662**	**-2.052.862**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Mutatie reserves
Doordat er geen storting meer plaatsvindt in de reserve onderwijshuisvesting ontstaat in dit programma een incidenteel voordeel van circa € 1.504.000. In hoofdstuk II.1 financiële positie wordt hierover meer toelichting gegeven.

Beleidsdocumenten

- Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel 2024-2038
- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Eersel 2015
- Regionale ambtsinstructie leerplicht/Doorstroompunt gemeente Eersel 2024
- Verordening Leerlingenvervoer gemeente Eersel 2026
- Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Eersel 2026

3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

We werken toekomstgericht aan een prettige, gezonde leefomgeving en bouwen projectmatig en naar behoefte.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

EEN GEDIFFERENTIEERD WONINGAANBOD VOOR VERSCHILLENDE DOELGROEPEN

Indicator	Realisatie	Norm
15. Demografische druk *(verplicht)* *% van de som van het aantal personen van 0-20 jaar en ≥ 65 jaar in vergelijking tot de personen van 20 tot 65 jaar*	2025 Eersel: 80,9% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 82,0% 2024 Eersel: 80,0% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 81,1% 2023 Eersel: 77,5% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 80,5%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

- Zoveel mogelijk diverse woningtypen aanbieden. Het accent ligt op woningen voor één en tweepersoonshuishoudens voor starters en senioren. De woningen die gerealiseerd worden zijn zoveel mogelijk levensloopbestendig.
- Om te borgen dat er voldoende sociale en betaalbare woningen worden gebouwd, moet elk plan in principe minimaal 30% sociale huur bevatten en 2/3e deel van het plan bestaan uit betaalbare woningen1. 1/3e deel is vrij in te vullen.

Indicator	Realisatie	Norm
16. Nieuw gebouwde woningen *(verplicht)* *Aantal per 1.000 woningen*	2025 Eersel: 9,7 Geen vergelijkende cijfers beschikbaar 2024 Eersel: 17,6 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 8,6 2023 Eersel: 9,9 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 7,5	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

Over de komende 10 jaar loopt het gemiddeld aantal woningen per jaar dat opgeleverd wordt op van 150 naar ruim 200. Dat is ongeveer 16,4 tot 22,2 per 1.000 woningen.
Bij deze indicator wordt het aantal gebouwde nieuwbouwwoningen gedeeld door het aantal woningen in de gemeente gedeeld door 1.000.

Indicator	Realisatie	Norm
17. Gemiddelde WOZ waarde *(verplicht)* *Duizend euro*	2026 Eersel: € 539.000* Gemiddelde tot 25.000 inwoners: € 469.000 2025 Eersel: € 477.000* Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 427.000	Norm: n.v.t.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
In het woningbouwprogramma is een groot aandeel betaalbare sociale woningen opgenomen, waardoor de gemiddelde WOZ waarde naar verwachting niet verder zal oplopen. Hierbij is de gemeente afhankelijk van de woningprijzen op de huizenmarkt, wanneer de woningprijzen van bestaande woningen stijgen, zal ook de WOZ-waarde stijgen. **De gemiddelde WOZ-waarde welke wordt gepresenteerd in deze tabel komt van waarstaatjegemeente.nl. Deze data bevat de gemiddelde waarde van koop- en huur-woningen en deze wordt vervolgens vergeleken met gemeenten kleiner dan 25.000 inwoners.* *In de paragraaf lokale heffingen houden we rekening met de gemiddelde WOZ-waarde van alleen koopwoningen. Deze sluit beter aan voor de berekening van de gemiddelde woonlasten, maar kan niet worden vergeleken met gemeenten kleiner dan 25.000 inwoners.*		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
18. Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden *(verplicht)* *In euro's*	2025 Eersel : € 756 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 996 2024 Eersel : € 688 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 947	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
19. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden *(verplicht)* *In euro's*	2025 Eersel : € 926 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 1.091 2024 Eersel : € 842 Gemeenten tot 25.000 inwoners: € 1.037	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
20. Aantal nieuwe woningen *(eigen indicator)* *Aantal te realiseren woningen en in aanbouw te nemen woningen*	2025 86 woningen 3 overige toevoegingen (splitsingen, herbouw etc.) Sloop en overige onttrekking 13 In totaal toename woningvoorraad 76 woningen	Norm: Te bouwen tussen 2023-2030 1.030 woningen (ongeveer 200 woningen per jaar)
Wat gaan we daarvoor doen? Voor een specificering van het aantal woonbouwprojecten, zie "Toelichtingen op ontwikkelingen/ speerpunten 2027".		

EEN HOOGWAARDIG WOON- EN VERBLIJFSKLIMAAT IN EEN AANTREKKELIJKE GROENE GEMEENTE		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
21. Goed onderhouden groen *(eigen indicator)* *Percentage inwoners dat vindt dat perken, plantsoenen en parken goed zijn onderhoude*	2025 en 2026: nog niet bekend (05-08-2026) *2024:* Eersel: 59% Gemeenten< 25.000 inwoners: 50%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Conform bestek en werkomschrijvingen het onderhoud uitvoeren.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Omgevingsplan
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Het omgevingsplan is de opvolger van de verschillende bestemmingsplannen en delen van verordeningen die bepalingen hebben ten aanzien van de fysieke leefomgeving. De werkwijze is wezenlijk anders dan de voormalige systematiek, omdat er maar één omgevingsplan is. De eerste jaren hebben we nog geen omgevingsplan dat volledig voldoet aan de Omgevingswet. Uiterlijk in 2032 moet het omgevingsplan voldoen aan de omgevingswet. In 2026 zijn we gestart met de voorbereiding om te zorgen dat we in 2027 en 2028 aan een grootschalige wijziging van het omgevingsplan kunnen werken.

Een gedifferentieerd woningaanbod voor verschillende doelgroepen

Volkshuisvestingsprogramma – Woningbouwprogramma

We realiseren woningbouwplannen met diverse woningtypen volgens Kempische visie op wonen 2024-2028 - Volkshuisvestingsprogramma. De belangrijkste punten hierin zijn:

a. In de periode t/m 2030 bouwen we als ondergrens voor de autonome groei (minimaal 3.220 woningen in de Kempen, waarvan 1.030 voor Eersel) en halen we extra plannen naar voren in de planning gelet op de grote regionale vraag en ter voorkoming van verdere verdringing (2.000 woningen extra in de Kempen, verdeling over de Kempen nader te bepalen).
b. We zetten sterk in op betaalbaarheid. Onze ambitie is om bij nieuwbouw minimaal 30% sociale huurwoningen en 37% betaalbare koop en/of midden huurwoningen te realiseren.
c. Bij woningbouw sturen we op het aanbrengen van diversiteit in het woonprogramma. We werken samen met onze partners aan de leefbaarheid en vitaliteit van onze kernen.
d. Als Kempengemeenten kiezen we ervoor om zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken om voldoende en kwalitatief goede huisvesting te regelen voor aandachtsgroepen.

Het woningbouwprogramma tot en met 2030 gaat uit van 1.030 woningen. Gemiddeld loopt de productie op tot 150 à 200 woningen per jaar. De gemeente Eersel wil invulling geven aan de woningbouwopgave voor haar kernen door voldoende divers woningaanbod te realiseren die voldoet aan de woningbehoefte, in een frequent afzettempo. Het accent ligt op woningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens, gericht op starters en met name senioren. We werken aan een continue voorraad voor de bouw van woningen. We noemen dat cyclisch bouwen. In 2027 herijken we ons volkshuisvestingsprogramma. Dit is verplicht op basis van de (in voorbereiding zijnde) Wet versterking regie volkshuisvesting.

Huisvestingsverordening met urgentieregeling

In 2027 stellen we een huisvestingsverordening op. Deze is verplicht voor het opnemen van een urgentieregeling voor urgente doelgroepen, zoals voor dak- en thuislozen, uitstroom uit instellingen en statushouders. Deze regeling moet regionaal worden afgestemd. Binnen de MRE pakken we samen op. De woningcorporaties worden hierbij betrokken.

Monitoring woonbeleid

We monitoren alle ontwikkelingen op het gebied van wonen. Het gaat om de woningbouwproductie, toewijzing van huur- en koopwoningen aan inwoners uit de eigen gemeente, woningverkopen aan investeerders en de realisatie van woningtypen (met name voor senioren en starters). Op het moment dat we zien dat bijvoorbeeld meer dan 50% van de betaalbare nieuwbouwkoopwoningen en/of sociale huurwoningen aan inwoners van buiten onze gemeente worden toegewezen, , kan de gemeente ingrijpen door bijvoorbeeld het instellen van een voorrangsregeling in de huisvestingsverordening om eigen inwoners voorrang te verlenen..

Woningbouwkaart

Voor een actueel overzicht van alle woningbouwprojecten in de gemeente Eersel hebben we de Woningbouwkaart: https://woningbouwkaart.eersel.nl/. De Woningbouwkaart is een interactieve kaart met alle projecten die in studie, in voorbereiding of in aanbouw zijn. Bij elk project zie je hoeveel woningen er gebouwd gaan worden en om welk type woningen het gaat. Ook zie je bijvoorbeeld of het huur- of

koopwoningen zijn en in welke prijsklasse ze vallen. Deze website bevat ook een dashboard met aanvullende informatie die een totaalbeeld van de woningbouw in de gemeente geeft.

Huisvesting aandachtsgroepen

De komende jaren neemt de vraag naar (betaalbare) sociale huurwoningen in de gemeente Eersel toe doordat verschillende aandachtsgroepen (denk bijvoorbeeld aan statushouders, uitstroom uit Maatschappelijke Opvang of Beschermd Wonen, etc.) een woning in de gemeente nodig hebben. We hebben een taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Deze taakstelling is de afgelopen jaren sterk opgelopen waardoor we een achterstand hebben opgelopen. We werken aan het inlopen van de achterstand door versneld sociale huurwoningen te realiseren en meer woningen toe te wijzen aan statushouders. In 2027 blijven we werken aan nieuwe plannen. Ook voor de opvang van asielzoekers hebben gemeenten door de Spreidingswet een taak gekregen. We streven naar het bijdragen aan de opvang van asielzoekers. We werken aan geschikte opvanglocaties.

Gemeentelijke projecten

- **Duizel-Noord:** De eerste twee fasen (ca. 150 woningen) zijn vrijwel afgerond. De derde fase omvat circa 100 woningen; de planvorming is afgerond en de voorbereidingen voor de uitvoering zijn gestart.
- **Veldhoek (Eersel):** Nieuwe woonwijk met ongeveer 200 woningen in diverse categorieën, waaronder sociale huur, sociale koop, CPO, middeldure woningen, zelfbouw en beschermd wonen. De uitvoering start naar verwachting vanaf eind 2026, ondanks een lopende beroepsprocedure.
- **Stokkelsche Akker (Eersel):** Nieuwe wijk met betaalbare woningen, maatschappelijke voorzieningen, natuurontwikkeling en recreatieve routes. De planvorming start in 2026, met realisatie vanaf 2028.
- **Herontwikkeling zwembadlocatie (Eersel):** De voormalige zwembadlocatie wordt herontwikkeld tot woongebied met een vernieuwde openbare ruimte. De bouw staat gepland vanaf 2028.
- **Nardushoek (Knegsel):** Ontwikkeling van circa 95 woningen. De voorbereidingen zijn gestart en de bouw begint naar verwachting in 2027.
- **Boterbochten (Steensel):** Uitbreiding met ongeveer 50 woningen. De bouw is in 2026 gestart en wordt naar verwachting in 2028 afgerond.
- **Herontwikkeling Höllekes (Steensel):** Na verplaatsing van het gemeenschapshuis worden 12 sociale seniorenwoningen en een huisartsenpraktijk gerealiseerd.
- **Vessem Noord:** Ontwikkeling van een woonwijk in combinatie met natuur-, recreatie- en wateropgaven. De planologische procedure start in 2027.
- **Verlengd Aangelag (Wintelre):** Voorbereiding van een nieuwe woningbouwlocatie aan de oostzijde van het dorp. In 2026 wordt een gebiedsconcept vastgesteld, waarna de ruimtelijke procedure start.

Woningbouwprojecten van derden

Naast de gemeentelijke woningbouwprojecten worden ook diverse woningbouwontwikkelingen door marktpartijen gerealiseerd. Deze projecten dragen bij aan een gevarieerd en betaalbaar woningaanbod in de verschillende kernen van de gemeente.

- **De Heydael (Duizel):** Ontwikkeling van 67 woningen voor senioren, starters en doorstromers. De bouw start naar verwachting in 2027.
- **Wintermans (Eersel):** Herontwikkeling van de voormalige sigarenfabriek tot een woonwijk met circa 290 woningen, waaronder grondgebonden woningen, appartementen en zorgwoningen, grotendeels in het betaalbare segment. De wijk wordt groen ingericht met waterberging en recreatieve routes. De bouw start gefaseerd vanaf eind 2026.
- **Lindestraat 27 (Eersel):** Na de oplevering van 11 betaalbare appartementen in 2024 worden op de voormalige sportschoollocatie nog 8 betaalbare appartementen gerealiseerd. Oplevering is voorzien eind 2026.
- **Bisschop Rythoviusweg (Eersel):** Realisatie van vijf levensloopbestendige woningen. De bouw start naar verwachting eind 2026.

- **Vosven (Knegsel):** Ontwikkeling van circa 27 woningen in een groene overgang naar het buitengebied. De bouw start naar verwachting in 2027.
- **Kerkdijkje – oostzijde (Steensel):** Bouw van zes huurwoningen gecombineerd met natuurontwikkeling langs de Gender. De bouw start in 2027.
- **Flinkert – zorgboerderij D'n Bolle Akker (Vessem):** Realisatie van 12 appartementen, bestaande uit vier sociale huurwoningen en acht zorgappartementen. De bouw start naar verwachting eind 2026.
- **Pastorie (Wintelre):** Verbouwing van de voormalige pastorie tot appartementen, aangevuld met enkele seniorenwoningen in de tuin. De bouw start naar verwachting eind 2026.
- **Mostheuvel – Slikdijk (Wintelre):** Bouw van een boerderij met zes rug-aan-rugwoningen. De bouw start eind 2026 of begin 2027.

Met deze projecten zet de gemeente in op een gevarieerd woningaanbod, betaalbaarheid, leefbaarheid en een zorgvuldige inpassing van natuur, voorzieningen en openbare ruimte. De particuliere woningbouwprojecten leveren evengoed een belangrijke bijdrage aan de uitbreiding van het woningaanbod binnen de gemeente, met aandacht voor betaalbare woningen, seniorenhuisvesting, zorgwoningen en een kwalitatieve inrichting van de leefomgeving.

De hierboven genoemde projecten zijn plannen met meer dan vijf woningen en die concreet zijn. Daarnaast hebben we nog ongeveer 90 projecten van derden in behandeling of uitvoering. Zie hiervoor onze online publieke woningbouwkaart. Ook op onze website is actuele informatie over woningbouwprojecten beschikbaar.

Boombeleid en beheerplan
In 2026 hebben we het bomenbestand geïnventariseerd en de gegevens gedigitaliseerd. Op basis hiervan wordt het bomenbeheerplan opgesteld. Begin 2027 ronden we dit plan af, waarin de beheermaatregelen en uitvoeringsprogramma's voor de komende jaren worden vastgelegd.

Behoud en versterking natuur, landschap en biodiversiteit
Landschap
De gemeente zet zich in voor het behoud en de versterking van het landschap. Verspreid over de gemeente beheren wij ongeveer 48 hectare aan landschapselementen, zoals houtwallen, houtsingels en poelen.

In 2027 richten wij ons op het beheer en de verdere kwaliteitsverbetering van de landschapselementen rondom Wintelre en Vessem. Hierbij voeren we onderhouds- en herstelwerkzaamheden uit waar dat nodig is, zodat deze landschapselementen ook op de lange termijn hun ecologische, landschappelijke en recreatieve waarde behouden.

Waar kansrijke locaties aanwezig zijn, bekijken we hoe we de kwaliteit kunnen verbeteren op gebied van biodiversiteit, waterberging en de landschappelijke inpassing in het gebied. Daarbij zoeken we de samenwerking met grondeigenaren, terreinbeheerders en andere betrokken partijen.

Ook blijven wij deelnemen aan de Stimuleringsregeling Landschap (STILA). Via deze regeling worden particuliere grondeigenaren ondersteund bij de aanleg en het beheer van landschapselementen, het realiseren van wandelverbindingen en het treffen van maatregelen die bijdragen aan biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente stelt hiervoor jaarlijks € 25.000 beschikbaar. Dankzij de bijdrage van de provincie kan een groter aantal projecten worden uitgevoerd. De benodigde middelen zijn structureel opgenomen in de begroting.

Bos- en natuurgebieden
Onze gemeente bestaat voor ongeveer 25% uit bos- en natuurgebieden. Een groot deel daarvan beheren we zelf. Deze gebieden bieden rust en ruimte om te fietsen en te wandelen. Ook bieden deze gebieden een thuis aan vele verschillende dier- en plantensoorten. Tegelijkertijd zijn onze bossen een groeiplaats voor het meest duurzame bouwmateriaal: hout. Zo combineren we een mooie leefomgeving met een duurzame toekomst. Deze gebieden beheren we kostenneutraal. De inkomsten genereren we uit houtverkoop en beheersubsidies.

Procedures ruimtelijke plannen
In de voorgaande jaren zijn meerdere particuliere ontwikkelingen geïnitieerd en herstructureringslocaties onderzocht. In hoeverre dit in 2027 leidt tot ruimtelijke procedures, is op dit moment nog niet bekend.

Toelichting doorlopende landschapsprojecten/kredieten:

Gebiedsontwikkelingen in GGA (GebiedsGerichte Aanpak) Kempenland West
De ruimtelijke opgave is de afgelopen jaren groter geworden. Denk hierbij aan klimaat (verdroging en wateroverlast), energietransitie, transitie landbouw en stikstofdepositie. Dit vraagt een integrale en gebied overstijgende aansturing van deze nieuwe vraagstukken. Dit is ondergebracht bij de stuurgroep GGA Kempenland West. De samenwerking beslaat het grondgebied van de gemeenten Hilvarenbeek, Reusel - De Mierden, Bladel, Bergeijk, Eersel en Oirschot. In 2024 is het koersdocument GGA Kempenland-West geschreven. Daarbinnen zijn de volgende deelgebiedsprocessen voor gemeente Eersel van belang:

- Gebiedsproces Levende Beerze, opgesplitst in:
  - Landschotse Heide (trekker provincie en waterschap)
  - Beekdal de Kleine Beerze (Eerselse deel is in 2024 afgerond en afgesloten)
  - Groot en Kleinmeer
- Gebiedsproces Levende Run (Eersel is gezamenlijk met Bergeijk trekker), de externe kosten worden gedekt uit het IBP – VP budget “Proeftuinen in de Kempen”.

Gebiedsontwikkeling Levende Run:
Het gebiedsproces is in 2023 gestart. Dit is sinds 2024 een deelproces van GGA Kempenland-west. De externe kosten worden gedekt uit middelen van de Provincie. De gemeente Eersel is hiervoor penvoerder. Gemeenten Eersel en Bergeijk trekken dit proces samen. In 2024 hebben we samen een externe projectleider en een externe procesmanager vastgelegd. Het deelgebied “de Run” ligt tussen de kernen Eersel, Bergeijk en Weebosch. We streven naar een integraal en bottom-up proces samen met gebiedspartners Eersel, Bergeijk, Waterschap, Provincie, ZLTO en de klankbordgroep agrariërs. In het gebied ligt geen stikstofgevoelige Natura 2000. De doelen, opgaven en ruimteclaims in het gebied zijn in beeld gebracht en worden vertaald naar een gebiedspanorama. In 2025 is een subsidie Aanpak Landelijk Gebied (ALG) van ca 2,9 miljoen aangevraagd voor de uitvoering in het deelgebied. Inmiddels is duidelijk dat de provincie € 530.000 reserveert voor de uitvoering van de Levende Run. Daarnaast geeft de provincie suggesties voor andere mogelijkheden om subsidie te verkrijgen. Deze mogelijkheden worden verkend naast andere mogelijkheden voor de financiering van deze gebiedsontwikkeling. In de tussentijd loopt de gebiedsontwikkeling door, zij het op een lager tempo. Lopende projecten en kansen die zich voordoen in het gebied worden in 2027 opgepakt.

Investeringen ***(bedragen in €)***	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2027
Bijdrage EVZ waterbuffers Run / Schadewijkstraat	500.000
Anticiperende verwervingen	2.000.000
Voorbereiding nieuwe grondexploitaties	50.000
Totaal investeringen	**2.550.000**

Toelichting op investeringen 2027

Bijdrage EVZ waterbuffers Run / Schadewijkstraat
Onderdeel van de ALG-aanvraag voor gebiedsproces Levende Run is de aanleg van een EVZ tussen Schadewijk en Weebosch en het bijdragen aan de watertransitie door aanleg van klimaatbuffers. De Eerselse bijdrage aan de aanleg van de EVZ en aanleg van waterbuffers wordt geschat op € 250.000. De bijdrage vanuit Eersel van circa € 250.000 kan gedekt worden uit de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied. Daarnaast gaan we uit van een subsidie van de provincie van € 250.000. De aanvraag wordt door het waterschap gedaan en hierover zijn begin 2026 afspraken gemaakt met de provincie.

Anticiperende grondaankopen
In hoofdstuk 5 van de nota grondbeleid is aangegeven dat het college anticiperende verwervingen moet kunnen doen als daartoe vanuit ruimtelijke perspectief aanleiding voor is. Daarom wordt in het kader van de rechtmatigheid, voorgesteld om hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van € 2.000.000. Deze verwervingen worden op de balans geactiveerd op het moment dat de grond in exploitatie genomen wordt. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig. Het (restant-)krediet zal bij de jaarrekening niet worden overgeboekt.

Voorbereidingskrediet nieuwe grondexploitaties
In de nota grondbeleid kiest de gemeente Eersel voor een proactieve regierol bij locatieontwikkeling. Ten behoeve van voorbereiding, denk hierbij aan onderzoekskosten, advieskosten en ambtelijke inzet, is vooruitlopend op vaststelling van een wijziging van het omgevingsplan en grondexploitatie een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 50.000. Deze kosten worden geactiveerd op de balans totdat er een exploitatiebegroting geopend wordt. Deze kosten kunnen dan ingebracht worden in de betreffende grondexploitatie en zullen in beginsel gedekt worden door toekomstige opbrengsten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 3: Ruimtelijk ordening en volkshuisvesting						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	8.917.738	8.678.137	18.012.825	2.066.012	391.012	1.391.012
Apparaatskosten	2.468.077	2.792.593	3.054.502	3.058.731	3.057.967	3.057.915
Kapitaallasten	640.813	257.622	39.697	39.787	335.535	85.455
Totaal lasten	**12.026.628**	**11.728.352**	**21.107.024**	**5.164.530**	**3.784.514**	**4.534.382**
Baten	9.729.854	8.526.748	18.367.781	1.229.210	1.442.791	1.409.210
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	139.384	173.755	7.667	7.667	303.415	53.415
Totaal baten	**9.869.238**	**8.700.503**	**18.375.448**	**1.236.877**	**1.746.206**	**1.462.625**
Saldo Baten minus Lasten	**-2.157.390**	**-3.027.849**	**-2.731.576**	**-3.927.653**	**-2.038.308**	**-3.071.757**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Handhaving extra toezicht (nadeel van € 42.000)
De raad heeft bij de voorjaarsnota aangegeven een groene boa in eigen dienst te willen nemen. Hierdoor worden er, naast het inhuurbudget tot 1 april 2027 ook loonkosten geraamd. Dit levert een nadeel op van € 42.000.

Groenbeheer binnen de kom (nadeel van € 29.000)
Dit budget is geïndexeerd met 2,4%. Dit levert een financieel nadeel op.

Onderhoud bomen buiten en binnen de kom (nadeel van € 72.000)
Door uitbreiding van het aantal bomen stijgen de kosten van het onderhoud in 2027.

Beheer landschapselementen (nadeel van € 30.000)
In de afgelopen jaren is het areaal aan landschapselementen toegenomen. De beheerkosten zijn hierdoor ook gestegen.

Transitie landelijk gebied (voordeel van € 31.000)
Dit budget is afgeraamd met € 31.000. Dit houdt verband met de uitbreiding van de formatie bij team ruimtelijke ontwikkeling waardoor minder externe inhuur noodzakelijk is.

Anterieure overeenkomsten
Op deze post worden de lasten verantwoord i.v.m. het realiseren van woonbestemmingen zonder dat de gemeente hier een grondpositie heeft. De lasten die de gemeente hierop maakt mogen worden verhaald. Dit geschiedt vaak middels het afsluiten van een anterieure overeenkomst. Hierbij worden niet de werkelijke

lasten verhaald maar de overeengekomen kostenvergoeding. Hierdoor wijken de lasten en baten in werkelijkheid af. In de begroting wordt dit budgettair neutraal geraamd.

Bouwgrondexploitaties
Op deze post worden de lasten en baten verantwoord van de actieve grondexploitaties. Het betreft een gesloten exploitatie, hetgeen betekent dat de lasten en baten in beginsel los staan van de reguliere exploitatie. Het resultaat van de grondexploitatie wordt afzonderlijk geraamd en gerapporteerd. Voor een goed overzicht wordt verwezen naar paragraaf 7 van deze begroting waar de totale doorkijk van de afzonderlijke grondexploitaties wordt weergegeven. Een jaarresultaat moet bezien worden als onderdeel van het totaalresultaat. Een vergelijking met voorgaande jaren is derhalve niet relevant. Een bouwgrondexploitatie wordt minimaal 1 keer per jaar bij de jaarrekening geactualiseerd met als resultaat een eindwaarde. Aangezien er dit jaar nieuwe bouwgrondexploitaties zijn afgesloten, die nog niet in de doorkijk bij de jaarrekening waren opgenomen, is nu bij de begroting deze bouwgrondexploitatie geactualiseerd. Het geraamde jaarresultaat in 2027 bedraagt € 1.183.271. In de jaarrekening 2025 was het geraamde resultaat voor 2027 € 583.272. Het verschil ad € 600.000 bestaat uit geraamde resultaat van 2 nieuwe grondexploitaties zijnde Duizel-Noord fase 3 en Nardushoek.

Beleidsdocumenten

- Omgevingsvisie 2.0
- Beleid vergunningen, toezicht en handhaving Omgevingsrecht 2026
- Beleid buitenplanse omgevingsplanactiviteiten zonder bindend advies en nadeelcompensatie
- Visie Buitengebied 2.0
- Landschapsinvesteringsregeling De Kempen
- Beeldkwaliteitsplan
- Ruimtelijke Visie woonuitbreidingen
- Welstandsnota
- Kempische visie op wonen 2024-2028 - Volkshuisvestingsprogramma
- Financieel programma impuls sociale woningbouw gemeente Eersel 2025
- Verordening doelgroepen sociale woningbouw gemeente Eersel 2022
- Beleidsregels huisvesting arbeidsmigranten
- Woonzorgvisie Kempengemeenten (gemeente Eersel)
- Afwegingskader woonzorginitiatieven Kempengemeenten
- Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen 2021-2030
- Kwaliteitsplan groen
- Bomenbeheerplan Gemeente Eersel 2023- 2033
- Beleidsplan Groen Loont!
- Nota grondbeleid Gemeente Eersel
- Beleidskader bovenwijkse voorzieningen Eersel-West Gemeente Eersel

4. Milieu

We bouwen aan een wendbare gemeente die met slimme, veilige en circulaire innovatie beter besluit en duurzaam handelt.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

AFVAL- EN GRONDSTOFFEN

Indicator	Realisatie	Norm
22. Omvang huishoudelijk restafval *(verplicht)* *Kg/inwoner*	Restafval per inwoner inclusief milieustraat: 2025: 57 kg 2024: 60 kg 2023: 43 kg 2022: 43 kg	Norm: 2026: 50 kg Landelijke VANG-doelstelling: 100 kg per inwoner

Wat gaan we daarvoor doen?
Om de kaders uit te werken worden de volgende projecten uitgevoerd:

- Door de verbouwing van de milieustraat zijn we weer voorbereid op de toekomst
- Seizoen afhankelijke afvalstromen in de schijnwerpers middels het Mobiel Scheidingsstation

ENERGIE

Indicator	Realisatie	Norm
23. CO2-reductie t.o.v. 1990 *(eigen indicator)* *% reductie ten opzichte van 1990*	2024 62.400 (excl. CO2-uitstoot auto(snel)wegen = 39,7% reductie) 2023 66.700 (excl. CO2-uitstoot auto(snel)wegen = 35,6% reductie) 2022 74.400 (excl. CO_2-uitstoot auto(snel)wegen = 28,2% reductie) *IJkpunt 1990* 103.550 ton CO_2-uitstoot	Norm: 55% CO_2-reductie in 2030 en 95% reductie in 2050 (gemeentelijk beleid in lijn met het klimaatakkoord) In ton CO_2: 2030: 46.597 (45%) 2050: 5.117 (5%)

Wat gaan we daarvoor doen?
We beperken onze energievraag zoveel mogelijk. We ondersteunen inwoners om minder energie te verbruiken. Dat doen we door middel van onze energiecoaches, die inwoners begrijpelijk en onafhankelijk advies geven over grote en kleine isolatie- en energiebesparende maatregelen.
We gaan gebiedsgericht aan de slag met het verduurzamen van de gebouwde omgeving. In het Warmteprogramma beschrijven we in welke gebieden we de komende jaren aan de slag zullen gaan met een verduurzamingsplan. Het doel is om dit de eerste helft van 2027 vast te stellen, zodat daarna met de uitvoering kan worden gestart.
We verduurzamen ons eigen gemeentelijk vastgoed richting aardgasvrij en werken aan een dekkend laadnetwerk voor elektrische auto's.

De energie die we gebruiken, willen we duurzaam opwekken en opslaan. Zo werken we mee aan het realiseren van energiehubs op de bedrijventerreinen De Haagdoorn en Meerheide. Ook werken we aan het realiseren van een zonnepark ten noorden van Wintelre en onderzoeken we de toegevoegde waarde van een energiegemeenschap.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

GEMEENTELIJK VASTGOED

Indicator	Realisatie	Norm
24. CO2-reductie t.o.v. 2012 *(eigen indicator)* *% reductie ten opzichte van 2012*	Reductie t.o.v. 2012 in 2025: 29,71% Reductie t.o.v. 2012 in 2022: 21,29% (-277 ton kg CO2) Reductie t.o.v. 2012 in ton kg C02: 2012: 1.303	Norm 2025: 39% CO_2-reductie t.o.v. 2012 In ton kg CO_2: In 2012: 1.303 (=100%) Doel 2025: 795 (= 61%)

Wat gaan we daarvoor doen?
Verdere uitvoering geven aan het realiseren van 164 duurzaamheidsmaatregelen om de 39% reductie te realiseren in 2026 (enkele maatregelen worden in 2027 uitgevoerd).

ENERGIEREDUCTIE EN ZON-OP-DAK

Indicator	Realisatie	Norm
25. Energiebesparing ten opzichte van 2007 en duurzame energieopwekking *(eigen indicator)* *In TJ*	2024 26,2% energiebesparing t.o.v. 2007 118 TJ duurzaam opgewekte elektriciteit 2023: 25,3% energiebesparing t.o.v. 2007 116 TJ duurzaam opgewekte elektriciteit 2022: 22,2% energiebesparing t.o.v. 2007 100 TJ duurzaam opgewekte elektriciteit *IJkpunt 2007* 2.186 TJ energieverbruik	Norm: 2030: 15% energiebesparing t.o.v. 2007 2030: 200 TJ duurzame energieopwekking

Wat gaan we daarvoor doen?
In 2027 stellen we het Warmteprogramma vast. Het Warmteprogramma beschrijft hoe de gemeente de woningeigenaren ondersteunt bij het verduurzamen van hun woningen. Dit programma is wettelijk verplicht en geeft invulling aan de regierol die de gemeente heeft om toe te werken naar en gebouwde omgeving die in 2050 wordt voorzien van duurzame warmte en koude. In het Warmteprogramma volgen we de gebiedsgerichte aanpak met als doel om als gemeente inwoners te activeren en enthousiasmeren om aan de slag te gaan met het verduurzamen van hun woning en hen hierbij te ondersteunen. Met isolatie zetten we grote stappen op het gebied van energiebesparing. Ten slotte treedt in 2027 de nieuwe subsidieregeling in werking waarmee inwoners, als onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak, financieel extra worden ondersteunt bij het nemen van verduurzamingsmaatregelen.

Dit doen we op de bedrijventerreinen door het opzetten van Energiehubs in samenwerking met het Kempisch Ondernemers Platform (KOP). Begin 2027 wordt de Energiehub op bedrijventerrein de Meerheide gerealiseerd. Op bedrijventerrein de Haagdoorn zetten we in op het toekomstbestendig maken en verduurzamen van het bedrijventerrein. Samen met een aanjager vanuit de Metropoolregio

Eindhoven is onderzocht op welke wijze de verduurzaming een impuls kan krijgen. In 2027 willen we hier uitvoering aan geven, waarbij we starten met het opzetten van een goede organisatievorm op de bedrijventerreinen. Daarnaast wordt er in samenwerking met het KOP onderzocht welke ondernemers interesse hebben bij het opzetten van een Energiehub op de Haagdoorn.

GROOTSCHALIGE OPWEKKING

Indicator	Realisatie	Norm
26. Grootschalige opwekking *(eigen indicator)* *In TWh*	2024: 0 TWh 2023: 0 TWh 2022: 0 TWh	Norm: 0,055 TWh grootschalige opwekking in 2030

Wat gaan we daarvoor doen?
Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030. In september 2024 is de vergunning voor het zonnepark nabij Wintelre verleend. Tegen deze vergunning hebben inwoners beroep ingesteld. De zitting bij de rechtbank heeft inmiddels plaatsgevonden, waarbij het beroep ongegrond is verklaard. De indiener heeft vervolgens hoger beroep ingesteld bij de Raad van State. Momenteel wachten wij op een uitnodiging voor de zitting.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

DUURZAME ENERGIE

Indicator	Realisatie	Norm
27. Hernieuwbare elektriciteit *(verplicht)* *In % elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa*	2024 37,1% 2 TJ extra t.o.v. 2023 2023 36,5% 16 TJ extra t.o.v. 2022 2022 31,4% 26 TJ extra t.o.v. 2021	Norm: 15,9 TJ extra per jaar

Wat gaan we daarvoor doen?
- Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030;
- Medewerking verlenen aan de realisatie van het zonnepark in Wintelre;
- Uitvoering geven aan de acties opgenomen in het Uitvoeringsprogramma energie 2026 en 2027.

ENERGIELABELS

Indicator	Realisatie	Norm
28. Woningen met geregistreerd energielabel A *(eigen indicator)* *In %*	2025 Eersel: 43,0% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 39,6%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

	2024 Eersel: 39,2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 35,8% 2023 Eersel: 35,8% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 33,6%	
Wat gaan we daarvoor doen? In 2027 focussen we ons op het opstellen van het nieuwe Warmteprogramma en starten we met de uitvoering van een Warmte-Uitvoeringsplan voor de kern Duizel. Door in te zetten op de gebiedsgerichte aanpak hopen we meer inwoners te activeren om aan de slag te gaan met verduurzaming en deze te versnellen. Dit leidt uiteindelijk tot een verbetering van energielabels van woningen. Om deze resultaten hiervan ook terug te zien moet er wel een nieuw energielabel worden aangevraagd en geregistreerd voor de betreffende woningen.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Afval-/Grondstoffen
De gemeente Eersel richt haar grondstoffenbeleid op de verdere transitie naar een circulaire gemeente. Hierbij staat het verminderen van restafval, het stimuleren van hergebruik en het zo hoogwaardig mogelijk scheiden van grondstoffen centraal. Het doel is om te werken aan minder dan 50 kilogram restafval per inwoner per jaar en zo de milieudruk verder te verlagen.

Een belangrijk onderdeel hiervan is het vergroten van de bewustwording en kennis van inwoners over afvalscheiding. Uit sorteeranalyses blijkt dat er nog steeds waardevolle grondstoffen in het restafval terechtkomen. Door gerichte communicatie en voorlichting willen we inwoners ondersteunen bij het beter scheiden van afvalstromen. Hierbij maken we ook gebruik van het Mobiel Scheidingsstation, zodat inwoners laagdrempelig dichtbij huis afvalstromen gescheiden kunnen aanbieden.

Daarnaast blijft een goed functionerende milieustraat essentieel binnen de circulaire ambities van de gemeente. De huidige vloeistofdichte vloer en riolering van de milieustraat zijn verouderd en aan vervanging toe. Omdat de ontwikkeling van een gezamenlijke milieustraat in de Kempen op het KPB niet is doorgegaan, zijn investeringen de afgelopen jaren uitgesteld. Om de milieustraat veilig, duurzaam en toekomstbestendig te houden, is vervanging van de vloer en riolering noodzakelijk.

De speerpunten voor 2027 zijn:

- Vergroten van bewustwording en kennis bij inwoners over afvalscheiding en circulariteit.
- Het verder inzetten en promoten van het Mobiel Scheidingsstation om meer grondstoffen uit het restafval te halen.
- Het uitvoeren en communiceren van sorteeranalyses om inzicht en bewustwording bij inwoners te vergroten.
- Het toekomstbestendig maken van de milieustraat door vervanging van de vloeistofdichte vloer en riolering.

Schone lucht akkoord
Als deelnemer aan het Schone Lucht Akkoord werken we in 2027 verder aan het Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2023-2030. In 2026 is gestart met een upgrade van het regionale meetnet. Over de periode 2027-2030 zijn in de regio operationele en financiële afspraken gemaakt over het in de lucht houden van het meetnet. Daarnaast zijn mobiliteit (F67, onderzoek afwaardering van 50 naar 30 km/uur, laadpunten) en stimulering van schone energie speerpunten.

Duurzaamheid

Uitvoeringsprogramma Energie
Eind 2025 heeft het college het Uitvoeringsprogramma Energie 2026 vastgesteld. Hierin hebben we acties beschreven op het gebied van energie die we in 2026 wilden uitvoeren. Veel van deze acties zijn inmiddels uitgevoerd of zijn lopend. Helaas zijn nog niet alle acties uit het uitvoeringsprogramma uitgevoerd, onder andere doordat andere projecten veel extra aandacht vroegen in 2026. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het onderzoek naar het energiesysteem voor de nieuwbouwwijk in Stokkelsche Akker en de daarmee samenhangende problematiek rond netcongestie. In 2027 willen we de openstaande acties uit het uitvoeringsprogramma oppakken en vervolgacties uitzetten.

Warmteprogramma
Het doel uit het klimaatakkoord is om te streven naar een gebouwde omgeving die aardgasvrij wordt voorzien van warmte en koude, tapwater en kan koken. Het Warmteprogramma is wettelijk verplicht en beschrijft de route naar een aardgasvrijgemeente Eersel in 2050. Er is eerder al budget beschikbaar gesteld voor het opstellen van het Warmteprogramma en in 2025 is de uitgangspuntennotitie vastgesteld. In 2027 wordt het Warmteprogramma bestuurlijk vastgesteld en gaan we aan de slag met de uitvoering ervan.

Verduurzamingsplan Duizel
In 2026 zijn we gestart met het opstellen van een verduurzamingsplan voor de kern Duizel. Dit plan hebben we samen met inwoners van Duizel opgesteld. In 2027 starten we met de uitvoering van het verduurzamingsplan Duizel. In een periode van 5 jaar (tot en met 2031) willen we inwoners, informeren, enthousiasmeren en activeren om hun woning verder te verduurzamen. Zo hopen we na 5 jaar een substantieel deel van de woningen verregaand verduurzaamd te hebben.

KempenEnergie
Sinds twee jaar werkt de gemeente samen met KempenEnergie op basis van een samenwerkingsovereenkomst. Projectinitiatieven worden gezamenlijk besproken en beoordeeld op de mate waarin zij aansluiten bij de gemeentelijke doelstellingen en ambities. Daarnaast wordt KempenEnergie betrokken bij projecten waarbij hun kennis, expertise en lokale netwerk van toegevoegde waarde zijn.

Verduurzaming bedrijventerreinen
Begin 2027 staat de realisatie van een energiehub op bedrijventerrein Meerheide gepland. Onder leiding van het Kempisch Ondernemers Platform (KOP) wordt deze energiehub ontwikkeld in samenwerking met ondernemers en de gemeente. De energiehub biedt ondernemers meer ruimte voor toekomstige groei en helpt de gevolgen van netcongestie te beperken.
Ook voor bedrijventerrein De Haagdoorn staat een energiehub op de planning. Naar verwachting levert Enexis in de zomer van 2026 de gegevens van de nettopologie aan. Op basis daarvan kan het KOP met ondernemers in gesprek gaan om de interesse in deelname aan een energiehub te inventariseren. Vervolgens worden analyses uitgevoerd en afspraken gemaakt over energiegebruik en samenwerking.
Daarnaast werken we samen met de MetropoolRegio Eindhoven (MRE) aan het vooronderzoek naar de verdere verduurzaming en toekomstbestendigheid van bedrijventerrein De Haagdoorn. Daarbij ligt de focus op het versterken van de samenwerking tussen ondernemers en gemeente. Uit onderzoek blijkt dat een sterke ondernemersorganisatie van groot belang is. Dit zorgt tevens voor een duidelijk aanspreekpunt voor de gemeente en maakt het eenvoudiger om vervolgacties uit het vooronderzoek gezamenlijk op te pakken.

Energiegemeenschappen
We onderzoeken momenteel of een energiegemeenschap een passende vorm kan zijn om de lokale energietransitie verder te ondersteunen. In dat kader vinden gesprekken plaats met verschillende stakeholders. Een belangrijke gesprekspartner is KempenEnergie.

In de afgelopen periode zijn meerdere constructieve gesprekken gevoerd met KempenEnergie. Op korte termijn staat daarnaast een bestuurlijk overleg gepland. Er bestaat overeenstemming over het gezamenlijke doel van een energiegemeenschap en de maatschappelijke meerwaarde die deze kan bieden. Over de gewenste organisatiestructuur bestaan echter nog verschillende inzichten. De inzet van alle betrokken partijen is erop gericht om hierover gezamenlijk tot een gedragen oplossing te komen.

Wanneer de uitkomsten van de gesprekken met de stakeholders positief zijn, zal een advies worden voorbereid voor het college over het al dan niet voortzetten van het traject naar de volgende onderzoeks- of ontwikkelfase.

Ook de overige Kempengemeenten onderzoeken of een energiegemeenschap aansluit bij de lokale ambities en opgaven. De gemeente Eersel bevindt zich hierbij in een verder gevorderd stadium dan de andere Kempengemeenten. De gesprekken met KempenEnergie worden gezamenlijk gevoerd, zodat kennis, ervaringen en inzichten tussen de gemeenten kunnen worden gedeeld en waar mogelijk een gezamenlijke koers kan worden ontwikkeld.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht om in 2050 van het aardgas af te zijn.

Momenteel wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan waarin fasering en financiële consequenties van het aardgasloos maken van de gemeentelijke gebouwen inzichtelijk worden. Hierbij wordt ook onderzocht of benodigde investeringen zoveel mogelijk op natuurlijke onderhoudsmomenten kunnen worden uitgevoerd. Op basis van dit uitvoeringsplan zal een raadsvoorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd, waarin de voorgestelde aanpak, planning en benodigde investeringen ter besluitvorming worden aangeboden. Planning is om dit in 2027 af te ronden.

Wat mag het kosten?

Hieronder worden de investeringen van 2027 toegelicht en tevens de afwijkingen in de exploitatiekosten ten opzichte van de begroting 2026 van boven de € 25.000.

Toelichtingen op investeringen 2027

Investeringen *(bedragen in €)*	Investerings-programma uitvoeringsjaar 2027
Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M	170.000
Verzwaren riolering Haagdoorn	80.000
Herinrichting Kloosterstraat (riool)	1.344.000
Herinrichting Mr. De la Courtstraat Vessem (riool)	2.130.000
Duurzaam Duizel fase 3 (riool)	1.960.000
Vervangen vloer milieustraat	770.000
Vervangen ondergrondse afvalcontainer	68.000
Warmtetransitie	200.000
Totaal investeringen	**6.722.000**

Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M
Vanuit het gemeentelijk rioleringsbeleid (GRP) wordt ingezet op de planmatige vervanging van hoofdgemalen en elektrotechnische/mechanische (E/M) randvoorzieningen. Deze assets naderen het einde van hun technische levensduur, waardoor de kans op storingen en uitval toeneemt. Door tijdige vervanging wordt de bedrijfszekerheid van het afvalwatersysteem gewaarborgd en blijven de functionaliteit, veiligheid en prestaties van de rioleringsinfrastructuur op peil. Daarnaast draagt de investering bij aan het beperken van onderhoudskosten, het verminderen van storingsgevoeligheid en het voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor afvalwaterinzameling en -transport.

Verzwaren riolering Haagdoorn
Op industrieterrein Haagdoorn is in het verleden een capaciteitsknelpunt in de riolering geconstateerd. Om de hydraulische belasting van het stelsel te verminderen, is de afgelopen jaren ingezet op het afkoppelen

van hemelwater. Een eerste fase van deze afkoppelopgave is inmiddels gerealiseerd, waardoor de noodzaak tot het direct verzwaren van de riolering voorlopig is uitgesteld.
Om te bepalen of aanvullende afkoppelmaatregelen voldoende zijn of dat op termijn alsnog een verzwaring van de riolering noodzakelijk is, worden nieuwe hydraulische berekeningen uitgevoerd. Daarbij wordt de huidige situatie beoordeeld en worden verschillende scenario's onderzocht. Ten behoeve van deze afweging wordt tevens een vervolgfasering voor het afkoppelen van hemelwater opgesteld. Op basis van de resultaten kan een doelmatige keuze worden gemaakt tussen verdere afkoppeling, een combinatie van maatregelen of een toekomstige verzwaring van het rioolstelsel. De verwachting is dat dit project in 2029 wordt afgerond.

Herinrichting Kloosterstraat (riool)
De riolering van de Kloosterstraat zit bijna op einde levensduur en is aan vervanging toe. Dit geldt ook voor de verharding. Daarom gaan we de Kloosterstraat opnieuw inrichten ten behoeve van het toekomstbestendig maken van het riool en het verbeteren van het wegdek. De riolering en de verharding is aan vervanging toe. Bovendien geeft deze herinrichting gelijktijdig tot een positieve impuls aan de verkeersveiligheid in de straat, rekening houdend met de ontwikkelingen in de omgeving. In 2027 wordt gestart met de voorbereiding en naar verwachting vindt de uitvoering plaats vanaf 2028. Oplevering wordt verwacht in 2029.

Herinrichting Mr. De La Courtstraat Vessem (riool)
De riolering (traject Jan Smuldersstraat tot aan bebouwde kombord) van de Mr. de la Courtstraat dient te worden vervangen. Ook het wegdek (asfaltconstructie) is toe aan vervanging. Daarnaast sluit de huidige inrichting van de straat niet goed aan bij de functie van een 30 km/u-weg met een verblijfsfunctie: lange rechte wegvakken, het ontbreken van snelheidsremmende maatregelen en de smalle rijbaan zorgen voor ongewenste snelheden en mogelijke risico's voor fietsers en zwaarder verkeer. Met de ontwikkeling van de nieuwe buurt Postels Huufke wordt bovendien een toename van langzaam verkeer verwacht, wat meer reden geeft tot een aangepaste en toekomstbestendige inrichting.

Daarom gaan we de Meester de la Courtstraat opnieuw inrichten en vervangen we de riolering waarbij we tot een positieve impuls aan de verkeersveiligheid in de straat komen, rekening houdend met de ontwikkelingen in de omgeving. De werkzaamheden zullen in 2029 gereed zijn.

Voorbereiding en uitvoering Duurzaam Duizel Fase 3, riool (omgeving Gildestraat-Vendelierstraat)
In 2027 starten we met de voorbereidingen van Duurzaam Duizel Fase 3. Met een nog te selecteren ingenieursbureau wordt een participatie traject opgestart om uiteindelijk gezamenlijk tot een definitief ontwerp te komen, aansluitend op Fase 1 + 2.
Ook hier gaan we een nieuw gescheiden rioolstelsel aanleggen, waarbij het vuile water apart wordt afgevoerd van het regenwater. Het regenwater wordt dan niet meer afgevoerd naar de waterzuivering en draagt hierbij om verdroging tegen te gaan.

Het regenwater zal zoveel mogelijk worden geïnfiltreerd en het restant wordt vertraagd afgevoerd naar de Kleine Beerze. De voordaken (regenpijpen) van de woningen worden op dit regenwaterriool aangesloten. Het rioolsysteem wordt hierdoor robuuster en kan dan beter omgaan met weersextremen. Hiermee maken we ruimte in het rioolsysteem om nieuwe woonwijken aan te kunnen sluiten op de riolering.
Daarnaast gaan we de hoeveelheid verharding verminderen en meer groen aanbrengen. Ook willen we het huidige groen versterken wat hittestress tegengaat en zorgt voor meer biodiversiteit. Bestaande materialen zoals gebakken klinkers willen we zoveel mogelijk hergebruiken. Tegelijkertijd worden ook werkzaamheden aan kabels en leidingen uitgevoerd. Met al deze maatregelen maken we Duizel een stuk duurzamer. We streven naar een uitvoering van het werk in de periode 2028-2029.

Vervangen vloer milieustraat
De huidige vloeistofdichte vloer en riolering van de milieustraat zijn aan vervanging toe om de continuïteit, veiligheid en milieutechnische betrouwbaarheid van de locatie te waarborgen. Oplevering wordt verwacht in 2028.

In de afgelopen jaren is uitgegaan van de ontwikkeling van een gezamenlijke milieustraat op het KPB. Omdat deze ontwikkeling uiteindelijk niet is doorgegaan, zijn er in de tussenliggende periode geen grootschalige onderhouds- en vervangingsmaatregelen meer getroffen aan de bestaande voorziening.

Hierdoor is de technische staat van de huidige vloer en riolering niet meer conform de daaraan gestelde wettelijke vereisten.

Om de milieustraat toekomstbestendig te maken en te blijven voldoen aan de geldende eisen op het gebied van milieu is vervanging van de vloeistofdichte vloer en de bijbehorende riolering noodzakelijk. Met deze investering wordt de kans op lekkages en bodemverontreiniging beperkt en wordt de bedrijfszekerheid van de locatie voor de komende jaren gewaarborgd.

Vervangen ondergrondse glascontainer
De ondergrondse glascontainers binnen de gemeente zijn de komende jaren gefaseerd aan vervanging toe. De bestaande containers zijn technisch verouderd en vertonen door intensief gebruik steeds meer slijtage aan zowel de ondergrondse als bovengrondse onderdelen.

Om de inzameling van glas veilig, betrouwbaar en toekomstbestendig te houden, is het noodzakelijk om jaarlijks een aantal containers te vervangen. Door deze gefaseerde aanpak worden onverwachte storingen, hogere onderhoudskosten en uitval van inzamelvoorzieningen zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast biedt vervanging de mogelijkheid om de containers te laten voldoen aan de huidige eisen op het gebied van veiligheid, gebruiksgemak en duurzaamheid. Nieuwe containers zijn beter bestand tegen slijtage en zijn minder storing gevoelig.

Met een meerjarige gefaseerde vervanging wordt de continuïteit van de glasinzameling gewaarborgd en worden de investeringskosten beheersbaar over meerdere jaren verdeeld.

Warmtetransitie
Binnen de gemeente is gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak van de warmtetransitie. Momenteel wordt deze aanpak voor het eerst toegepast in het Verduurzamingsplan Duizel. Het doel is om vervolgens ook voor andere gebieden verduurzamingsplannen op te stellen die aansluiten bij de behoeften en wensen van woningeigenaren.
In het Warmteprogramma wordt een planning opgenomen voor de verdere uitrol van deze gebiedsgerichte aanpak in de komende jaren. Voor Duizel wordt dit traject momenteel doorlopen. Naar planning starten we in 2027 met de uitvoering van het verduurzamingsplan in Duizel.

Exploitatie:

Programma 4: Milieu						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	3.934.907	3.741.683	3.476.827	3.485.404	3.446.827	3.446.827
Apparaatskosten	1.046.766	1.269.328	1.243.163	1.244.389	1.244.168	1.244.153
Kapitaallasten	795.384	1.171.265	825.762	1.244.629	1.254.665	1.359.358
Totaal lasten	**5.777.057**	**6.182.276**	**5.545.752**	**5.974.422**	**5.945.660**	**6.050.338**
Baten	5.710.755	5.950.019	5.129.628	5.382.191	5.458.447	5.577.311
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	212.556	106.667	0	200.000	146.667	146.667
Totaal baten	**5.923.311**	**6.056.686**	**5.129.628**	**5.582.191**	**5.605.114**	**5.723.978**
Saldo Baten minus Lasten	**146.254**	**-125.590**	**-416.124**	**-392.231**	**-340.546**	**-326.360**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Milieubeheer (nadeel van € 30.000)
De subsidieovereenkomst met Kempenenergie welke voorheen uit het krediet zon op dak werd gedekt is opgenomen in de exploitatie van de begroting 2027.

Beleidsdocumenten

- Kadernota Grondstoffen
- Duurzaamheidsbeleid 2017-2025
- Beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030
- Beleid kleinschalige opwekking gemeente Eersel
- Transitievisie Warmte
- Regionale Energiestrategie Metropoolregio Eindhoven 1.0
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2023-2027

5. Veiligheid

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: het creëren van een veilige en leefbare gemeente waarin inwoners zich beschermd gehoord en voorbereid voelen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

JEUGDCRIMINALITEIT

Indicator	Realisatie	Norm
29. Verwijzingen Halt *(verplicht)* *Aantal per 1.000 jongeren in de leeftijd van 12-17 jaar*	2025 Eersel: 6 Gemeenten < 25.000 inwoners: 9 2024 Eersel: 12 Gemeenten < 25.000 inwoners: 9 2023 Eersel: 6 Gemeenten <25.000 inwoners: 9 2022 Eersel: 13 Gemeenten <25.000 inwoners: 8	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

De burgemeester, als verantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid, en de politie zien verwijzingen Halt als een goed instrument om de jeugd vroegtijdig te corrigeren. De politie maakt dan ook veelvuldig gebruik hiervan. Daardoor ligt het aantal verwijzingen Halt echter relatief hoog in vergelijking met het landelijke gemiddelde en is het een minder geschikte indicator voor de jeugdcriminaliteit binnen onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het aandachtsgebied “veiligheid” van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) staat in nauw contact met de politie en gemeente. Door kennis en kunde te delen, voorkomen we problemen.
- Meer zichtbaarheid van jongerenwerk op straat bij hanggroepen om met hen in contact te komen.
- Inzet jongerenwerk.
- Door de bevordering van weerbaarheid van de jeugd, kunnen wij een duidelijkere keuze maken.
- Inzet van een senior gebied gebonden politie jeugd.
- Versterken van de kansen en het welzijn van jeugdigen door middel van het Plan van aanpak jeugdopgave.
- Kempisch OJO (operationeel jongeren overleg) waarbij het professioneel netwerk rondom jeugdigen in relatie tot criminaliteit samenkomt om signalen en trends Kempisch te delen.

DELICTEN

Indicator	Realisatie	Norm
30. Winkeldiefstallen *(verplicht)* *Aantal per 1.000 inwoners*	2024 Eersel: 1,0 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,9 2024 Eersel: 0,7 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,8 2023 Eersel: 1,0	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

	Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,1 2022 Eersel: 0,8 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,7	

Wat gaan we daarvoor doen?
In samenwerking met winkeliers handhavend optreden door Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), politie en justitie.

Indicator	Realisatie	Norm
31. Geweldsmisdrijven *(verplicht)* *Aantal per 1.000 inwoners*	2025 Eersel: 2,5 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,8 2024 Eersel: 2,7 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,6 2023 Eersel: 2,3 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,6 2022 Eersel: 2,3 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,7	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?
We nemen deel aan het Veiligheidshuis en we vaardigen een gemeentelijke functionaris af bij casus-overleggen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Indicator	Realisatie	Norm
32. Diefstallen uit woning *(verplicht)* *Aantal per 1.000 inwoners*	2025 Eersel: 2,5 Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,1 2024 Eersel: 1,5 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1,1 2023 Eersel: 1,8 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1,1 2022 Eersel: 2,0 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1,2	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?
- We stimuleren en faciliteren in samenwerking met de politie de zelfredzaamheid en bewonersinitiatieven op het gebied van buurtpreventie en WhatsApp-groepen. We hebben specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen en mensen met een verhoogde slachtofferkans, en richten bewustwordingscampagnes daarop.
- We pakken veelplegers aan en bieden, als daar behoefte aan is, hulp aan ex-delinquenten mede via onze gemeenschappelijke regeling Kempenplus (Wet straffen en beschermen).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
33. Vernielingen en misdrijven (tegen openbare orde en gezag) *(verplicht)* *Aantal per 1.000 inwoners*	2024 Eersel: 3,5 Gemeenten < 25.000 inwoners: 3,6 2023 Eersel: 3,5 Gemeenten < 25.000 inwoners: 4,0 2022 Eersel: 4,8 Gemeenten < 25.000 inwoners: 4,3	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Met gerichte publicaties in het weekblad HoiEersel en vooral social media vragen we aandacht voor bevorderen van meldingsbereidheid (onder andere via de meld- en herstellijn) en het doen van aangifte; - Onze Boa's houden in samenwerking met de politie, toezicht op de openbare ruimte.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Proeftuin De Kempen/datagedreven werken
Vanaf oktober 2020 is er intensief geïnvesteerd om door middel van de methodiek uit de proeftuin inzicht te krijgen in ondermijnende signalen in het buitengebied. Dit op het gebied van productie & opslag synthetische drugs en hennep. Deze methodiek (1SO) is verder geborgd in het werkproces. We gebruiken deze methode voor het verzamelen van data en het analyseren daarvan, om richting te geven aan onze acties.

Jeugdcriminaliteit
Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) de Kempen is er voor alle (aanstaande) ouders, verzorgers, kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar uit de Kempen. Ouders zijn zelf de belangrijkste opvoeders, maar ook het netwerk rond een gezin bepaalt het verloop van de opvoeding. Steun vanuit de leefomgeving is heel belangrijk. Vanaf de begroting 2022 zetten we de jeugdcoach structureel in. Hij zoekt actief contact met jongeren, in school maar ook daarbuiten. We maken ook gebruik van een jongerenwerker. Deze wordt vooral ingezet bij jongeren die al het verkeerde pad op dreigen te gaan. Ook hij zoekt de jongeren actief op en bouwt langdurige contacten met ze op. We willen maatschappelijke participatie van jongeren bereiken door vroegtijdig signaleren van risico's en tijdige preventieve inzet. Pas als deze steun niet voldoende is, volgt professionele hulpverlening. Als jeugdigen een (al dan niet strafbare) misstap maken, vindt er direct afstemming plaats tussen politie en CJG+ om tot een passend (hulpverlenings-)traject te komen om de jeugdige de juiste handvatten te geven. Sinds enkele jaren werken we met een senior gebied gebonden politie jeugd. Dit is een senior project agent met het specialisme jeugd. Deze heeft de verbinding versterkt tussen de gemeente en de politie, specifiek met betrekking tot jeugd. Daardoor hebben we meer inzicht gekregen in wat er speelt op het gebied van jeugd en hebben we hierop adequaat en integraal kunnen reageren. Om de verbinding tussen zorg en veiligheid verder te versterken, beschikt onze gemeente sinds kort ook over een procesregisseur zorg en veiligheid.

Delicten
Om regie te houden op ons veiligheidsbeleid werken we intensief samen met de Kempengemeenten, de politie, en ook het Zorg- en Veiligheidshuis. Dit is een samenwerking van organisaties die gaan over jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, huiselijk geweld en ook radicalisering. Door deze samenwerking en door samen te werken met de inwoners van gemeente Eersel, spelen we adequater, efficiënter en slagvaardiger in op problemen en op het voorkomen daarvan. Vanaf 2025 heeft de gemeente meer verantwoordelijkheden gekregen bij de terugkeer van ex-gedetineerden. De Rijksoverheid wil zorgen voor een goede terugkeer van gedetineerden in de samenleving. Gedetineerden werken tijdens hun detentie al aan hun terugkeer, zodat ze er geleidelijk aan wennen (detentiefasering). Gedetineerden zijn zelf verantwoordelijk om te werken aan terugkeer in de samenleving. Ze kunnen als dat nodig is ondersteuning

krijgen van de casemanager van de gevangenis, een reclasseringsambtenaar en van de gemeente. Bijvoorbeeld bij het regelen van de vijf basisvoorwaarden voor succesvolle re-integratie: een betaalde baan of dagbesteding, aanpak van schulden, onderdak, zorg en een geldig identiteitsbewijs. Door onze beperkte capaciteit is het (nog) niet mogelijk om dit proactief op te pakken.

Veiligheidsgevoel
Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit tast de maatschappelijke integriteit ernstig aan. Het beïnvloedt de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We hebben daarom intensief samengewerkt met onder andere het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) bij bijvoorbeeld de aanpak van ondermijning. Om het vestigingsklimaat van georganiseerde criminaliteit negatief te beïnvloeden, hebben we ons regionale Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur-beleid (BIBOB-beleid) herzien en houden we het up to date. Bestuursrechtelijk treden we consequent op tegen (productie van) drugs. Voor complexe casussen zetten we het Kempen Interventie Team (KIT) in. We hebben contact met onze inwoners via onze dorpsraden en leefbaarheidsgroepen in de kernen, maar ook door de komst van buurtpreventie. Door de beschikbaarheid van informatie kunnen onze inwoners zich beter organiseren en hebben ze meer invloed op hun eigen veiligheid(sgevoel). Door buurtpreventie WhatsAppgroepen en social media zijn de lijntjes kort, waardoor het veiligheidsgevoel is vergroot.

Rampen en incidenten
Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio, bestaande uit de 21 burgemeesters uit onze regio, zorgt voor passende hulpverlening in geval van rampen en crisis. Niet alleen het op peil houden van voldoende getraind personeel en het behalen van de gestelde opkomsttijden voor de brandweer, maar ook preventieve maatregelen en voorlichting worden geïnitieerd vanuit de Veiligheidsregio. Om snel en adequaat te reageren bij een ramp of crisis, beschikt de gemeente over een goed opgeleid en toegeruste crisisbeheersingsorganisatie. Samen met de Veiligheidsregio (bevolkingszorg) vullen we deze processen in en zorgen we dat we jaarlijkse oefeningen. De doorontwikkeling bevolkingszorg is een langlopend proces met als doel landelijke kwaliteitsnormen in te voeren op basis van een eenduidige beschrijving van bevolkingszorg. Dit heeft tot gevolg dat de crisisstructuur zal worden aangepast. De afgelopen jaren is de rampenorganisatie binnen onze gemeente op niveau gebracht zodat we voldoen aan de landelijke kwaliteitsnormen. In 2025 is ook gestart om de Veiligheidsregio zelf naar het vereiste niveau te brengen. Om goed te kunnen reageren op branden is het van belang dat de bluswatervoorzieningen gegarandeerd zijn. In 2025 hebben we hiertoe een contract gesloten met Brabant Water voor het onderhoud van de brandkranen in onze gemeente.

Risicobeheersing & risicobestrijding
Op basis van een gemeenschappelijke regeling en (contract)afspraken, heeft de Veiligheidsregio advies gegeven over risico’s en te nemen maatregelen. Advisering bij evenementen maakt hiervan onderdeel uit.

Natuurbranden
Door de klimaatverandering is de kans op natuurbranden toegenomen. Dat hebben we kunnen zien door het ontstaan van verschillende grote natuurbranden in onze regio de laatste jaren.
Samen met de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost zijn we daarom bezig met het uitvoeren van preventieve maatregelen, om de kans op onbeheersbare natuurbranden te beperken. Dit gaat om de inrichting van het bos met brandlijnen, maar ook om het maken van waterputten die voldoende bluswater leveren in geval van een brand.

Bommen en munitieresten uit de tweede wereldoorlog
Bij het leggen van een biogasleiding zijn in 2025 een aantal vliegtuigbommen en munitieresten uit de tweede wereldoorlog aangetroffen. De meest gevaarlijke bommen en munitieresten zijn inmiddels geruimd, maar ook in de omliggende velden worden niet ontplofte bommen vermoed. Niet duidelijk is of deze in het kader van de veiligheid ook moeten worden geruimd, of dat deze in de grond kunnen blijven zitten, mits ze op voldoende diepte liggen.

Vergroten zelfredzaamheid
Brandweer Nederland heeft voorlichtings- en preventiecampagnes waarin ze de zelfredzaamheid en bewustwording bij brand stimuleren. In nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio plaatsen we berichten op onze socials om de risicobewustwording van (minder zelfredzame) inwoners en bedrijven te vergroten.
In 2025 is de campagne Denk Vooruit gestart om inwoners voor te bereiden op 72 uur zonder water, stroom of internet. Belangrijk onderdeel hiervan is, naast een aantal andere zaken waarvoor de

gemeente aan de lat staat, de oprichting van noodsteunpunten in de dorpskernen. In 2027 zijn de pilots naar verwachting afgerond en zullen deze noodsteunpunten concreet vorm krijgen.

Gemeentelijk Signalen Overleg
In 2027 wordt binnen onze gemeente het Gemeentelijk Signalenoverleg (GSO), een essentieel instrument tegen ondermijnende criminaliteit, operationeel. Dit is een interdisciplinair overleg waarin we informatie gaan samenbrengen, wegen en duiden en gerichte actie bepalen. Het GSO is het gekoppeld aan strikte privacyprotocollen. Hierdoor kunnen gegevens van bij een casus betrokken partners binnen de wettelijke kaders worden gedeeld en gecombineerd.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 5: Veiligheid						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	1.835.591	2.011.967	2.034.984	2.059.800	2.061.299	2.061.027
Apparaatskosten	426.729	471.793	466.955	468.325	468.077	468.061
Kapitaallasten	38.444	19.143	0	0	0	0
Totaal lasten	**2.300.764**	**2.502.903**	**2.501.939**	**2.528.125**	**2.529.376**	**2.529.088**
Baten	213.285	217.346	219.238	219.238	219.238	219.238
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**213.285**	**217.346**	**219.238**	**219.238**	**219.238**	**219.238**
Saldo Baten minus Lasten	**-2.087.479**	**-2.285.557**	**-2.282.701**	**-2.308.887**	**-2.310.138**	**-2.309.850**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Brandweer en hulpverlening regio Zuid-Oost Brabant (nadeel van € 296.000)
In de begroting van de VRBZO voor 2027 wordt de bijdrage voor 2027 met € 296.000 verhoogd (zie ook het Raadsvoorstel van 10 maart 2026, Kadernota 2027 en zienswijzetraject beleidsplan VRBZO).

Beleidsdocumenten

- Regionaal Crisisplan
- Regionaal Risicoprofiel
- Regionaal Beleidsplan
- Damocles beleid
- Bibob-beleid
- Drugsconvenant
- Preventie-, en handhavingsplan alcohol
- Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant
- Integraal Veiligheidsplan Basisteam De Kempen
- Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid

6. Verkeer en vervoer

Een toekomstbestendig en duurzaam mobiliteitssysteem met goede bereikbaarheid, verkeersveiligheid en beperking van overlast.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
BEREIKBAARHEID		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
34. Bandbreedtes gedifferentieerd kwaliteitsniveau *(eigen indicator)* Voorheen Kwaliteitsniveau B wegennet *(eigen indicator)* *Uitgedrukt in de landelijke richtlijn CROW (nader toegelicht in de beleidsnotitie risico gestuurd beheer)*	Gedifferentieerd kwaliteitsniveau 2026: Voldoende (A+ A) 79% Basis (B) 12% Laag (C+D) 9% 2024: Voldoende (A+ A) 81% Basis (B) 9% Laag (C+D) 10% 2022: Voldoende (A+ A) 76% Basis (B) 7% Laag (C+D) 17%	Bandbreedtes Voldoende (A+ A) 61%-83 % Basis (B) 9%-14% Laag (C+D) 8%-15%
Wat gaan we daarvoor doen? Uitvoeren van onderhoudsmaatregelen (op basis van twee jarige inspectie) om de verkeersveiligheid te waarborgen en kapitaalvernietiging te voorkomen.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Uitvoering maatregelen Verkeersveiligheid en Mobiliteit
De gemeente zet in 2027 in op een integrale aanpak van de verkeersveiligheid door de uitvoering van concrete infrastructurele en educatieve maatregelen. Op basis van actuele ongevalsdata, meldingen en overleg met politie en dorpsraden pakken we, waar nodig en mogelijk, verkeersonveilige locaties aan en optimaliseren we de schoolomgevingen. Om het rijgedrag positief te beïnvloeden, ondersteunen we acties van Veilig Verkeer Nederland (VVN), haken we aan bij landelijke en provinciale campagnes en zetten we flexibele digitale snelheidsdisplays in. Daarnaast voeren we een aantal verkeerstellingen uit om knelpunten objectief te beoordelen en regionale verkeersmodellen actueel te houden. Ook geven we in 2027 op regionaal niveau verder uitvoering aan het Meerjarig Multimodaal Mobiliteitspakket (MMMP) van de MRE, waarbij Eersel specifiek participeert in onder andere projecten rondom de werkgeversaanpak en fietsstimulering van Brainport Bereikbaar en de verdere ontwikkeling van mobiliteitshubs

Fietspad Domineespad
Samen met gemeente Bladel leggen we een vrijliggend fietspad aan tussen Duizel en Hoogeloon langs het Domineespad. De voorbereidingen (o.a. ruimtelijke procedure en grondaankopen) zijn al in 2024 opgestart. In de praktijk is het huidige fietspad van halfverharding richting o.a. de scouting nu te smal en is regelmatig slecht berijdbaar (met name bij slecht weer). Het gevolg is dat fietsers op de relatief smalle weg gaan rijden. Deze situatie wordt door de fietsers als onveilig ervaren, met name in de ochtend, wanneer schoolgaande fietsers deze route nemen in combinatie met het woon-werkverkeer van de auto's.
Bovendien is de fietsroute onderdeel van een belangrijk netwerk van regionale fietsverbindingen. Dit maakt het wenselijk om hier het vrij liggend fietspad te verharden en te verbreden. Bovendien stimuleert het realiseren van comfortabele fietsvoorzieningen het fietsen in het algemeen en wordt het comfort en de herkenbaarheid van de fietsroute vergroot. De aanleg van het nieuwe fietspad is voorzien in de periode 2027-2028.

Bijdrage aan regiobrede projecten uit Korte Termijn Maatregelenpakket 2
Op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen werkt de gemeente Eersel samen met de MRE-gemeenten aan bovenlokale bereikbaarheid via het Regionaal Bereikbaarheidsfonds (RBF). Als direct vervolg op het eerdere raadsbesluit uit 2023 voor het eerste mobiliteitspakket (KTM1), draagt Eersel in 2027 bij aan het tweede pakket (KTM2). Dit project vloeit voort uit het Beethovenconvenant tussen het Rijk en de regio en is cruciaal om de bereikbaarheid van Eersel en de Kempen op de lange termijn veilig te stellen. De investering richt zich op de versterking van de regionale bereikbaarheid, het verhogen van de verkeersveiligheid en het stimuleren van duurzame mobiliteit via regiobrede projecten zoals hubs, gedragscampagnes en programmavoering.

Toelichtingen op investeringen 2027

Investeringen *(bedragen in €)*	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2027
Deklagen wegen	500.000
Herinrichting Kloosterstraat	936.000
Herinrichting Mr. De la Courtstraat	1.480.000
Herinrichting Ellenbroek	1.440.000
De Kreiel gedeelte Oostelbeersedijk-einde verharding	720.000
Vervanging openbare verlichting	100.000
Rehabilitatie Mosik (zijstraat Domineespad)	84.000
Rehabilitatie Rijbaan Voortseweg Eersel	180.000
Materieel Gladheidsbestrijding	50.000
Fietsverbinding F67 – De Kempenroute	7.139.000
Totaal investeringen	12.629.000

Deklagen wegen
De weginspectie is in het 2e kwartaal van 2026 uitgevoerd. De resultaten van de inspectie zijn reeds door het onafhankelijk inspectiebureau aangeleverd. Eind 2026 gaan we middels een maatregeltoets het asfaltprogramma van de komende jaren plannen. Voor het jaar 2027 is een bedrag van € 500.000 opgenomen. Dit bedrag is conform het door de raad vastgestelde beheerplan wegen.

Herinrichting Kloosterstraat
Zie toelichting investeringen programma 4.

Herinrichting Mr. De la Courtstraat
Zie toelichting investeringen programma 4.

Herinrichting Ellenbroek
Naar aanleiding van de verkeersmeting die we in 2026 hebben uitgevoerd gaan we de Ellenbroek opnieuw inrichten. De weg is smal en het verkeer rijdt vaak te hard waardoor de veiligheid voor de weggebruikers afneemt. Langs de bermen ligt puinverharding wat in droge maanden veel stof afgeeft. De weg en de bermen zijn onveilig. Recentelijk zijn er waarschuwingsborden geplaatst met de vermelding “slechte berm". Om de veiligheid te verbeteren is vervanging niet afdoende maar moet er gekeken worden naar het wegprofiel en de inrichting. In 2027 vinden de voorbereidingswerkzaamheden plaats en in 2028 gaan we de weg opnieuw inrichten. Verwachte oplevering is in 2029. Daarbij wordt de inrichting afgestemd op de (toekomstige) functie van de weg rekening houdend met de verkeersveiligheid en gebruiksfunctie.

De Kreiel gedeelte Oostelbeersedijk-einde verharding
De wegconstructie is aan het einde van zijn levensduur. Dit ten gevolge van de lichte constructie, leeftijd en steeds zwaardere en bredere voertuigen. Doordat de weg te smal is, worden ook de bermen steeds

verder kapotgereden. Omdat verder klein onderhoud geen verbetering meer brengt gaan we de hele wegconstructie vervangen. Verwachte oplevering is in 2027.

Vervanging openbare verlichting
In het kader van de ombuigingen is geconcludeerd dat het op basis van het BBV (boekhoudvoorschriften gemeenten) mogelijk is om de vervanging van straatverlichting te activeren. Vanaf 2027 wordt hiervoor gekozen en na het afronden van de openstaande kredieten uit 2024 t/m 2026 wordt de voorziening opgeheven. Voor 2027 wordt een krediet van € 100.000 gevraagd voor de reguliere vervangingsopgave conform het vastgestelde beleidsplan Openbare verlichting 2025 – 2029.

Rehabilitatie Mosik (zijstraat Domineespad)
Gelijktijdig met het vervangen van de constructie gaan we de weg breder maken. Uitvoering is voorzien in 2027, gelijktijdig met de aanleg van het fietspad Domineespad.

Rehabilitatie Rijbaan Voortseweg Eersel
De rijbaan van de Voortseweg, tussen de Laaghuizerweg en de Kapelweg, bestaat uit oude betonstraatstenen. De betonstraatstenen dienen regelmatig herstraat te worden om oneffenheden te verwijderen. Dit ten gevolge van de lichte constructie, leeftijd en steeds zwaardere en bredere voertuigen. Ook maakt de bus gebruik van deze rijbaan. De aansluitende wegen van de Laaghuizerweg en de Kapelweg zijn al voorzien van een geasfalteerde wegconstructie, die beter bestand is tegen zwaar verkeer. Ook is er op de Laaghuizerweg en de Kapelweg een visuele plaats voor fietsers. Dit ontbreekt nu op de Voortseweg.
We gaan de huidige grijze betonstraatstenen van de rijbaan vervangen door een asfaltconstructie met rode fietssuggestiestroken. Dit vergroot de verkeersveiligheid en zorgt voor een doorlopende fietsverbinding tussen de Laaghuizerweg en de Kapelweg. Tevens wordt hierdoor de weg beter geschikt voor zwaarder verkeer. Dit is mede wenselijk gezien de bestaande buslijn die over deze weg rijdt. Verwachte oplevering is in 2027.

Fietsverbinding F67 – De Kempenroute
In 2027 gaat de gemeente verder met de infrastructurele werkzaamheden voor tranche 1 en 2 van de hoogwaardige fietsverbinding F67-De Kempenroute. Dit betreft de deeltrajecten vanaf de gemeentegrens met Bladel tot aan de ovonde (Nieuwstraat) en het gedeelte binnen de bebouwde kom van Steensel.
In 2027 starten we ook met de ambtelijke en technische voorbereiding van tranche 3 voor het traject tussen de ovonde en Steensel — inclusief de verkenning van een civiel kunstwerk bij de Molenweg — en het deel ten oosten van Steensel. De gemaakte afspraken en de samenwerking met partnergemeenten en de provincie Noord-Brabant leggen we vast in een nieuwe, opvolgende bestuursovereenkomst, waarmee we invulling geven aan de regionale ambities voor duurzame mobiliteit en de bereikbaarheid van de Brainportregio. De totale kosten bedragen naar verwachting ruim € 7,1 miljoen waarvan ruim € 5,8 miljoen subsidie. Dit project kent een lange doorlooptijd, vermoedelijk tot 2032.

Materieel Gladheidsbestrijding
Een van de fietspadstrooiers is aan vervanging toe. Deze wordt in 2027 vervangen door een nieuwe strooier.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 6: Verkeer en vervoer						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	3.440.202	2.375.867	2.633.265	1.992.665	2.071.378	2.064.378
Apparaatskosten	1.158.899	1.324.356	1.519.520	1.519.529	1.519.528	1.519.528
Kapitaallasten	444.330	870.710	546.833	813.129	1.072.629	1.246.558
Totaal lasten	**5.043.431**	**4.570.933**	**4.699.618**	**4.325.323**	**4.663.535**	**4.830.464**
Baten	362.980	337.437	244.877	244.877	324.590	324.590
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	101.205	180.564	97.124	113.874	156.124	156.124
Totaal baten	**464.185**	**518.001**	**342.001**	**358.751**	**480.714**	**480.714**
Saldo Baten minus Lasten	**-4.579.246**	**-4.052.932**	**-4.357.617**	**-3.966.572**	**-4.182.821**	**-4.349.750**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Overige verkeersvoorzieningen (nadeel van € 660.000)
Het college heeft in maart 2026 ingestemd met de projectenlijst van het Korte Termijn Maatregelen Pakket 2 (KTM2) in het kader van het Beethovenconvenant. De eenmalige bijdrage van € 660.000 is opgenomen in dit budget in 2027. Dit is een incidentele uitgave in 2027 en wordt hierdoor niet meegerekend in het structurele begrotingssaldo.

Beleidsdocumenten

- Beheerplan wegen 2025-2030
- Verkeersvisie 2030 Gemeente Eersel
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2025 - 2029
- Bereikbaarheidsagenda
- Mobiliteitsstrategie De Kempen
- Regionale Mobiliteitsvisie MRE 2040
- Parkeerbeleidsplan 2025 gemeente Eersel
- Nota parkeernormen 2025 gemeente Eersel

7. Cultuur, sport en recreatie

We versterken de leefbaarheid en verbondenheid in onze dorpen door inwoners van alle leeftijden de mogelijkheid te bieden om dichtbij huis te sporten, bewegen, cultuur te beleven, te ontmoeten en te recreëren.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

SPORT

Indicator	Realisatie	Norm
35. Niet-sporters *(verplicht)* *In %*	2024* Eersel 41,8% Gemeenten <25.000 inwoners 44,1% 2022 Eersel 46,0% Gemeenten <25.000 inwoners 47,9% *Indicator wordt eens in de 2 jaar getoetst.	Norm: % inwoners vergeleken met het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

- Inzet combinatiefunctionarissen voor naschoolse beweegactiviteiten;
- Inzet buurtsportcoaches voor ouderen, ouders en jonge kinderen, 30-plussers en 50-plussers en mensen met een beperking;
- Ondersteuning verenigingen door sportcoördinator;
- Deelname aan Uniek Sporten.
- Uitvoering geven aan het regionaal Kempisch Sport- en Beweegakkoord (Sportakkoord 2.0).

Indicator	Realisatie	Norm
36. Inwoners die (zeer) tevreden zijn over sportvoorzieningen *(eigen indicator)* *In %*	2024 niet beschikbaar 2022 Eersel: 74% 2020 Eersel: 76% *Indicator wordt eens in de 2 jaar getoetst. Sinds het jaar 2024 wordt deze indicator niet meer uitgevraagd, doordat de vraagstellingen zijn veranderd.	Norm: % inwoners vergeleken met het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

- Sportbeoefening voor iedereen mogelijk (blijven) maken;
- In stand houden voldoende toekomstbestendige sportvoorzieningen;
- Tijdig renoveren van accommodaties volgens het accommodatiebeleid;
- Uitvoering geven aan het accommodatiebeleid gemeente Eersel, 2024.

CULTUUR EN CULTUUREDUCATIE

Indicator	Realisatie	Norm
37. Tevredenheid van inwoners over het aanbod van culturele voorzieningen *(eigen indicator)*	2025 geen onderzoek 2024 Eersel 6,22	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Uitgedrukt in een rapportcijfer (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	2023: Eersel 6,6 2022 Eersel 6,5 Deze vraag is als maatwerkvraag toegevoegd aan de standaard vragenlijsten Inwonerspeiling. Derhalve is er geen cijfer beschikbaar van gemeenten tot 25.000 inwoners.	

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?
Wat gaan we daarvoor doen? - Inzet combinatiefunctionarissen; - Cultuureducatie bieden we structureel aan alle leerlingen van 4 tot en met 18 jaar aan. Ieder kind komt minimaal één, en zo mogelijk twee keer, in aanraking met elke kunstdiscipline (theater, dans, muziek, beeldend, multimedia, literatuur en cultureel erfgoed); - Muziekschool, harmonieën en fanfare verzorgen muzieklessen op basisscholen; - We houden een basisbibliotheek in Eersel en een jeugdbibliotheek-voorziening in elke kern in stand; - We ondersteunen instellingen op gebied van cultuur; - We ondersteunen ad hoc producties en manifestaties.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Buitensportvoorzieningen
'Combinatiekansen Buitensportvoorzieningen' was als deelproject onderdeel van de Bestuursopdracht Combinatiekansen. Omdat deze bestuursopdracht in het najaar van 2025 met het oog op de aanstaande verkiezingen controversieel is verklaard heeft er vertraging plaatsgevonden. In 2026 zijn de buitensportvoorzieningen als zelfstandig project samen met Atletiekvereniging DES, Hockeyclub Eersel, Toer- en wielerclub De Contente en Tennis- en Padelvereniging Eresloch opnieuw opgepakt. In 2027 zal verder vervolg worden gegeven aan de realisatie van het project.

Brede regeling combinatiefuncties en buurtsport coaches (BRC)
De Brede regeling combinatiefuncties en buurtsport coaches (BRC-regeling) is gericht op gezondheid, sporten beweegstimulering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis. In 2023 is de BRC-regeling ondergebracht in de Brede SPUK en daarmee wordt een volgende stap gezet in het doelgericht inzetten van functionarissen. De inzet van de functionarissen in de Brede Regeling Combinatiefuncties hangt samen met de doelen die zijn afgesproken in programma's zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De functionaris die hiermee de verbinding legt is de Coördinator Sport en Preventie. De bekostiging van de bevoegde vak- of groepsleerkracht bewegingsonderwijs wordt met ingang van 1 januari 2027 volledig vanuit het onderwijs gefinancierd. Voor de looptijd van de huidige Brede Regeling Combinatiefuncties is in overleg met de schoolbesturen een afbouwregeling overeengekomen.

Beleid spelen, bewegen en ontmoeten
Naar verwachting wordt medio 2027 het nieuwe beleid omtrent spelen, bewegen en ontmoeten aan uw raad aangeboden.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 7: Cultuur, sport en recreatie						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	2.232.870	1.992.365	2.027.276	2.027.276	2.010.273	2.010.273
Apparaatskosten	281.210	293.472	334.775	334.775	334.775	334.775
Kapitaallasten	259.269	591.483	571.336	607.961	589.619	586.096
Totaal lasten	**2.773.349**	**2.877.320**	**2.933.387**	**2.970.012**	**2.934.667**	**2.931.144**
Baten	856.625	353.268	413.846	379.846	362.843	362.843
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	17.363	374.684	374.684	374.684	374.684	374.684
Totaal baten	**873.988**	**727.952**	**788.530**	**754.530**	**737.527**	**737.527**
Saldo Baten minus Lasten	**-1.899.361**	**-2.149.368**	**-2.144.857**	**-2.215.482**	**-2.197.140**	**-2.193.617**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Bevorderen sport en recreatie (voordeel van € 78.000)
De BRC (Brede Regeling Combinatiefunctionarissen)-regeling (rijksuitkering) loopt ook in 2027 nog door. In het verleden is hier vanwege de grote onzekerheid rondom deze uitkering in de begroting nog geen rekening mee gehouden. In totaal geeft dit een incidenteel voordeel van € 78.000 op deze post.

Muziekschool (nadeel van € 32.000)
Om het huidige beleid voort te kunnen zetten zijn structureel extra middelen benodigd. Enerzijds vanwege indexering van de prijzen, anderzijds vanwege de toename van leerlingenaantallen door groei van de gemeente.

Beleidsdocumenten

- Accommodatiebeleid gemeente Eersel, 2024;
- Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 – 2026.

8. Economische structuur

Een toekomstbestendige economische ontwikkeling die zorgt voor werkgelegenheid, ondernemerschap en innovatie en daarmee bijdraagt aan de brede welvaart en leefbaarheid.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

BEHOUD VAN WERKGELEGENHEID

Indicator	Realisatie	Norm
38. Banen *(verplicht)* *Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar*	2025 * Eersel: 225,5 (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 Inwoners: 595,9 2024 Eersel: 220,1 (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 inwoners: 587,4 (Op waarstaatjegemeente.nl is alleen het aantal banen beschikbaar per 1.000 inwoners tussen 15 – **74** jaar)	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

***** *VNG heeft per email laten weten dat de indicator voorlopig niet beschikbaar is, onbekend is nog wanneer deze weer voorhanden is*

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering Slimme maakregio;
- Scholingsprogramma's De Kempen;
- Informatievoorziening aan Ondernemers

Indicator	Realisatie	Norm
39. Functiemengingsindex (Verhouding tussen banen en woningen, 0 = alleen wonen en 100 = alleen werken) *(verplicht)* *In %*	2025 Eersel: 53,6% Gemeenten< 25.000 inwoners: 50,0% 2024 Eersel: 53,9% Gemeenten< 25.000 inwoners: 49,9% 2023 Eersel: 53,5,0% Gemeenten < 25.000 inwoners: 49,8%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

- Accountmanager bedrijven in dienst voor een goede relatie met het bedrijfsleven en die de behoeftes van de ondernemers kent.

GOED VESTIGINGSKLIMAAT		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
40. Vestigingen (van bedrijven) *(verplicht)* *Aantal per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar*	2026: 1.523 (2de kwartaal 2026) 2025 Eersel: 1.527 (2de kwartaal 2025) 2024 Eersel: 1.529 2023 Eersel: 1.466	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
Wat gaan we daarvoor doen? - Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandelsvisie; - Zorgen voor nieuw uit te geven bedrijfspercelen.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Goed vestigingsklimaat

Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandelsvisie
De huidige Kempische Detailhandelsvisie stamt uit 2015 en is dus inmiddels 11 jaar oud. In 2020 heeft er nog een evaluatie van de visie plaatsgevonden. In relatie tot toekomstige veranderingen in de Kempen is het van belang om deze visie nogmaals te evalueren. In 2027 kan op basis van de evaluatie worden bepaald of de Kempische en/of Eerselse Detailhandelsvisie geactualiseerd dient te worden en daar waar nodig vervolg krijgen.

Kempische aanbod bedrijventerrein
Binnen de Kempen verwijzen wij bedrijven groter dan 5.000m² naar een Kempisch bedrijven park (KBP). Op het huidige KBP zijn er geen vrije kavels meer. Momenteel worden de mogelijkheden voor een nieuw KBP onderzocht.

Lokaal aanbod bedrijventerrein
Alle gronden op Meerheide zijn inmiddels uitgegeven. Op dit moment zijn er geen uitgeefbare gronden meer voorhanden in de gemeente Eersel. Onlangs is besloten dat er 11 ha netto aan nieuwe bedrijfspercelen ontwikkelt moet worden, de voorbereidende werkzaamheden zijn hiervoor gestart. In 2027 worden de plannen verder uitgewerkt.

Ongeregistreerd grondgebruik
De gemeente bezit veel gronden die versnipperd door de gehele gemeente liggen. Hierdoor ontbreekt een volledig inzicht op een aantal locaties/ gevallen van ongeregistreerd grondgebruik. Het doel is om dit goed in beeld te gaan krijgen. Er is gestart met de inventarisatie van gronden die in gebruik zijn genomen door derden. Hiervoor wordt momenteel een analyse gemaakt voor welke gronden reeds een overeenkomst is afgesloten en er dus geen sprake is van ongeregistreerd grondgebruik. Als dit in beeld is, kan bekeken worden of er beleid zal worden geformuleerd en kan op basis van dit beleid het project verder uitgevoerd worden.

Waardevolle recreatie en toerisme
Samen met Visit Eersel blijven we werken aan de versterking van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze gemeente voor bewoners, bedrijven en bezoekers. Inzet op waardevolle recreatie en toerisme is belangrijk: het draagt bij aan ons kwaliteit van leven, sociale cohesie, publieke voorzieningen, aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimte, het kunnen ontmoeten, het aangenaam besteden van vrije tijd en gevoel van ‘trots’. Daarnaast is de recreatief-toeristische sector een belangrijke sector voor de economie en werkgelegenheid in onze gemeente.

Sub-regionaal
Samen met de Kempengemeenten Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden werkt Eersel sinds 2026 aan de ambitie en speerpunten uit de gezamenlijke visie 'Waardevolle recreatie en toerisme in de Brabantse Kempen'. In 2027 wordt verder uitvoering gegeven aan de projecten die geformuleerd zijn in het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

Lokaal
Lokaal ligt de focus op het jaarplan 2027 van Visit Eersel en de nog lopende lokale projecten. Denk hierbij aan: uitbreiding en aanpassing van het wandelknooppuntennetwerk t.b.v. een (toegankelijk) ommetje in iedere kern en de fietskronkel.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 8: Economische structuur						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	499.063	597.857	586.739	586.739	586.739	586.739
Apparaatskosten	276.434	289.243	299.247	299.247	299.247	299.247
Kapitaallasten	104.257	29.023	13.273	29.023	29.023	29.023
Totaal lasten	**879.754**	**916.123**	**899.259**	**915.009**	**915.009**	**915.009**
Baten	777.259	652.098	686.982	686.982	686.982	686.982
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	90.320	15.750	0	15.750	15.750	15.750
Totaal baten	**867.579**	**667.848**	**686.982**	**702.732**	**702.732**	**702.732**
Saldo Baten minus Lasten	**-12.175**	**-248.275**	**-212.277**	**-212.277**	**-212.277**	**-212.277**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Verhuur en verpachting gronden (voordeel van € 55.000)
De opbrengst wordt hoger geraamd in verband met een stijging van de wettelijk vastgestelde maximum pachtprijzen per hectare voor agrarische grond door het RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).

Beleidsdocumenten

- Visie Waardevolle Recreatie en Toerisme in de Brabantse Kempen 2026-2034
- Uitvoeringsprogramma Waardevolle Recreatie en Toerisme in de Brabantse Kempen 2026-2030
- Toetsingskader dag- en verblijfsrecreatie De Kempen 2021
- Kempische Detailhandelsvisie
- Regionale Detailhandelsvisie MRE
- Eerselse Detailhandelsvisie
- Kempenvisie Bedrijventerreinen
- Uitvoeringsprogramma Kempenvisie Bedrijventerreinen
- Kempische Industrie Agenda
- Nota grondbeleid Gemeente Eersel
- Beleidskader bovenwijkse voorzieningen Eersel-West Gemeente Eersel

9. Bestuur en organisatie

Invulling geven aan een 21e-eeuwse cultuur waarin we als gemeente ruimte geven aan de netwerksamenleving. Samen met partners stimuleert gemeente Eersel een duurzame, dynamische en innovatieve cultuur waarin initiatieven uit de kernen en uit de regio leidend zijn, met als doel betere dienstverlening.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Vergunningverlening, toezicht en handhaving
In 2026 hebben we noodgedwongen onderzocht hoe de dienstverlening voor vergunningverlenning, toezicht en handhaving vanaf 1 januari 2028 kan worden voortgezet, nadat Oirschot en Reusel-De Mierde uit de gemeenschappelijke regeling treden.
Besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden in het college en het bestuur van de gemeenschappelijke regeling in november/december 2026. In 2027 geven we uitvoering aan de gekozen oplossing en richten we de organisatie en dienstverlening zodanig in dat deze per 1 januari 2028 zorgvuldig en toekomstbestendig kan worden voortgezet.

Dienstverlening
Ter uitvoering van de Visie op Dienstverlening 2026–2030 wordt een uitvoeringsplan opgesteld. De uitvoering vindt plaats binnen de beschikbare capaciteit en middelen. Indien voor specifieke onderdelen aanvullende financiële middelen noodzakelijk blijken, worden deze via een afzonderlijk voorstel aan het college en de raad voorgelegd.

Voorkomen identiteitsfraude (via PassProtect)
De gemeente wil inwoners ondersteunen bij het voorkomen van identiteitsfraude door een product (PassProtect) aan te bieden dat identiteitsbewijzen beschermt tegen misbruik. Dit product wordt tegen inkoopwaarde beschikbaar gesteld en sluit aan bij de gemeentelijke taak om inwoners te informeren over fraude, de bewustwording te vergroten en preventieve maatregelen te stimuleren. Hiermee draagt de gemeente bij aan het versterken van de weerbaarheid van inwoners tegen (digitale) fraude.

Uitvoeringsbudget coalitieakkoord
Bij behandeling van de voorjaarsnota 2027-2030 heeft de raad aangegeven een budget van € 250.000 beschikbaar te stellen als startkapitaal om voortvarend te kunnen starten met voorbereidende werkzaamheden om de ambities uit het coalitieakkoord in beweging te dekken. Dit budget wordt verspreid geraamd in deze begroting (2027 € 100.000, 2028 € 50.000, 2029 € 50.000, 2030 € 50.000). In het collegeprogramma worden al concrete projecten aan dit budget gekoppeld. Zie voor meer toelichting hoofdstuk II.1 Financiële positie.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 9: Bestuur en organisatie						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	2.743.628	1.928.747	2.120.985	2.005.985	2.045.985	2.181.985
Apparaatskosten	609.410	579.433	607.018	607.152	607.128	607.126
Kapitaallasten	10.372	0	0	0	0	0
Totaal lasten	**3.363.410**	**2.508.180**	**2.728.003**	**2.613.137**	**2.653.113**	**2.789.111**
Baten	559.399	469.527	557.000	517.000	422.000	407.000
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	10.372	0	0	0	0	0
Totaal baten	**569.771**	**469.527**	**557.000**	**517.000**	**422.000**	**407.000**
Saldo Baten minus Lasten	**-2.793.639**	**-2.038.653**	**-2.171.003**	**-2.096.137**	**-2.231.113**	**-2.382.111**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

Burgemeesters en wethouders (nadeel van € 104.000)
In verband met een vierde wethouder en indexatie van salariskosten nemen de lasten met circa € 104.000 toe in 2027.

Uitvoering collegeprogramma (nadeel van € 100.000)
Bij de behandeling van de voorjaarsnota 2027-2030 is door een meerderheid van de raad aangegeven een uitvoeringsbudget van € 250.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het collegeprogramma. In 2027 wordt hierdoor € 100.000 geraamd. In de jaren 2028 tot en met 2030 zal jaarlijks € 50.000 geraamd worden. In totaal € 250.000 verdeeld over vier jaren.

Beleidsdocumenten

- Dienstverleningsvisie “De mens centraal”
- Toekomstvisie 2030

10. Algemene baten en lasten

Het programma algemene baten en lasten is een specifiek programma dat geen maatschappelijk effect beoogt, maar de algemene dekkingsmiddelen en de stelposten. De algemene dekkingsmiddelen zijn met name de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de gemeentelijke belastingen en de deelnemingen. Daarnaast zijn de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het investeringsprogramma 2027-2030 opgenomen.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 10: Algemene baten en lasten						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	26.170.186	2.792.761	5.729.954	12.081.084	4.599.610	3.597.987
Apparaatskosten	348.894	341.401	273.744	273.744	273.744	273.744
Kapitaallasten	0	-318.814	0	0	0	0
Totaal lasten	**26.519.080**	**2.815.348**	**6.003.698**	**12.354.828**	**4.873.354**	**3.871.731**
Baten	73.115.045	49.182.837	52.409.671	59.168.134	49.593.746	50.641.528
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	820.257	126.243	126.228	126.228	126.228	126.228
Totaal baten	**73.935.302**	**49.309.080**	**52.535.899**	**59.294.362**	**49.719.974**	**50.767.756**
Saldo Baten minus Lasten	**47.416.222**	**46.493.732**	**46.532.201**	**46.939.534**	**44.846.620**	**46.896.025**

Onderstaand worden de mutaties ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de begroting 2026-2029 groter dan € 25.000 toegelicht. De totale apparaatskosten worden in programma 11 overhead toegelicht.

- Hogere opbrengst onroerendzaakbelasting 2027 (€ 468.000) in verband met indexering van 10%
- Hogere opbrengst toeristenbelasting (€ 100.000).
- De algemene uitkering gemeentefonds is € 2.520.000 hoger dan voorzien in de begroting 2027-2030.
- Het geraamde resultaat voor de bouwgrondexploitatie in 2027 is € 1.183.272. Dit is € 1.163.272 hoger dan was voorzien in de jaarschijf 2027 van de begroting 2026-2029.
- Als voorlopige inschatting is een vennootschapsbelasting last opgenomen van € 100.000 voor het jaar 2027. Deze last was nog niet opgenomen.
- Het geraamde begrotingssaldo over 2026 inclusief bijstellingen tot en met juli 2026 bedraagt positief € 601.007. Het nieuwe positief geraamde begrotingssaldo over 2027 bedraagt € 2.805. Het verschil bedraagt € 598.202.
- Op de totale stelposten (inclusief “onvoorzien) is per saldo sprake van een nadelige afwijking van afgerond € 1.306.000 ten opzichte van hetgeen is opgenomen in de begroting 2026-2029. Voor de stelposten is het van belang wat er in het begrotingsjaar is opgenomen. Mutaties op de stelposten lopen altijd via een raadsbesluit. In het onderdeel stelposten bij het hoofdstuk “Algemene dekkingsmiddelen en stelposten” treft u een specificatie van de opbouw van de opgenomen posten in 2027 en verder aan.

1. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De volgende tabel biedt een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen			*Bedragen afgerond op € 1.000*
	Rekening 2025	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Lokale heffingen:			
- onroerende zaakbelastingen	4.817.000	4.880.000	5.368.000
- toeristenbelasting	786.000	826.000	951.000
- forensenbelasting	47.000	52.000	50.000
- precariobelasting	37.000	32.000	40.000
- reclamebelasting	48.000	53.000	50.000
- doorbelasting vervolgingskosten	46.000	35.000	50.000
Algemene uitkering gemeentefonds	41.252.000	40.990.000	42.506.000
Dividend BNG	304.000	300.000	300.000
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**47.337.000**	**47.168.000**	**49.315.000**

Lokale heffingen
Op deze plaats wordt voor bovenstaande belastingen verwezen naar de paragraaf “Lokale heffingen”.

Algemene uitkering gemeentefonds
De raming van de algemene uitkering 2027 is gebaseerd op de meicirculaire 2026. Op grond van de meicirculaire 2026 wordt de algemene uitkering voor de meerjarenbegroting 2027-2030 geraamd.

2. Stelposten

In de begroting 2027 is naast de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het meerjarig investeringsprogramma, tevens een aantal overige stelposten opgenomen. De in de begroting 2027-2030 opgenomen stelposten zijn in het volgend overzicht opgenomen.

Een positief bedrag is een voordeel in de begroting

Stelposten *(bedragen in €)*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Stelpost onvoorzien	10.000	10.000	10.000	10.000
Versterken lokale teams conform Kempisch Meerjarenbeleidskader	-58.840	-58.840	-58.840	-58.840
Deflatie tot gecombineerde index	0	-60.000	-115.000	-165.000
Stelpost collegeprogramma	-1.341.500	-1.448.000	-1.337.250	-1.090.250
Stelpost uittreding Oirschot/Reusel de Mierden	0	-100.000	-100.000	-100.000
Stelpost Huishoudelijke hulp WMO	0	0	868.622	878.943
Stelpost Herijking gemeentefonds	0	330.000	0	0
Onderuitputting BCF	191.000	191.000	191.000	191.000
Stelpost tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (cdoke)	0	432.000	432.000	432.000
Totaal stelposten	**-1.199.340**	**-703.840**	**-109.468**	**97.853**

Toelichting op de stelposten:

Stelpost onvoorzien
Voor onvoorziene omstandigheden is er een stelpost opgenomen van € 10.000 per jaar.

Versterking lokale teams conform Kempisch Meerjarenbeleidskader
De Hervormingsagenda Jeugd zet in op stevige lokale teams als onderdeel van een meer integraal en preventief jeugdhulpstelsel. Het Kempisch Meerjarenbeleidskader Jeugd 2026–2029 geeft richting aan het verder versterken van het lokale team binnen de Kempen. Het doel hiervan is om laagdrempelige ondersteuning vanuit het lokale team te bieden, zodat de geïndiceerde en specialistische jeugdhulp beschikbaar blijft voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen.
Vanuit de meicirculaire 2025 is € 100.000 beschikbaar gekomen voor de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd. Inmiddels is hiervan structureel € 41.160 geclaimd voor de uitvoering van het beleid uit het Kempisch Meerjarenbeleidskader Jeugd 2026–2029. Het resterende budget binnen deze stelpost bedraagt € 58.840. Hiervoor wordt voorgesteld dit in te zetten voor uitbreiding van de structurele inzet op jongerenwerk. Zie toelichting bij onderdeel 6 van het collegeprogramma.

Deflatie tot gecombineerde index
In de begroting wordt rekening gehouden met de “gecombineerde index” dit conform Pauw, onze adviseur voor ramingen van het gemeentefonds. Dit is een index die rekening houdt met de verhouding lonen en prijzen in de gemeentebegroting. Mede in het kader van scherper ramen wordt deze bestaande stelpost bijgesteld van 50 naar 25 procent.

Stelpost collegeprogramma
Het college heeft op basis van het coalitieakkoord een collegeprogramma vastgesteld. In hoofdstuk II Financiële begroting ziet u welke items door het college financieel in deze begroting zijn vertaald. Sommige onderdelen uit het collegeprogramma zijn nu nog niet vertaald, hiervoor zullen in de resterende collegeperiode nog voorstellen komen. Voor de lasten die nu zijn meegenomen is een stelpost opgenomen. In het raadsvoorstel bij vaststelling van de begroting wordt voorgesteld om deze stelpost beschikbaar te stellen aan het college ter uitvoering.

Stelpost uittreding Oirschot/Reusel de Mierden
Gezien de ontwikkelingen rondom VTH en het uittreden van Oirschot uit de GRSK wordt voorgesteld om in deze begroting vanaf 2028 een stelpost op te nemen van € 100.000. We kennen op dit moment nog geen bedragen, maar de verwachting is dat dit bedrag een heel voorzichtige inschatting is van de extra lasten.

Stelpost Huishoudelijke hulp WMO
Het kabinet is voornemens om huishoudelijke hulp vanaf 1 januari 2029 niet langer als standaardvoorziening vanuit de Wmo aan te bieden aan inwoners die deze ondersteuning zelf kunnen organiseren en bekostigen. Hierdoor verschuift de verantwoordelijkheid voor huishoudelijke hulp voor een deel van de inwoners van de gemeente naar de inwoners zelf. Voor kwetsbare inwoners die niet in staat zijn om zelf huishoudelijke hulp te regelen, blijft de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van passende ondersteuning. De precieze voorwaarden en uitvoering van deze vangnetregeling worden de komende periode nader uitgewerkt door het kabinet en Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Het rijk heeft als gevolg van het hiervoor genoemde voornemen de algemene uitkering verlaagd. Vooralsnog zijn de uitgaven op de stelpost met eenzelfde bedrag verlaagd, waardoor deze uitname uit het gemeentefonds budgettair neutraal is verwerkt.

Stelpost herijking gemeentefonds
In 2023 is door het rijk een nieuw verdeelstelsel ingevoerd. Gemeente Eersel was voor een bedrag van € 63 per inwoner nadeelgemeente. Tot 2027 was afgesproken dat het nadeel per gemeente maximaal € 37,50 mocht zijn. Op basis hiervan ontvangt de gemeente Eersel een suppletie-uitkering ter hoogte van € 506.327 De raad van openbaar bestuur (ROB) zou in deze tijd (tot 2027) de evaluatie afronden, waarna ook de suppletie-uitkering zou komen te vervallen. Vandaar had gemeente Eersel vanaf 2027 in twee stappen het restant nadeel van € 25,50 per inwoner (€63 -/- € 37,50) in de begroting voorzien. Dit nadeel heeft de gemeente Eersel al in de begroting verwerkt.

De evaluatie door het ROB bleek meer issues op te leveren, waardoor definitieve beslissing achterwege is gebleven. Een tussenoplossing die in de 1e versie van de meicirculaire 2026 was voorgesteld, betrof een indexering van het maximale nadeel van € 37,50 per inwoner voor 2027 en 2028. Voor 2027 is dit effect verwerkt in de algemene uitkering. Gelet op het voornemen voor 2028 het maximaal verlies van €37.50 te indexeren hebben we in 2028 naar verwachting een voordeel van € 330.000. Vooralsnog gaan we ervan uit dat vanaf 2029 de volledige suppletie-uitkering verdwijnt. Aangezien dit in de begroting al is verwerkt, geeft dit per saldo geen mutatie.

Stelpost onderuitputting BCF
Gemeenten mogen de btw die zij betalen bij de uitvoering van overheidstaken declareren bij het Rijk via het Btw-compensatiefonds. Dit fonds wordt gevoed vanuit het Gemeentefonds middels een jaarlijkse inhouding door het Rijk. Omdat deze vooraf geraamde inhouding in de praktijk vaak hoger is dan de werkelijke declaraties van gemeenten, ontstaat er achteraf een overschot. Dit resterende bedrag wordt in het opvolgende jaar via de Meicirculaire teruggestort in het Gemeentefonds. Volgens de richtlijnen van het Rijk en de provincie mag een gemeente dit overschot als structurele bate in de begroting opnemen, waarbij het gerealiseerde overschot van twee jaar geleden als maximaal uitgangspunt geldt.Voor de begroting 2027 betekent dit dat het definitieve overschot over het jaar 2025, zoals bekendgemaakt in de Meicirculaire 2026, structureel mag worden geraamd. Dit bedrag is vastgesteld op € 191.000. Aangezien er in de begroting 2026 nog rekening werd gehouden met een structurele bate van € 300.000, leidt dit tot een structurele tegenvaller van € 109.000 vanaf 2027. Dit nadelige effect is inmiddels verwerkt in de voorliggende begrotingssaldi, conform de eerdere informatie aan uw raad via de raadsinformatiebrief over de Meicirculaire 2026.

Stelpost tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (cdoke)
Voor de uitvoering van taken op het gebied van klimaat- energiebeleid (CDOKE- Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid) is via de meicirculaire voor 2027 een bedrag van € 700.000 beschikbaar voor de gemeente Eersel. In de meicirculaire ontbreekt het meerjarig (2028-2030) perspectief van de financiering CDOKE-middelen. Na aftrek van de salariskosten medewerkers en onderzoekskosten resteert een bedrag van afgerond € 268.000, - voor 2027. De CDOKE-middelen dienen deels ter bekostiging van de energietransitie.

Het uiteindelijke doel is een aardgasvrij Eersel uiterlijk in 2050. Een van de pijlers hiervan is het Warmteprogramma. De raad wordt intensief betrokken bij het opstellen van het Warmteprogramma. Vanaf 2026 zijn de CDOKE-middelen niet langer geoormerkt en worden deze als Decentrale Uitkering (DU) ontvangen en toegevoegd aan de algemene uitkering. Voorgesteld wordt om het niet benutte deel € 268.000 in 2027 in te zetten als algemeen dekkingsmiddel. Voor de toekomstige kosten van de energietransitie / het warmteprogramma zal uiteraard ook financiële dekking georganiseerd moeten worden. Vooralsnog is het voornemen om dit te dekken uit de algemene reserve vrij besteedbaar. Mogelijk brengt de septembercirculaire meer duidelijkheid over de structurele financiering van het klimaat- en energiebeleid. Vanaf 2028 wordt als nog te ontvangen rijksuitkering het bedrag van de geraamde salariskosten (incl. € 50.000 onderzoekskosten) als stelpost geraamd. Voor dit bedrag hebben we dus geanticipeerd op financiële dekking uit de algemene uitkering.

11. Overhead

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie, schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorschriften voor, dat in de begroting een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. Dit overzicht presenteren we in dit programma.

In de programma's 0 tot en met 10 staan alleen de kosten van de medewerkers van een bepaalde afdeling die direct verband houden met het betreffende taakveld (en daarom ook niet centraal moeten worden begroot). Deze kosten verdelen we op basis van productieve uren en rekenen we vervolgens toe aan de programma's/taakvelden.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces, en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, hanteert het BBV een definitie van de overhead[i]. Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden en welke kosten geen betrekking hebben op het primaire proces. Deze laatste kosten worden niet in de programma's 0 tot en met 10 geraamd, maar komen centraal als overheadkosten in programma 11. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan management (-ondersteuning), financiën, huisvesting, juridische zaken, documentaire informatievoorziening en communicatie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
ORGANISATIE		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
42. Formatie *(verplicht)* *Begrote bezetting in fte per 1.000 inwoners*	2025: 6,2 2024: 6,0 2023: 6,0 2022: 4,5	Norm: ≤ 7,9
43. Bezetting *(verplicht)* *Werkelijke bezetting in fte per 1.000 inwoners*	2025: 6,1 2024: 5,6 2023: 5,0 2022: 4,5	Norm: ≤ 7,9
44. Apparaatskosten *(verplicht)* *Kosten per inwoner (apparaatskosten betreffen de salariskosten van het ambtelijk apparaat en de noodzakelijke middelen die nodig zijn voor het inzetten van personeel, huisvestings-, materieel- en automatiseringskosten.)* **1) vanaf 2026 wordt geen norm meer gepresenteerd. Elke norm die wordt weergegeven is discutabel. De nu gepresenteerde realisatie over 2025 en geraamde kosten over 2026 en 2027 tonen het verloop van de apparaatskosten in tijd.*	2025: € 781) Raming begroting 2026: € 845 2027: € 868	Norm:*1)
45. Externe inhuur *(verplicht)* *Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen*	2025: 24,1% 2024: 25,3% 2023: 26,0% 2022: 26,3%	Norm: ≤ 17,5%
46. Overhead *(verplicht)* *% van totale lasten*	2025: 11,6 % 2024: 11,8 % 2023: 10,5%	Norm: ≤ 15%

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?
Wat gaan we daarvoor doen? - Het continueren van het uitvoeren van de Organisatievisie; - Het invullen van vacante posities met (nieuwe) medewerkers in dienst van de gemeente; - Focus op het behouden van het huidige personeel; - Monitoren van bovenstaande indicatoren aan de hand van gegevens die beschikbaar komen vanuit het A&O-fonds

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?		
COMMUNICATIE		
Indicator	**Realisatie**	**Norm**
47. Waardering inwoners communicatie en voorlichting *(eigen indicator)* Uitgedrukt in rapportcijfer	2024 Eersel: 6,7 Nederland: 6.3	*Norm: ≥ 6.3
Wat gaan we daarvoor doen? - Door focus op communicatie aan te brengen, inwoners voornamelijk meenemen in onderwerpen die 'buiten' leven; - Inwoners tijdig betrekken door participatietrajecten te doorlopen in minimaal vijf projecten; - Inzet van een breed aanbod aan (toegankelijke) communicatiemiddelen om elke doelgroep te voorzien van de benodigde informatie.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2027

Personeel & Organisatie
Een zelfstandige gemeente vraagt om een sterke eigen organisatie om alle wensen van onze inwoners en de dienstverlening waar te maken. Er moet een evenwicht zijn in de ambities, (externe) ontwikkelingen en de daarbij horende capaciteit. Gemeente Eersel bereikt bovenstaande door de organisatievisie te integreren in het dagelijks werk van alle medewerkers. Gemeenten krijgen steeds meer taken toebedeeld vanuit het Rijk. In tijden van groei in werkzaamheden is onze organisatievisie van groot belang. De organisatievisie biedt een duidelijke focus, is een bindmiddel en geeft houvast in tijden van (snelle) veranderingen. Iedereen kan zich hierdoor verbinden aan vernieuwing, aan een set van waarden en een bijdrage leveren aan resultaten.

De krapte op de arbeidsmarkt neemt geleidelijk af. Toch blijft de werving van medewerkers voor specialistische gemeentelijke functies uitdagend. Vooral kandidaten met de vereiste kennis en ervaring zijn beperkt beschikbaar. Hierdoor duurt de invulling van deze vacatures vaak langer en blijft de continuïteit van de uitvoering van specialistische taken een aandachtspunt.

Om vacatures toch tijdig in te vullen, kiest gemeente Eersel er regelmatig voor om talentvolle junior of minder ervaren medewerkers aan te nemen. Als inclusieve en betrokken werkgever biedt de gemeente deze medewerkers graag de mogelijkheid zich verder te ontwikkelen. Dit vraagt om een gerichte investering in opleiding en begeleiding. Het beschikbare opleidingsbudget wordt hiervoor volledig benut.

De begeleiding van nieuwe medewerkers vraagt daarnaast een aanzienlijke inzet van ervaren collega's. Hierdoor is hun beschikbare capaciteit voor de reguliere werkzaamheden tijdelijk beperkter. Om de continuïteit van de dienstverlening en de uitvoering van werkzaamheden gedurende deze inwerkperiode te waarborgen, wordt waar nodig tijdelijk extern personeel ingehuurd.

Uitbreiding formatie
De gemeente Eersel staat de komende jaren voor een aanzienlijke groei van het aantal inwoners. Zoals toegelicht in de eerste bestuursrapportage 2026 neemt het inwonertal als gevolg van de schaalsprong naar verwachting aanzienlijk toe. De huidige personele capaciteit is niet berekend op deze groei.

Om inwoners ook in de toekomst tijdige en kwalitatief goede dienstverlening te blijven bieden en de gemeentelijke ambities te realiseren, is uitbreiding van de formatie noodzakelijk. Daarom wordt uitgegaan van een jaarlijkse uitbreiding van ongeveer 5 fte. Deze uitbreiding is nog niet financieel vertaald in de meerjarenbegroting. Daarom zal bij iedere voorjaarsnota opnieuw worden beoordeeld welke uitbreiding van de formatie voor het komende jaar noodzakelijk is en zal hiervoor een voorstel worden gedaan.
Ook met deze jaarlijkse uitbreiding blijft gemeente Eersel onder de landelijke benchmark.

Communicatie
Een gemeente werkt aan heel veel projecten. Hoe communiceren we dit nou naar inwoners, zonder ze te overstelpen met informatie? We werken in Eersel met de methode ‘Focus op communicatie'. We kiezen onderwerpen die leven in onze samenleving. Vervolgens kijken we welke projecten of stappen we als gemeente hierin zetten. Wat gaan we concreet doen en is dit ook zichtbaar voor onze inwoners? En zo ja, heeft het dan ook nog politieke prioriteit? Juist daar leggen we de nadruk op. Door keuzes te durven maken kunnen we communicatie beter inzetten voor het maatschappelijke belang. Voordeel is dat we onze inwoners en de gemeente dichter bij elkaar kunnen brengen, omdat we werken met maatschappelijke relevante thema’s. Dit draagt bij aan het vertrouwen in de overheid.

We krijgen een beeld van wat leeft in de samenleving op verschillende manieren. Denk aan de inzet van ons inwonerspanel en wat inwoners tegen ons zeggen. Om dit laatste beter te structureren gaan we de ‘newsroom’ nieuw leven inblazen. We werkten hiermee vóór corona, en tijdens corona was het niet realiseerbaar. Daarna hebben we het niet meer opgepakt, mede vanwege het intensieve karakter. Toch willen we kijken of er mogelijkheden zijn om er weer een te realiseren. De newsroom is een centrale redactie waar medewerkers uit verschillende teams samenwerken om actuele gebeurtenissen te analyseren, monitoren en te communiceren. We communiceren vervolgens proactief over belangrijke onderwerpen die spelen/ leven bij onze inwoners.

Een andere vorm van dienstverlening naar onze inwoners is een communicatievaardig ‘gemeentehuis’. Hierin blijven we investeren. Er komen weer verschillende trainingen, zoals Gesprekken voeren in lastige situaties, Helder schrijven en Helder adviseren. Voor nieuwe medewerkers, maar ook opfristrainingen.
Ook op digitaal gebied blijven we werken aan onze dienstverlening. De website moet voor iedereen toegankelijk zijn. We laten de website regelmatig toetsen, zodat we weten waar we staan. Zo kunnen we telkens een nieuw plan van aanpak maken over hoe we hier nog verder in kunnen groeien. Denk aan een meertalige website bijvoorbeeld. Om onze inwoners ook tegemoet te komen ‘op papier’ brengen we naast onze gemeenteberichten in de Hoi Eersel in 2027 weer een gemeentemagazine uit.

Participatie
De manier waarop we inwoners, ondernemers en instellingen betrekken is ontzettend belangrijk. Hoe creëren we een zo groot mogelijk draagvlak voor onze plannen? Op welk moment betrekken we onze belanghebbenden? En wat is dan onze vraag? Soms kun je alleen informeren, om in een volgende fase het project/ plan echt samen vorm te geven. Als organisatie willen we onze projecten/ plannen zoveel als mogelijk laten aansluiten bij de behoefte van de omgeving. Waarbij we vooraf helder zijn over de wettelijke of ruimtelijke kaders waarin participatie mogelijk is. De methode die we hiervoor gebruiken is van Relevant Gesprek® (dit is een methode om participatiegesprekken te voeren): een simpele en gestructureerde werkwijze om te bepalen hoe je de omgeving betrekt bij jouw vraagstuk. Komend jaar bouwen we verder op deze aanpak.

Na het vaststellen van de participatieverordening door de gemeenteraad, gaan we in 2027 aan de slag met het ambitieverslag rondom participatie. Welke participatieroutes gaan we verankeren en welke routes kunnen we nog versterken. In onze gemeente gebeurt al veel op het gebied van participatie; door te leren van ervaringen en goede voorbeelden zetten we steeds nieuwe stappen om inwoners nog beter te betrekken.

Voor de doorontwikkeling van participatie bij gemeentelijke initiatieven onderzoeken we in 2027 ook de mogelijkheid om een digitale participatietool te integreren op onze gemeentelijke website, als aanvulling op

bewonersbijeenkomsten. Om de samenwerking tussen inwoners en de gemeente verder te versterken, drempels te verlagen en een bredere groep inwoners te bereiken.

Norm Formatie en Bezetting
De norm voor de formatie en bezetting is gebaseerd op gegevens uit de Personeelsmonitor Gemeenten van het Arbeidsmarkt- & Opleidingsfonds (A&O fonds) en kan daardoor jaarlijks wijzigen. Zoals blijkt uit onderstaande tabel, is de bezetting per 1.000 inwoners sinds 2021 in alle gemeenteklassen gestegen.

De stijging hangt samen met meerdere ontwikkelingen. Naast de overdracht van extra taken vanuit het Rijk spelen ook de toenemende complexiteit van gemeentelijke taken, hogere eisen aan dienstverlening, maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie en woningbouw, en een groeiende behoefte aan specialistische expertise een rol. Hierdoor groeit de personeelsbezetting in (veel) gemeenten sneller dan het aantal inwoners.

Bezetting (fte) per 1.000 inwoners

	2021	2022	2023	2024	2025
G4	17,5	17,7	18,6	19,1	19,4
>100.000 inwoners	8,1	8,3	9,6	9,8	10,2
50.000 tot 100.000 inwoners	7,9	8,2	8,5	9,0	9,1
20.000 tot 50.000 inwoners	6,7	6,8	7,3	7,6	7,9
<20.000 inwoners	6,6	6,8	7,4	7,7	7,8
Alle gemeenten	8,9	9,1	9,7	10,2	10,4

Norm Externe inhuur
De norm voor de formatie en bezetting is gebaseerd op gegevens uit de Personeelsmonitor Gemeenten van het Arbeidsmarkt- & Opleidingsfonds (A&O fonds) en kan daardoor jaarlijks wijzigen.

De daling van de uitgaven aan externe inzet ten opzichte van de loonsom wijst op een afnemende afhankelijkheid van externe inhuur. Mogelijke verklaringen zijn een groei van de vaste formatie, succesvollere werving en behoud van personeel, de omzetting van externe naar interne functies en een stijging van de loonsom als gevolg van formatie-uitbreiding en loonontwikkelingen.

Uitgaven aan externe inzet ten opzichte van de loonsom (%)

	2023	2024	2025
G4	14,2	14,1	13,3
>100.000 inwoners	18,9	17,6	16,1
50.000 tot 100.000 inwoners	21,9	20,2	18,7
20.000 tot 50.000 inwoners	18,8	18,8	17,5
<20.000 inwoners	19,1	20,9	20,0
Alle gemeenten	18,1	17,5	16,1

Toelichtingen op investeringen 2027

Investeringen *(bedragen in €)*	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2027
Vervanging materieel buitendienst	220.000
Totaal investeringen	**220.000**

Vervanging materieel buitendienst
In 2027 worden twee werkbussen met open laadbak vervangen, deze worden vervangen door elektrische varianten. Naast de huidige (verouderde) tractor wordt een jong gebruikte tractor aangeschaft.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma 11: Overhead						
Bedragen in €	Rekening	Begroting	Begroting 2027-2030			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	28.323.048	29.771.840	29.735.358	30.138.142	30.667.004	31.632.691
Apparaatskosten	-15.929.057	-17.366.504	-18.014.970	-17.943.054	-17.936.205	-18.012.476
Kapitaallasten	-3.075.610	-3.586.279	-3.114.761	-3.584.154	-4.136.533	-5.014.833
Totaal lasten	**9.318.381**	**8.819.057**	**8.605.627**	**8.610.934**	**8.594.266**	**8.605.382**
Baten	4.234.784	991.391	676.762	667.372	667.372	670.099
Beschikking reserves ter dekking kapitaallasten	-1.837.000	0	0	0	0	0
Totaal baten	**2.397.784**	**991.391**	**676.762**	**667.372**	**667.372**	**670.099**
Saldo Baten minus Lasten	**-6.920.597**	**-7.827.666**	**-7.928.865**	**-7.943.562**	**-7.926.894**	**-7.935.283**

In bovenstaande tabel worden onder lasten en baten de loonkosten van het personeel, de overige overheadskosten en de afschrijvingslasten verantwoord. Zie hiervoor de toelichting onder A t/m C.

De apparaatskosten in bovenstaande tabel, betreffen de doorbelasting van de loonkosten niet zijnde overhead aan de programma's 0 tot en met 10 en de doorbelasting van de uitvoeringskosten MD en Kempenplus aan programma 0 en 1. In programma 11 resteren dan de loonkosten die aangemerkt worden als overhead. Onder punt D wordt toegelicht in hoeverre de personeelslasten worden doorbelast naar kapitaalwerken en dus niet rechtstreeks ten laste komt van de exploitatie. Dit betreft dus o.a. ambtelijke inzet (projectleiding) die wordt toegerekend aan bestaande kredieten, waarvan de kapitaallasten al geraamd zijn in de exploitatie.

De kapitaallasten in bovenstaande tabel betreffen de doorbelasting van de afschrijvingslasten naar programma 0 tot en met 10. Opgeteld van alle programma's is dit nihil. Onder punt C worden de totale kapitaallasten toegelicht.

Toelichting begroting 2027 ten opzichte van 2026

A. Loonkosten personeel

De loonkosten van het personeel is in 2027 geraamd op € 12.792.824. Ten opzichte van 2026 is dit ná correctie van eenmalige lasten € 757.188 hoger dan in 2026 was geraamd. In de voorjaarsnota werd de indexering geraamd op € 426.000. In de voorjaarsnota is hiernaast een formatie-uitbreiding geraamd van € 284.000. De loonkosten worden deels doorbelast naar de programma's 0 tot en met 10. De lasten die conform het BBV onder overhead moeten vallen blijven achter op dit programma.

B. Overhead organisatie

Naast de loonkosten zijn er overige organisatielasten die onder overhead vallen. Dit zijn lasten zoals huisvesting, ICT-lasten, personeelslasten zoals opleidingen, facilitaire lasten, etc.
Deze lasten zijn ten opzichte van 2026 nagenoeg gelijk gebleven. Enkele grotere mutaties zijn:

- Opleidingen € 22.000
- Onderhoudskosten gemeentehuis € 53.000
- Centrale inkoop € -75.000

De opleidingskosten worden geraamd in verhouding met de loonkosten, vandaar deze licht stijgen. Daarnaast zien we de onderhoudskosten van het gemeentehuis stijgen. Tot slot worden de in de 1e berap structureel bijgeraamde inkooplasten nu afgeraamd i.v.m. werving van een inkoopadviseur. Per saldo budgettair neutraal.

Ook de uitvoeringskosten van Kempenplus en GRSK worden in eerste instantie geboekt in dit programma. Behoudens de lasten van het SSC (Shared Service Center) worden deze lasten ook weer doorbelast naar programma 0 en 1. Het in eerste instantie centraal ramen van deze lasten geeft inzicht in de totale kosten van deze gemeenschappelijke regelingen. In 2027 tot en met 2030 betreffen de afwijkingen ten opzichte van het voorgaande jaar respectievelijk -/-€ 330.485, € +/+€ 89.590, +/+€ 16.890 en -/-€ 73.660. Deze

afwijkingen zijn conform de ontwerpbegrotingen van deze gemeenschappelijke regelingen die in mei jl. in de raad zijn behandeld.

C. Afschrijvingslasten

De geraamde afschrijvingslasten in 2027 zijn € 799.418 lager dan in 2026 waren geraamd. Deze daling wordt veroorzaakt door de wijziging van het moment van afschrijven. Door de voorgestelde aanpassing in de financiële verordening gaan we afschrijven vanaf het jaar na gereedkomen van een investering. Hierdoor komen de afschrijvingslasten van nieuwe investeringen op een later moment ten laste van de exploitatie. Vanaf 2028 tot 2030 stijgen de lasten ten opzichte van het voorgaande jaar respectievelijk met € 496.267, € 557.643 en € 880.216. Dit komt door enerzijds het gereedkomen van de investeringen, waardoor de afschrijvingslasten starten en anderzijds door de afschrijvingslasten van nieuwe investeringen uit het Meerjarig investeringsprogramma (MIP).
Bij sommige investeringen wordt soms, ter ontlasting van de exploitatie, reserves ingezet ter dekking van de afschrijvingslasten. In het raadsbesluit bij de beschikbaarstelling van het krediet wordt dan expliciet aangegeven of en in hoeverre reserves worden ingezet. Conform het BBV moeten kapitaallasten bruto worden vermeld, waarbij de beschikking over de reserves voor de afschrijvingslasten vrijvallen conform de afschrijvingstermijn. In de begroting is de beschikking over de reserves opgenomen onder de dekkingsreserves. De jaarlijkse vrijval van de afschrijvingslasten worden per programma in de tabel in de kolom inkomsten onder het kopje “beschikking reserves t.bv. kap. Lasten” verantwoord. Totaal bedraagt de beschikking over de reserves voor de afschrijvingslasten in 2027 € 751.098. Deze inkomst is gelijk aan de geraamde afschrijvingslasten van betreffende investeringen en derhalve budgettair neutraal.

D. Doorbelasting apparaatskosten aan projecten

Een deel van de salariskosten wordt toegerekend aan kapitaalwerken. Deze lasten komen niet rechtstreeks ten laste van de exploitatie. In deze begroting betreft dit 4,1 fte met een waarde van € 390.769.

Beleidsdocumenten

- Organisatievisie gemeente Eersel

PARAGRAFEN

1. Lokale heffingen

Wat zijn lokale heffingen?
Lokale heffingen zijn inkomsten die de gemeente ontvangt op grond van publiekrechtelijke regels. In de meeste gevallen zijn dit belastingen, heffingen en retributies die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen.

Bij de lokale lasten maken we een onderscheid tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

1. Zuivere belastingen zijn algemene dekkingsmiddelen. Ze dienen ter uitvoering van:
   - Collectieve vormen van dienstverlening zoals plantsoenen, verlichting en wegen;
   - Individuele vormen van dienstverlening zonder duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting. Denk hierbij aan onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelasting.
2. Heffingen dekken de kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Inwoners betalen dit ook als hij/zij de dienst niet wenst. Denk hierbij aan afvalstoffenheffing en rioolheffing.
3. Retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

Beleid
Voor de hoogte van de lokale lasten gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voor de overige heffingen en retributies streven we ernaar een tarief vast te stellen dat de kosten zo veel mogelijk dekt.
2. De legestarieven stijgen met een inflatiecorrectie voor de uitgaven. Op basis van de voorjaarsnota 2027-2030 wordt uitgegaan van een inflatie van 2,4%.

Financieel overzicht
In onderstaand overzicht staan de geraamde inkomsten (afgerond) van de lokale heffingen voor 2026 en 2027. Ook de gerealiseerde opbrengsten uit 2025 staan in het overzicht.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN *(bedragen in €)*	Werkelijk 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Onroerende zaakbelasting	4.816.910	4.880.000	5.368.000
Toeristenbelasting	768.423	826.000	926.000
Forensenbelasting	46.697	52.000	50.000
Precariobelasting	36.981	32.000	40.000
Reclamebelasting*	47.812	53.000	50.000
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**5.716.823**	**5.843.000**	**6.434.000**
Niet algemene dekkingsmiddelen			
Afvalstoffenheffing	1.540.347	1.704.000	1.783.000
Rioolheffing	2.485.527	2.502.000	2.562.000
Leges	1.055.316	1.210.000	1.289.000
Vermakelijkhedenretributie	108.168	115.000	115.000
Totaal niet algemene dekkingsmiddelen	**5.189.358**	**5.531.000**	**5.749.000**

**Zoals uit de toelichting blijkt, wordt deze opbrengst volledig uitgekeerd aan het SPE waardoor deze belasting in feite geen algemeen dekkingsmiddel is.*

Onroerende zaakbelasting OZB
De totale geraamde OZB-opbrengst 2027 wordt ten opzichte van 2026 verhoogd met 10%. Meerjarig is ook een OZB-verhoging opgenomen in deze begroting voor 2028 (15%) 2029 (15%) en 2030 (7,5%).

Toeristenbelasting
De geraamde opbrengst voor 2027 bedraagt € 926.000 (raming 2026: € 826.000). Deze hogere opbrengst houdt verband met areaaluitbreiding/hogere overnachtingsprijzen van campings en andere accommodaties voor overnachtingen. De tarieven voor de toeristenbelasting blijven ongewijzigd.

Forensenbelasting
De geraamde opbrengst voor 2027 bedraagt € 50.000 (raming 2026: € 52.000). Doordat meer personen zich ingeschreven hebben als inwoner van gemeente Eersel is de verwachting dat de opbrengsten voor de forensenbelasting niet zullen stijgen.

Precariobelasting
De geraamde opbrengst voor 2027 bedraagt € 40.000 (raming 2026: € 32.000). Op basis van de hogere opbrengst in 2025 is de verwachte opbrengst bijgesteld naar € 40.000.

Reclamebelasting
De geraamde opbrengst voor 2027 bedraagt € 50.000 (raming 2026: € 53.000-). Jaarlijks wordt hiervan een bijdrage aan de SPE (Stichting Promotie Eersel) uitgekeerd. De verwachte opbrengst is bijgesteld naar € 50.000 i.v.m. het maximumtarief van € 700 voor reclamebelasting is de verwachting dat de opbrengst niet zal stijgen (zie ook opbrengst 2025).

Afvalstoffenheffing
Het tarief van de afvalstoffenheffing 2027 dient nog te worden vastgesteld. Bij het afzonderlijk raadsvoorstel (raad december 2026) behorende bij de vaststelling van de tarieven 2027 worden de begrotingscijfers afvalverwijdering 2027, indien nodig, geactualiseerd.

Overzicht verdeling kosten afval
Onderstaande tabel is een uiteenzetting van de tarieven die worden gehanteerd voor de afvalstoffenheffing en de keuzes die daarbij worden gemaakt. Daarbij zijn de gegevens verzameld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval zijn de grootste kostenposten. Voor het taakveld overhead wordt € 97.000 begroot. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. De kosten worden gebaseerd op de totale niet doorbelaste overheadkosten, gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen, evenals de btw-component, (extra-comptabel) worden meegenomen in de berekening van de kostendekkende afvalstoffenheffing. De compensabele btw en de niet-doorbelaste overhead worden verwerkt in de tarieven.

Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens mag een gemeente een afvalstoffenheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn en daar is binnen onze gemeente ook sprake van. Dit komt mede doordat we poorttarieven van de Milieustraat en vergoedingen voor, papier, plastic, metaal en drinkkartons ontvangen. De totale inkomsten hiervan zijn € 512.000.

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing ***(bedragen in €)***	**Begroot 2027**
Kosten taakveld afval	-1.927.000
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	512.000
Netto kosten taakveld	**-1.415.000**
Toe te rekenen kosten	
Overhead	-97.000
Compensabele btw	-295.000
Egalisatievoorziening	24.000
Totale kosten taakveld afval	**-1.783.000**
Opbrengst heffingen	1.783.000
Dekkingspercentage	**100%**

Rioolheffing
Het tarief van de rioolheffing 2027 dient nog te worden vastgesteld. De ontvangst van de rioolheffing 2027 wordt geraamd op € 2.562.000. Daarbij is rekening gehouden met 2,4% inflatiecorrectie.

Overzicht verdeling kosten riolering
Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de riolering (in overeenstemming met het BBV). De kosten zijn geraamd op basis van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan, vastgesteld op 1 november 2022 (vGRP 2023-2027). Daarnaast is € 259.000 begroot voor het taakveld overhead. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. Deze zijn geraamd op het verplichte hoofdstuk ‘Overhead’. Daarbij zijn de kosten gebaseerd op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen, evenals de btw-component, meegenomen worden in de berekening van de kostendekkende rioolheffing.

Kostendekkendheid van de riolering *(bedragen in €)*	Begroot 2027
Kosten taakveld riolering	-2.038.000
Netto kosten taakveld	**-2.038.000**
	0
Toe te rekenen kosten	**0**
Overhead	-259.000
Compensabele btw	-372.000
Egalisatie taakveld riolering	106.000
Totale kosten taakveld riolering	**-2.562.000**
Opbrengst heffingen	**2.562.000**
Dekkingspercentage	**100%**

Wat betekent het voor de portemonnee van onze inwoners?
Hieronder staat per belastingsoort beschreven hoe de lasten voor het begrotingsjaar 2027 worden berekend. Bij deze indicatieve berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn.

OZB
Voor de berekening van de lastendruk voor de OZB is aansluiting gezocht bij de lokale lasten calculator van coelo.nl. Die gaat in 2026 uit van een last van € 392 per huishouden gebaseerd op een gemiddelde WOZ-waarde van € 609.000 en het vastgestelde tarief van 0,0644% voor 2026. Doordat de OZB met 10% wordt verhoogd stijgt de gemiddelde last naar € 431 in 2027.

Rioolheffing
De rioolheffing wordt gebaseerd op de hoeveelheid afvalwater die vanuit een woning of ander pand op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Voor de rioolheffing wordt in dit rekenvoorbeeld rekening gehouden met een verbruikt tussen de 101 m3 en 350 m3. Bij een verbruik onder de 100m3 is de rioolheffing lager.

Afvalstoffenheffing
Het tarief voor de afvalstoffenheffing 2027 moet nog worden vastgesteld. In onderstaand overzicht is uitgegaan van 100% kostendekking. Voor de berekening wordt jaarlijks bij de begroting uitgegaan van het gemiddeld aantal ledigingen. Voor 2027 is dat gemiddeld 7,21 GFT ledigingen en 4,41 restafval ledigingen.

De lokale lastendruk *(bedragen in €)*	2026	2027
OZB (verhoging van 10%)	392	431
Rioolheffing (verhoging van 2,4%)	331	339
Afvalstoffenheffing (verhoging van 3,5%)	230	238
Totaal lastendruk	**953**	**1.008**

Aanpassing heffingsmomenten
In de belastingverordening voor 2027 zullen we een voorstel doen om de afvalstoffenheffing en rioolheffing meer te bundelen en op één moment te gaan heffen in plaats van in drie momenten gedurende het jaar. Dit betekent dat inwoners nog maar één aanslag ontvangen waarop de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een heel jaar samen worden gebundeld. Hierdoor wordt het uiteindelijk overzichtelijker voor de inwoner. Hiernaast levert dit voordelen op voor de uitvoering, zoals, minder post en minder administratieve werkzaamheden.

Met dit voorstel verandert in principe niet wat inwoners aan gemeentelijke belastingen verschuldigd zijn, maar vooral wanneer en op welke wijze deze bedragen worden geheven. De afzonderlijke heffingen blijven herkenbaar op de aanslag, zodat inwoners kunnen blijven zien waar het totaalbedrag uit bestaat.

Leges

We heffen leges over een aantal verschillende rechten ter zake van het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De geraamde opbrengst voor 2027 bedraagt € 1.289.000. In 2027 worden € 1.645.000 aan kosten verwacht om deze diensten te kunnen verrichten. Om deze kosten transparant te maken worden de kosten hieronder uitgesplitst per taakveld.

Kostendekkendheid van de leges *(bedragen in €)*	**Begroot 2027**
Kosten taakveld burgerzaken (titel 1)	-244.000
Kosten taakveld wonen en bouwen (titel 2)	-1.122.000
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid (titel 3)	-28.000
Netto kosten taakvelden	**-1.394.000**
Toe te rekenen kosten	
Overhead	-251.000
Totale kosten taakvelden	**-1.645.000**
Opbrengst leges (titel 1 t/m 3)	1.289.000
Dekkingspercentage	**78%**

In artikel 229 b eerste lid van de gemeentewet is bepaald dat de legestarieven zodanig vastgesteld moeten worden dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. De legesverordening is verdeeld in 3 titels, te weten:

Titel 1 Algemene dienstverlening: denk hierbij met name aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand, naturalisatie e.d.;
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij met name aan de omgevingsvergunning;
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning. De naamgeving van deze titel is wellicht wat verwarrend, maar hieronder vallen de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

Binnen titel 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten.

Ook binnen titel 2 is kruissubsidiëring toegestaan. Bij de invoering van de omgevingsvergunning in 2010 was het weliswaar de wens van de wetgever dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring zou worden toegepast en niet met dienstverlening daarbuiten. Maar inmiddels heeft de rechter geoordeeld dat kruissubsidiëring tussen titel 1 en titel 2 niet verboden is. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder titel 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning.

Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen titel 3 kruissubsidiëring niet toegestaan. Voor elk van de tarieven van titel 3 geldt de norm van maximaal 100% kostendekking. De kostendekkendheid voor gemeenteleges in Eersel bedraagt 80%. De kostendekking van gemeenten ligt gemiddeld tussen de 70% en 90%.

Het onderstaand overzicht geeft de mate van kostendekkendheid van de leges weer per titel:

Kostendekkendheid per titel *(bedragen in €)*	**Lasten 2027**	**Baten 2027**	**Kosten-dekkendheid**
Titel 1	454.000	357.000	79%
Titel 2	1.164.000	912.000	78%
Titel 3	28.000	20.000	71%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	**1.646.000**	**1.289.000**	**78%**

Beleid en beleidsdocumenten
Het beleid betreffende de lokale lasten is opgenomen in:
- De diverse belastingverordeningen;
- Het raadsbesluit ‘Afbakening belastinggebied waarvoor kwijtschelding kan worden aangevraagd en vaststelling maximumbedrag aan kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing’.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wat is weerstandsvermogen en risicobeheersing?
Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin we in staat zijn financiële tegenvallers op te vangen. Om dit te kunnen moeten we beschikken over een zekere mate van vrije ruimte binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte heet ook wel de weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen:
- *De weerstandscapaciteit*: dit zijn de middelen waarover we beschikken of kunnen beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- *Alle risico's* waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Om risico's goed te kunnen relateren aan de weerstandscapaciteit, benoemen we de risico's in kwantitatieve grootheden. Niet alle risico's zijn relevant voor de weerstandscapaciteit. Niet relevant zijn:
- Concrete of reguliere risico's (afdekken middels voorziening of verzekering);
- Risico's lager dan € 25.000 (vallen onder reguliere bedrijfsvoering);
- Zeer zeldzame en grote risico's met extreme gevolgen, zoals natuurrampen.

Leidend in het bepalen van de risico's is de nota weerstandsvermogen en risicomanagement. Hierin is bepaald dat bij ieder relevant risico naar de volgende punten wordt gekeken:
1. Omschrijving van het risico;
2. Inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt. Hierbij wordt aangegeven hoe vaak een risico zich voordoet. De meerjarenbegroting is voor vier jaar gemaakt. De kans kan dus variëren van:
   - Vierjaarlijks risico (factor 1);
   - Driejaarlijks risico (factor 1,33);
   - Tweejaarlijks risico (factor 2);
   - Jaarlijks risico (factor 4).
3. Uitspraak over hoe het financiële gevolg van een risico is in te schatten: goed, redelijk, slecht of niet.
4. Een inschatting van de mogelijke financiële gevolgen als het risico zich voordoet. Hierbij onderscheiden we een zestal categorieën, namelijk:
   - Risico's met een indicatie > € 25.000 < € 50.000 (€ 37.500)
   - Risico's met een indicatie > € 50.000 < € 250.000 (€ 150.000)
   - Risico's met een indicatie > € 250.000 < € 750.000 (€ 500.000)
   - Risico's met een indicatie > € 750.000 < € 1.250.000 (€ 1.000.000)
   - Risico's met een indicatie > € 1.250.000 (geschat indicatief risico)
   - Risico's waarvoor geen indicatie is aan te geven (PM)

   Tussen haakjes ziet u hoe het financiële gevolg wordt meegenomen in de berekening. Het aangegeven bedrag vermenigvuldigen we met de risicofactor (zie punt 2).
5. Hoe we met het risico omgaan in termen van vermijden, verminderen, overdragen of accepteren;
   - Vermijden: beleid waardoor een risico ontstaat wordt beëindigd of op een andere manier vormgegeven;
   - Verminderen: risico wordt afgedekt met een verzekering, een voorziening of een ander budget in de programmabegroting;
   - Overdragen: het beleid dat een risico met zich meebrengt, laten uitvoeren door een andere partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt;
   - Accepteren: wanneer het risico niet beïnvloedbaar is en niet op een andere wijze wordt afgedekt, dient eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afgedekt te worden.
6. Het 'reële' financiële gevolg (kans maal geschat financieel gevolg) van de niet-reguliere risico's.

Beleid en beleidsdocumenten
De volgende beleidsuitgangspunten gelden:
- Om risico's en tegenvallers op te vangen, hebben we een buffer nodig. Anders is de kans groot dat dekkingsmiddelen wegvallen. Het is voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve vaststellen.;

- Om de algemene reserve te verruimen, voegen we op te heffen reserves en voorzieningen hieraan toe;
- Om onvoorziene risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie op te vangen hebben we een afzonderlijke buffer nodig. Daarom is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve bouwgrondexploitatie bepalen.

De gemeente dient om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (paragraaf grondbeleid). De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend waarbij er een minimale omvang van € 2,5 miljoen wordt gehanteerd conform de grondnota. In paragraaf 7 grondbeleid staat een verdere toelichting/onderbouwing.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit is de verzamelterm van alle bronnen waaruit we niet voorziene financiële tegenvallers bekostigen. Het gaat om buffers in de exploitatie of het eigen vermogen, die we vrijmaken om niet begrote kosten te dekken, zonder dat we de programmabegroting en het beleid aan hoeven te passen.

Bij de exploitatie gaat het om de volgende posten:
- De stelpost onvoorzien
- Saldo van de jaarschijven

Bij de vermogenspositie (de balans) zijn de volgende zaken van belang:
- De omvang van de algemene reserve vrij besteedbaar
- De omvang van de algemene reserve weerstandsvermogen
- De omvang van de bestemmingsreserves zonder beslaglegging

Exploitatie ***(bedragen in €)***	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Stelpost voor onvoorzien	10.000	10.000	10.000	10.000
Saldo jaarschijf excl. bouwgrondexploitatie	2.805	-553.303	-347.616	-388.916
Weerstandcapaciteit in exploitatiesfeer	**12.805**	**-543.303**	**-337.616**	-378.916
Vermogen ***Stand reserves per***	***01-01-2027***	***01-01-2028***	***01-01-2029***	***01-01-2030***
Algemene reserve vrij besteedbaar	***25.346.646***	***23.065.534***	***22.965.534***	***22.865.534***
Algemene reserve weerstandvermogen *	***3.500.000***	***5.000.000***	***5.000.000***	***5.000.000***
Bestemmingsreserves zonder beslaglegging**	0	0	0	0
Voorstel storting € 10 miljoen in bestem.res. buitensport ***	-10.000.000	-10.000.000	-10.000.000	-10.000.000
Weerstandcapaciteit in vermogenssfeer	***18.846.646***	***18.065.534***	***17.965.534***	***17.865.534***
Weerstandscapaciteit	**18.859.451**	**17.522.231**	**17.627.918**	**17.486.618**

* In het raadsvoorstel bij vaststelling van de begroting wordt voorgesteld om conform de voorjaarsnota 2027 het weerstandsvermogen met € 1.500.000 op te hogen naar € 5.000.000. Per saldo beïnvloedt dit de weerstandscapaciteit niet.
** Op grond van de Financiële verordening gemeente Eersel 2025 (artikel 18 lid 2c) kan de raad besluiten om ook eventuele bestemmingsreserves mee te nemen bij het bepalen van het weerstandsvermogen indien benodigd.
*** In het raadsvoorstel bij vaststelling van de begroting zit het voorstel om € 10 miljoen te storten in de bestemmingsreserve buitensport. Gelet op deze significante onttrekking uit de algemene reserve vrij besteedbaar betreffen is hierop voor de berekening van de weerstandcapaciteit geanticipeerd.

Risicobeheersing
In hierna volgende tabel staan risico's. De risico's zijn vertaald in de mate van inschatbaarheid, beheersing risico en 'reëel' financieel gevolg (= kans x financieel gevolg). Het totaal resulteert in een totaal benodigde weerstandscapaciteit. Welke we vervolgens gebruiken voor de berekening van de ratio weerstands-vermogen.

Risico *(bedragen in €)*	Kans	Mate van inschatbaar heid	Geschat financieel gevolg bij voordoen	Beheersing risico	Reëel financieel gevolg
Het beleid van hogere overheden:					
Wet maatschappelijke ondersteuning	4	Redelijk	37.500	Accepteren	150.000
Jeugdhulp	4	Slecht	200.000	Accepteren	800.000
Bijzondere bijstand	4	Redelijk	37.500	Accepteren	150.000
Verontreinigde grond	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
WW-verplichting schijnzelfstandigheid	2	Slecht	50.000	Accepteren	100.000
Arbeidsongeschiktheid en langdurige ziekte van politieke ambtsdragers	1	Slecht	300.000	Accepteren	300.000
Niet gesprongen explosieven	4	Slecht	200.000	Accepteren	800.000
Samenwerking met andere gemeenten of instanties:					
Verbonden partijen	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Gemeentelijke overeenkomsten	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Informatiebeveiliging	1	Slecht	300.000	Accepteren	300.000
Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:					
Algemene uitkering	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Prijsstijgingen	4	Slecht	100.000	Accepteren	400.000
Renteontwikkeling	4	Redelijk	50.000	Accepteren	200.000
Wateroverlast	4	Redelijk	100.000	Accepteren	400.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					**5.250.000**

Conclusie

Het ratio weerstandsvermogen wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit per jaar te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Deze ratio moet voldoen aan de gestelde norm qua weerstandsvermogen zoals is vastgelegd in de Financiële Verordening (een minimaal ratio ligt tussen 1 en 2). Uit onderstaande tabel blijkt dat de ratio in alle jaren hieraan voldoet.

	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030
Beschikbare weerstandscapaciteit	**18.859.451**	**17.522.231**	**17.627.918**	**17.486.618**
Benodigde weerstandcapaciteit	**5.250.000**	**5.250.000**	**5.250.000**	**5.250.000**
Ratio weerstandsvermogen	**3,59**	**3,34**	**3,36**	**3,33**

Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden:

Wet maatschappelijke ondersteuning
De uitgaven voor de Wmo laten al meerdere jaren een stijgende trend zien. Deze ontwikkeling is met name zichtbaar bij hulp bij het huishouden, begeleiding en vervoer/woonvoorzieningen. De toenemende vergrijzing en het groeiende aantal inwoners dat langer zelfstandig thuis blijft wonen zorgen voor een blijvend hogere vraag naar ondersteuning. Hierdoor blijft de druk op de Wmo-budgetten de komende jaren naar verwachting toenemen.

Ook landelijk is de Wmo volop in ontwikkeling. Het kabinet heeft de invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor Wmo-maatwerkvoorzieningen uitgesteld naar 1 januari 2028. Daarnaast bestaat het voornemen om de voorziening hulp bij het huishouden vanaf 2029 te beperken tot inwoners die deze ondersteuning niet zelf kunnen organiseren of bekostigen. De exacte uitwerking van

deze maatregelen is nog niet bekend, waardoor de financiële en uitvoeringskundige gevolgen voor gemeenten op dit moment nog onzeker zijn.

Jeugdhulp
De rijksmiddelen voor jeugdhulp staan structureel onder druk en zijn in de afgelopen jaren ontoereikend gebleken om de feitelijke uitgaven volledig te dekken. Hoewel het Rijk de budgetten heeft verhoogd, is daarbij aangegeven dat een deel van deze verhoging een tijdelijk karakter heeft. Deze tijdelijke middelen houden verband met de uitvoering van de hervormingsagenda Jeugd, waarin maatregelen zijn opgenomen die moeten leiden tot een structurele beheersing en verlaging van de jeugdhulpkosten. De realisatie en het effect van deze maatregelen zijn echter nog onzeker, hetgeen een financieel risico met zich meebrengt.

De uitgaven voor jeugdhulp kennen daarnaast een grillig verloop. De kostenontwikkeling wordt in sterke mate beïnvloed door externe en moeilijk voorspelbare factoren, zoals echtscheidingen, verhuizingen en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit bemoeilijkt een betrouwbare raming van de benodigde middelen. Daarbij is sprake van een open-einde regeling: de gemeente heeft een wettelijke zorgplicht en kan de instroom of omvang van de hulp niet limiteren op basis van het beschikbare budget.

Voor jeugdhulp geldt bovendien dat de gemeente niet de enige verwijzende partij is. Onder andere huisartsen en gecertificeerde instellingen kunnen zelfstandig verwijzen naar (specialistische) jeugdhulp. De gemeente heeft op deze verwijzingen geen directe sturingsmogelijkheden, terwijl deze wel financiële consequenties hebben.

Ten aanzien van de specialistische jeugdhulp is de gemeente in belangrijke mate afhankelijk van een beperkt aantal cruciale zorgaanbieders. Als één of meerdere van deze aanbieders in financiële of organisatorische problemen komen, kan dit leiden tot hogere kosten (bijvoorbeeld door continuïteitsmaatregelen of hercontractering tegen hogere tarieven). Deze afhankelijkheid vormt een aanvullend financieel risico. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 150.000.

Bijzondere bijstand
Gemeenten hebben een taakstelling om statushouders te huisvesten. Statushouders die nieuw worden gehuisvest doen vaak een beroep op bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten. Door de toegenomen taakstelling nemen de kosten van deze bijzondere bijstand aanzienlijk toe. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 37.500.

Verontreinigde grond
In Zuidoost Brabant is de kans op bodemverontreiniging in de openbare ruimte groot. In het verleden zijn in deze regio vaak zinkassen gebruikt als funderingsmateriaal voor wegen.

Naast financiële risico's voor het (mogen) bewerken, verwerken, opslag en afvoer van vervuilde grond zijn er ook risico's op het gebied van ARBO. Het laatste is redelijkerwijze beheersbaar door het (laten) uitvoeren van onderzoeken, het op de juiste manier beschrijven in de uitvoeringsbestekken en het verzorgen van toezicht hierop. Uiteindelijk is de gemeente als opdrachtgever altijd eindverantwoordelijk voor de (financiële) gevolgen van werken met verontreinigde grond. De risico's zijn beperkt. De in de regio werkzame aannemers zijn goed op de hoogte van de regelgeving.

In de projectramingen voor het MIP zijn de bodemonderzoeken opgenomen in de voorbereidingskosten. Over de afgelopen jaren zijn deze kosten flink toegenomen. Kosten voor eventuele sanering proberen we op voorhand in te schatten met de bodemkwaliteitskaart. Zo nodig nemen we extra saneringskosten op in de projectraming. Het is echter altijd mogelijk dat verontreinigingen bij de steekproeven niet worden aangetroffen. Dit veroorzaakt dan overschrijdingen op het project. Deze zijn dan per definitie fors. Vooralsnog wordt er rekening gehouden met een tweejaarlijks risico van € 150.000.

WW-verplichtingen
De gemeente is als werkgever verplicht om, conform artikel 10.16 van de CAO, maandelijks 0,1% premie "Reparatie uitkering WW" in te houden op het salaris van alle medewerkers. Dit was echter niet het geval voor 2025, aangezien in de vorige (looptijd van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025) en huidige cao (looptijd van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027) de verplichting tot het inhouden van deze premie niet geldt.

De gemeente is risicodrager voor extra WW-verplichtingen dus mogelijk wordt de gemeente vanuit het UWV aangesproken op de WW-verplichting. Er wordt rekening gehouden met één risico in de tweejaren van € 50.000. In 2025 heeft gemeente Eersel € 11.882 uitgegeven aan WW-verplichtingen. In 2024 heeft gemeente Eersel € 36.951 uitgegeven aan WW-verplichtingen.

Schijnzelfstandigheid
Schijnzelfstandigheid betekent dat iemand op papier werkt als zelfstandige, maar in de praktijk werkt als een werknemer in loondienst. Sinds 1 januari 2025 handhaaft de belastingdienst weer volledig op schijnzelfstandigheid. De kern is niet hoe iemand contractueel wordt genoemd, bv zzp'er, opdrachtnemer of via een BV, maar hoe de arbeidsrelatie in de praktijk feitelijk wordt uitgevoerd. Bij schijnzelfstandigheid is iemand formeel ingehuurd als zelfstandige, terwijl feitelijk sprake is van een arbeidsovereenkomst. Het onjuist beoordelen van deze arbeidsrelatie heeft financiële consequenties. Gemeente Eersel maakt voorafgaande aan een inhuur een toets (aan de hand van Deliveroo-criteria) waarmee we een zorgvuldige beoordeling willen bewerkstelligen. Aangezien de interpretatie van de Deliveroo-criteria door de belastingdienst anders kan zijn, lopen we het risico op een naheffing, al dan niet met boete.

Arbeidsongeschiktheid en langdurige ziekte van politieke ambtsdragers
De gemeente fungeert wettelijk als eigenrisicodrager voor de gevolgen van ziekte en arbeidsongeschiktheid van politieke ambtsdragers (burgemeester en wethouders) conform de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Bij langdurige uitval ontstaan er financiële risico's door doorbetaling van de bezoldiging, eventuele frictiekosten voor tijdelijke vervanging (dubbele lasten vanaf 8 weken ziekte) en mogelijke langdurige Appa arbeidsongeschiktheids-uitkeringen bij blijvende invaliditeit.
De kans op arbeidsongeschiktheid wordt laag ingeschat (vanwege de geringe omvang van het college). Indien het risico zich tot voordoet is de financiële impact hoog (kan oplopen tot enkele tonnen per casus).

Niet gesprongen explosieven
Bij de aanleg van een biogasleiding tussen 2 agrarische bedrijven nabij de Vessemseweg in Knegsel zijn een aantal bommen en ook zogenaamde afwerpmunitie uit de tweede wereldoorlog gevonden. Het veld waar het om gaat ligt namelijk precies in het verlengde van de landingsbaan van het vliegveld en is in de oorlog als oefenterrein voor het afwerpen van bommen gebruikt. Omdat er gevaar bestaat dat de gevonden bommen in de toekomst alsnog ontploffen en sommige erg ondiep liggen, moeten ze worden geruimd. Momenteel is de Explosieven Opruimingsdienst bezig met het ruimen van de eerste 5 bommen.
De gemeente staat aan de lat voor het laten blootleggen van de bommen, zodat de Explosieven Opruimingsdienst ze uiteindelijk kan verwijderen. Dit laatste is voor kosten van het rijk, maar voor het blootleggen (graven, bemalen) is de gemeente verantwoordelijk; hier zijn kosten aan verbonden. We weten inmiddels zeker dat er meer bommen in het gebied liggen die moeten worden geruimd. We weten alleen nog niet hoeveel het er uiteindelijk zullen zijn. Op grond hiervan moet voor de komende 4 jaren rekening worden gehouden met een risico van ongeveer € 200.000 per jaar. Op grond van de Bommenregeling 2026 kunnen we hier waarschijnlijk 68% van terugkrijgen.

De bommen en afwerpmunitie welke het grootste gevaar opleverden zijn inmiddels geruimd. Verschillende bommen die zich dicht onder het maaiveld bevinden zijn afgehekt en zullen na de maisoogst worden geruimd. Hierna moet een nadere afweging worden gemaakt of en tot waar het omliggende gebied verder wordt onderzocht op aanwezige explosieven om ook deze te ruimen.

<u>Risico's voortvloeiend uit samenwerking met andere gemeenten en instanties:</u>

Verbonden partijen
We kunnen worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van verbonden partijen waarin we onszelf verplichten bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop hebben we niet altijd directe invloed. Indien in de loop van een jaar een nadelig saldo ontstaat, leggen we hiervoor separate voorstellen voor aan de raad. Een onderdeel van de verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. Ons uitgangspunt is dat de gemeenschappelijke regelingen in eerste instantie zelf moeten zorgdragen voor dekking. Ten aanzien van de begroting gaan we zoveel mogelijk uit van de loon- en prijsstijgingen zoals de deelnemende gemeenten deze zelf ook hanteren. Naast dit algemene risico ten aanzien van verbonden partijen, kunnen er ook specifieke risico's ten aanzien van één partij zijn. Vooralsnog wordt dit risico financieel jaarlijks ingeschat voor € 150.000.

Informatiebeveiliging en privacy
De gemeente verwerkt en beheert voor de uitvoering van haar taken informatie en persoonsgegevens. Informatie moet beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. Door het nemen van passende beveiligingsmaatregelen verlagen we het risico op beveiligingsincidenten en beperken we mogelijke negatieve impact van dergelijke incidenten op privacy en de gemeentelijke informatievoorziening, in de vorm van imago en/of financiële schade. De hoogte van de eventuele financiële consequenties is op voorhand niet in de te schatten. De gemeente en de GRSK werken op het gebied van digitale veiligheid integraal en privacy samen om beveiligingsrisico's te verlagen. Er worden technische maatregelen genomen om dreigingen te monitoren en in geval van een calamiteit snel de juiste expertise in te kunnen schakelen. Daarnaast is er aandacht voor de organisatorische kant van informatiebeveiliging en privacy, waarbij we maatregelen vanuit de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) uitwerken in beleid, procedures en werkafspraken. Daarnaast is er veel aandacht voor het vergroten van bewustzijn en kennis voor informatiebeveiliging en privacy. Dat doen we aan de hand van bewustwordingscampagnes via ons Kempenbrede platform 'Digibewust in de Kempen'. Vooralsnog wordt dit risico, mede op basis van de gemaakte kosten na een recentelijke hack bij een iets grotere gemeente (34.000 inwoners), ingeschat voor € 300.000 eens in de vier jaar.

Gemeentelijke (privaatrechtelijke) overeenkomsten
De gemeente Eersel gaat diverse (privaatrechtelijke) overeenkomsten aan. Er kunnen zich in de uitvoering hiervan situaties voordoen waardoor een risico ontstaat op niet (volledige) nakoming van deze overeenkomsten door partijen. Vooralsnog wordt dit risico ingeschat voor € 150.000 eens in de vier jaren.

<u>Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:</u>

Ontwikkeling algemene uitkering Gemeentefonds
De laatste jaren was er diverse malen onzekerheid over de hoogte van het accres, echter door afschaffing van de systematiek van "samen trap op trap af" is een belangrijke fluctuatie hiermee weggenomen. Hiervoor in de plaats wordt de uitkering bijgesteld op basis van een volumeontwikkeling op basis van een 8-jaars gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (Bbp) en een prijsontwikkeling van het lopende jaar Bbp. Daarentegen zijn er nog diverse zaken waar onzekerheid over is en derhalve een risico vormen. In de meicirculaire 2026 is het accres bijgesteld als gevolg van de voorjaarsnota van het rijk. Vanaf 2028 resteert nog steeds een forse terugval in de hoogte van de algemene uitkering, voornamelijk doordat de daling van rijksuitkering voor het onderdeel jeugdzorg in de meicirculaire 2025 incidenteel alleen voor 2026 en 2027 is gerepareerd. Daarnaast is er een risico inzake het btw compensatiefonds

BTW-compensatiefonds
In de algemene uitkering houdt het Rijk rekening met een ingeschatte declaratie btw compensatie door de gemeenten voor hun overheidstaken. In de meicirculaire t+1 rekent het rijk af het verschil tussen de inschatting en de werkelijke gedeclareerde btw. Vanaf 2026 wordt gebruikt gemaakt van de mogelijkheid om de onderuitputting BCF zoals in de meicirculaire 2025 is afgerekend over 2024, vanaf 2026 structureel te ramen. Door rekening te houden met onderuitputting, is het risico dat het BCF-afrekening nog positief uit pakt, kleiner dan indien geen rekening wordt gehouden met onderuitputting.
Jaarlijks moet het bedrag van onderuitputting waarmee structureel in de begroting rekening wordt gehouden worden bijgesteld conform de afrekening in de meicirculaire t-1.

Vooralsnog wordt voor de algemene uitkering totaal rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 150.000.

Prijsstijging
In de begroting wordt rekening gehouden met een prijsstijging. De inflatie en daaruit voortvloeiende prijsstijging is onzeker en daarmee lastig te ramen. Vooralsnog wordt rekening gehouden met en jaarlijks risico van € 100.000.

Renteontwikkeling
Indien de rente op de geld- en kapitaalmarkt zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de percentages die in de begroting zijn opgenomen, moeten we mogelijk rekening houden met extra rentelasten (zie ook de treasuryparagraaf). De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten. Gemeente Eersel zal naar verwachting in 2028 een geldleningen moeten gaan aantrekken ter financiering van de lopende kredieten.

Voor nieuwe investeringen wordt op dit moment gerekend met 3,5% rentelast. Dit is de huidige rente voor langlopende geldleningen (maart 2026).
Het tijdstip waarop de geldlening daadwerkelijk moeten worden aangetrokken en de werkelijke rente op dat moment zijn onzeker. Ondanks dat we financieel anticiperen op de gestegen rente blijft er een risico. De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten. Vooralsnog wordt dit risico (dus naast het voorziene) financieel ingeschat op € 50.000 per jaar.

Wateroverlast
De afgelopen 2 jaar werd er veel wateroverlast in onze dorpen (Wintelre / Vessem) ervaren. Het riool blijkt dan onvoldoende in staat te zijn om deze wateroverlast te voorkomen. Met nieuwe kennis over de onderliggende oorzaak / probleem van de wateroverlast, alsook de gewenste verbreding van de scope gaan we proberen de wateroverlast te verminderen. Niettemin zal er bij wateroverlast schade ontstaan waarvoor ook de gemeente aan de lat staat. Hierbij kan gedacht worden aan reparaties van wegen, extra investeringen in het riool en toename groenonderhoud / bomen vervangen. De financiële consequenties hiervan zijn lastig in te schatten. Vooralsnog wordt voor de wateroverlast totaal rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 100.000.

Risico's die niet vertaald zijn in hiervoor genoemde tabel

Afbouw Wet sociale werkvoorziening (Wsw) op aantallen en prijs
Vanaf 1 januari 2015 is de instroom van de Wsw stopgezet, waardoor de omvang van de doelgroep daalt. De toekenning van het Wsw-deel van het Participatiebudget is gebaseerd op een geschatte daling van het aantal arbeidsplaatsen per gemeente. Of deze daling daadwerkelijk plaatsvindt, is mede afhankelijk van persoonlijke omstandigheden. Daarboven komt nog de verlaging van de fictieve vergoeding per arbeidsjaar. De exacte bedragen worden jaarlijks in de meicirculaire bekend gemaakt en zijn afhankelijk van de feitelijke, landelijke, uitstroom.

Dekking personele capaciteit
Als gemeente Eersel hebben we afgelopen jaren diverse personele capaciteit gedekt uit subsidies. Denk hierbij aan de combinatiefunctionarissen die financieel gedekt worden uit middelen SPUK GALA. Mocht het Rijk in de toekomst besluiten dat deze middelen worden afgebouwd / niet verlengd dan heeft dit financiële consequenties voor de gemeente Eersel of zullen we onze ambities moeten bijstellen. Hiernaast wordt ook een gedeelte van de bestaande formatie financieel gedekt uit kredieten. Wanneer het aantal projecten terugvalt zullen we hierop moeten bijsturen.

Recreatie uitkijktoren en fietspad/ mindervalidenpad
De gemeente Bladel heeft op 09-11-2023 het Bestemmingsplan Cartierheide vastgesteld. Sindsdien lopen er verschillende (juridische) procedures waardoor de realisatie van de uitkijktoren en fietspad/ mindervalidenpad langdurige vertraging oplopen. Zie voor meer informatie over de lopende procedures "Raadsinformatiebrief Stand van zaken project Beleef de Cartierheide". Zodra de financiële impact van de vertraging helder is kan een besluit genomen worden over het verdere verloop van het project.

Kengetallen
In de begroting worden een aantal financiële kengetallen opgenomen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar te vergelijken.

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we de volgende kengetallen op:
- netto schuldquote;
- netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte;
- grondexploitatie;
- belastingcapaciteit.

In onderstaande tabel wordt per kengetal aangeven in welke categorie de gemeente Eersel zit. De categorieën bestaan uit:

A = Goed
B = Voldoende
C = Onvoldoende

Hierbij wordt enkel het kengetal in het begrotingsjaar als waarde genomen voor de toekenning van de categorie.

Kengetal	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Bandbreedte	Beoordeling Eersel begrotingsjaar (2027)
Netto schuldquote	-29,80%	-5,71%	-0,96%	59,85%	78,29%	114,22%	Cat A < 90% Cat B >90 <130% Cat C > 130%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-33,60%	-5,74%	-0,98%	59,84%	78,29%	114,22%	Cat A < 90% Cat B >90 <130% Cat C > 130%	A
Solvabiliteitsratio	62,40%	73,12%	75,39%	51,32%	50,83%	44,34%	Cat A > 50% Cat B >20 <50% Cat C < 20%	A
Structurele exploitatieruimte	5,70%	-0,49%	1,48%	-0,13%	-0,56%	-0,62%	Cat A > 0% Cat B 0% Cat C < 0%	A
Grondexploitatie	-1,00%	2,01%	-1,38%	-3,94%	-14,80%	-15,20%	Cat A > 20% Cat B > 20 <35% Cat C > 35%	A
Belastingcapaciteit	86,10%	95,88%	92,05%	92,05%	92,05%	92,05%	Cat A < 95% Cat B > 95 < 105% Cat C > 105%	A

Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft derhalve een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Voor de jaren 2027, 2028 en 2029 is dit kengetal in categorie A. Dit betekent relatief lage financieringslasten voor deze jaren. Voor de jaren 2030 en verder gaat dit kengetal naar de B categorie. Dit wordt met name veroorzaakt door de enerzijds de nog te financieren lopende investeringen (restantkredieten) en anderzijds investeringen die nu in het MIP zijn opgenomen. Ter voorkoming van overschrijding van de door VNG geadviseerde norm (130%), is het verstandig om bij de toekomstige investeringen rekening te houden met deze schuldquote. Bij overschrijding van de norm is het verstandig dat er perspectief is om weer uit de schulden te komen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of deze allen worden terugbetaald, wordt de netto schuldquote zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekend voor de schuldenlast. Omdat wij weinig leningen hebben verstrekt wijken de percentage slechts zeer beperkt af van de Netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio
Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente haar bezittingen heeft gefinancierd met eigen vermogen. Het solvabiliteitsratio wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van Eersel. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Op dit onderdeel scoren we in categorie A. De terugloop van de solvabiliteit heeft enerzijds te maken met de financiering van de restantkredieten en anderzijds met de investeringen die in de toekomst worden begroot en de invloed die dit heeft op het balanstotaal.

Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves). Het wordt in een percentage uitgedrukt. Voor het begrotingsjaar 2027 is er een positief saldo. Vanaf 2028 wordt het saldo negatief. Hierdoor zijn aanpassingen in het financiële beleid vooralsnog niet nodig. Het is echter wel belangrijk hier aandacht aan te blijven besteden zodat de meerjarige structurele tekorten niet verder op lopen.

Grondexploitatie
De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt in beginsel beschouwd als kwetsbaar. Op dit onderdeel scoren we in categorie A. Dit betekent dat de bestaande grondexploitaties geen groot risico vormen voor de gemeente.

Belastingcapaciteit
Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Wanneer de percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een beleidskeuze.

Onder de woonlasten wordt verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing (afvalstoffenheffing) voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1. Dit wordt uitgedrukt in een percentage. Voor het begrotingsjaar 2027 is het percentage 92,05%. We zitten als gemeente onder het landelijk gemiddelde.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Wat zijn kapitaalgoederen?
Kapitaalgoederen vormen een cruciaal onderdeel van de openbare ruimte. Het beheer en het behoud ervan is een verantwoordelijkheid van onze organisatie. Gebrekkig onderhoud vergroot de kans op klachten en kan leiden tot ad hoc maatregelen en aanzienlijke kosten — wat wij kapitaalvernietiging noemen. Met beheerplannen zorgen wij voor een systematische en duurzame uitvoering van het onderhoud.

In het raadsvoorstel van de financiële verordening 2026 wordt een stelselwijziging voorgesteld voor het startmoment van afschrijven. In deze voorliggende begroting 2027-2030 is hier al op geanticipeerd. Het startmoment van afschrijven wordt hiermee naar een later moment verschoven, namelijk het jaar na gereedkomen/ingebruikname van de investering.

Wegen
Beleidskader
Als wegbeheerder zijn wij verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen, inclusief verhardingen, bermen, sloten en civiele kunstwerken (bruggen/viaducten) die op de wegenlegger als openbare weg staan aangegeven. Ons takenpakket omvat de volledige levenscyclus van onze wegen, van het onderhoud en beheer tot het vernieuwen en vervangen van verhardingen.

Ons gemeentelijke wegenbestand omvat een totaal verhardingsoppervlak van bijna 2 miljoen m^2, met een vervangingswaarde van circa € 160 miljoen. Om de toekomstige behoeften van onze gemeente te voorzien, heeft de gemeenteraad in december 2025 het beleidsbeheerplan Wegen vastgesteld. Dit plan heeft een looptijd van 6 jaar (2025-2030). Dit plan vormt de basis voor onze strategische keuzes en prioriteiten in de komende jaren.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
De beheerstrategie is een gedifferentieerd onderhoudsniveau die we risicogestuurd beheren. De gedachtegang hierachter is dat niet alle verhardingen op hetzelfde kwaliteitsniveau onderhouden hoeven te worden. Een doodlopende weg in het buitengebied of een incidenteel belopen parkeerplaats kunnen op een lager niveau worden onderhouden dan rijbanen in de hoofdstructuur of fietspaden. De ambitieniveaus staan in onderstaande tabel:

Wegtype	Ambitie gemiddeld onderhoudsniveau
Winkelcentrum	A
Rijbanen hoofdstructuur	B+ *
Rijbanen binnen de kom / woonstraten	C
Fietspaden	B+ *
Voetpaden	B
Wegen buiten de kom	C
Parkeerplaatsen	C

*De rijbanen hoofdstructuur en fietspaden worden op een iets hoger onderhoudsniveau onderhouden waarbij ook het comfort van de weggebruiker wordt meegenomen. Onderhoud wordt eerder en grootschaliger uitgevoerd dan op standaard B niveau. Bij risico gestuurd beheer wordt prioriteit gegeven aan het sturen op de parameters veiligheid en duurzaamheid. Hierin wordt onderhoud zo ingestoken dat kapitaalvernietiging en onveilige situaties worden voorkomen. Het comfort en aanzien van de weg is van lagere prioriteit. Matige oneffenheden, plasvorming, reparatievakken en oppervlaktebehandelingen worden op diverse wegtypen geaccepteerd.

Actuele staat van onderhoud
In 2026 is de weginspectie over het totale areaal uitgevoerd. Daaruit blijkt dat 90% van de verharding op B-niveau of hoger zit. 2% zit op C-niveau en 7% op D-niveau. In de periode 2027 t/m 2030 plegen we onderhoud op de locaties met D-niveau door reeds geprogrammeerde projecten in het Meerjarig Investeringsprogramma of lossen we daar waar nodig dit op middels klein onderhoud.

Beheer
Het wegenbestand (asfalt, beton, elementverhardingen, inclusief civiele kunstwerken) houden we in stand met gebruik van risicogestuurd onderhoud. Hierbij maken we gebruik van een wegbeheerprogramma en tweejaarlijkse weginspecties. Deze inspectie is in 2026 weer uitgevoerd. Door het onderhoud op het juiste moment uit te voeren voorkomen we kapitaalvernietiging en daarmee wordt het onderhoud goedkoper dan bij planmatig onderhoud. Het benodigde budget is berekend met het beheerprogramma.

Naast de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening 'Onderhoud wegen' storten we ook de inkomsten uit de degeneratievergoedingen van nutsbedrijven in de voorziening. Deze inkomsten zijn vergoedingen die worden uitgekeerd aan de wegbeheerder als compensatie voor levensduurvermindering van het verhardingsoppervlak. Dit door het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van het leggen van leidingen onder verhardingsconstructies.

Vervanging van wegen/ rehabilitatie
Binnen de voorziening (onderhoud) wegen houden we geen rekening met vervangingskosten aan het einde van de levensduur van een weg. De maximale levensduur van een weg op zandgronden zoals in Eersel is ± 40 jaar. Gedurende deze levensduur voeren we twee of drie keer groot onderhoud uit. Wij vervangen de wegconstructie pas als de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten voor een weg hoger worden dan de kapitaallasten voor de vervanging van deze weg, of als de verkeersveiligheid in gevaar komt.

Hiernaast is in de voorjaarsnota de ombuiging opgenomen om de bestemmingsreserve rehabilitatie wegen vrij te laten vallen en de kapitaallasten van investeringen volledig ten laste te brengen van de exploitatie. Tot 2026 was de storting in de bestemmingsreserve rehabilitatie wegen hoger dan de onttrekking. Door de bestemmingsreserve op te heffen levert dit de komende jaren een voordeel op in de exploitatie. Dit betekent wel dat vanaf heden voor elke vervanging van een weg financiële dekking moet worden gevonden in de begroting.

Met de reeds beschikbare middelen en jaarlijkse toevoeging aan de onderhoudsvoorziening kunnen we onze asfaltwegen, trottoirs en fietspaden op korte en middellange termijn goed in stand houden.

Beschikbare onderhoudsbudgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Exploitatie	€ 1.342.000	€ 1.239.000	€ 1.239.000	€ 1.239.000	€ 1.239.000
Investeringen	€ 5.207.000	€ 12.529.000	€ 3.350.000	€ 3.450.000	€ 500.000

Riolering

Beleidskader
Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken, Op grond daarvan hebben we voor de periode 2023 – 2027 een verbreed GRP vastgesteld. In het verbreed GRP 2023-2027 is weergegeven hoe we de rioleringstaak in de komende planperiode vormgeven. Hierbij houden we rekening met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw).

Vastgesteld kwaliteitsniveau en beheer
Op grote lijnen is de leeftijd van riolering bepalend voor de vervanging van riolering. Riolering gaat tussen de 60 en 80 jaar mee. In Eersel verwachten we vanaf 2030 een grote vervangingspiek.

Om beter inzicht te krijgen in het functioneren van de riolering meten we vanaf medio 2010 in samenwerking met het waterschap de Dommel aan de overstorten. Het betreft kwantitatieve metingen. Om inzicht te krijgen in de grondwaterstanden hebben we in 2014 een basismeetnet ingericht.

Uitvoering beheerplan
Binnen het beschikbare budget in de begroting voeren we noodzakelijke herstelmaatregelen uit. Andere onderhoudsmaatregelen die we jaarlijks uitvoeren zijn onder andere kolken zuigen, reinigen gemalen, inspectie, maaien wadi's (waterafvoer drainage en infiltratie) en onderhoud van pompen van de gemalen, randvoorzieningen en mechanische riolering.

Beschikbare onderhoudsbudgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Exploitatie	€ 1.065.075	€ 1.089.050	€ 1.089.050	€ 1.089.050	€ 1.089.050
Investeringen	€ 4.381.000	€ 5.684.000	€ 3.087.000	€ 100.000	€ 100.000

Openbare Verlichting

Beleidskader
In 2025 is het nieuwe beheerplan Openbare Verlichting 2025-2029 door de raad vastgesteld. Het hoofddoel is om de komende jaren een maximale energiereductie te behalen. Wij streven naar verdere vermindering van het energiegebruik voor OV tot de 50% energiereductie in 2030 ten opzichte van het jaar 2013 (landelijk doel). We gaan hiervoor door resterende oude armaturen te vervangen door LED. De armaturen in het buitengebied worden “slimme” armaturen en rusten we uit met amberkleurig licht. We kunnen daarmee iedere mast apart schakelen en daarmee proberen de negatieve invloed van het kunstlicht op de natuur zoveel mogelijk te verminderen.

Het areaal is als volgt opgebouwd: 5.550 masten, 5.700 armaturen. De vervangingswaarde hiervan bedraagt circa € 7.200.000.

Beheer
We beschikken momenteel over 5.550 lichtmasten. Plusminus 1.525 daarvan waren lichtmasten met SOX-armaturen die conform het beleidsplan 2014-2024 zijn vervangen door LED. Dit is een heel belangrijke stap geweest in onze duurzaamheidsambitie met betrekking tot energiebesparing. In nieuwbouwplannen worden standaard alleen nog maar LED-armaturen geplaatst. Ook bij vervangingen gebruiken we nu uitsluitend nieuwe LED-armaturen

Hoofduitgangspunt bij het onderhoud is zorgen dat we de uitval beperken. Oudere lampen gaan maximaal drie tot vier jaar mee. Daarom vervangen we deze lampen (± 3.400 stuks) gefaseerd. We noemen dit groepsremplace. De meerkosten voor de vervroegde vervanging wegen ruimschoots op tegen het extra storingen rijden. Met het gebruik van LED-armaturen gaan we nu naar een levensduur van twaalf jaar, en we besparen zo jaarlijks ± € 5 per mast per jaar remplacekosten.

In 2027 vervangen we 1.100 oude armaturen met PLL-lampen door nieuwe LED-armaturen. De PLL lampen worden vanaf 2024 niet meer geproduceerd en zijn al moeilijk verkrijgbaar. De totale kosten van vervanging worden geactiveerd en afgeschreven ten laste van de exploitatie. De voordelen hiervan zijn groot: vermindering energiegebruik, lagere remplacekosten, beter verlichtingsniveau en gelijkmatigheid, en minder uitval. Na deze vervanging is ongeveer 80% van onze openbare verlichting verduurzaamd.

Beschikbare onderhoudsbudgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Exploitatie	€ 414.550	€ 329.500	€ 329.500	€ 329.500	€ 329.500
Investeringen	€ 400.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000

Groen

Beleidskader
Als groene gemeente hebben we relatief veel openbaar groen. Het belangrijke groen binnen de bebouwde kommen leggen we vast in het omgevingsplan. In 2017 heeft de gemeenteraad voor alle kommen het beleidsplan Groen Loont! Integraal beleidsplan Landschap, Natuur & Groen - Gemeente Eersel 2017-2033

vastgesteld. In dit plan worden de groenstructuren van de zes dorpen vastgelegd en nieuwe kaders voor de gewenste inrichting van zowel het gebied binnen als het gebied buiten de bebouwde kom gesteld.

In 2023 is het Bomenbeleidsplan vastgesteld voor een goede bescherming en instandhouding van het huidige bomenbestand. Het beleidsplan ‘natuurlijk spelen’ hanteren we voor de speelterreinen. Voor de sportaccommodaties geldt het accommodatiebeleid. In dit beleidsplan staat aangegeven wat basisvoorziening is (wat wij onderhouden) en wat niet (onderhoud door sportverenigingen).

Groenbeheer
Het beheer van gemeentelijk openbaar groen binnen de kom wordt geheel uitbesteed op basis van meerjarige bestekken. De totale beheerkosten voor groen binnen de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen in 2027: € 1.086.600. Voor dit bedrag worden de evenemententerreinen, speelterreinen, plantsoenen en gazons binnen de kom onderhouden. Voor groenbeheer buiten de bebouwde kom is een budget van € 75.500.

Beheer Bossen
Het beheer van de gemeentelijke bossen en natuurterreinen besteden we geheel uit op basis van meerjarige bestekken. De kosten die we hier maken moeten worden afgedekt door de inkomsten. We hebben een bestemmingsreserve om calamiteiten zoals bosbranden en boomziekten te kunnen herstellen. We streven naar een geleidelijke groei van deze bestemmingsreserve tot een bedrag van maximaal € 250.000. Met een dergelijk bedrag kunnen we onze grootste risico’s afdekken. Deze aanvulling op de reserve genereren we jaarlijks uit het verschil tussen de onderhoudsuitgaven en de inkomsten (van de houtverkoop).

Beheer landschapselementen (LSE)
Het onderhoud wordt structureel en planmatig wordt uitgevoerd. We streven ernaar het beheer zoveel mogelijk samen met aangrenzende grondeigenaren uit te voeren. Zij kunnen hiervoor in aanmerking komen voor een beheervergoeding. Hiervoor is een jaarlijks budget van € 102.700 beschikbaar.

Beheer Ecologische VerbindingsZones (EVZ’s)
Ecologische verbindingszones zijn een optelsom van bosjes, beekdalen en landschapselementen die door hun strategisch plaats samen voor een verbinding kunnen zorgen tussen grote natuurgebieden (zoals NatuurNetwerk Brabant, Landschotseheide, Buikheide/Groot en Kleinmeer). Hiervoor is een jaarlijks budget van € 28.000 beschikbaar.

Beheer bomen

De gemeente Eersel heeft globaal 22.000 individueel te beheren bomen in het areaal. Het reguliere onderhoud aan (laan)bomen voor 2027 ramen we op € 268.500 (exclusief apparaatskosten).

Beschikbare onderhoudsbudgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Exploitatie	€ 1.436.875	€ 1.536.300	€ 1.536.300	€ 1.536.300	€ 1.536.300
Investeringen	€ 0	€ 500.000	€ 0	€ 0	€ 0

Speel- en sportvoorzieningen
De speeltoestellen worden voor een deel onderhouden door de buitendienst en voor deel door derden op basis van een inspectie. Het budget voor het beheer aan de speelvoorzieningen in 2027 ramen we op € 43.450,-. Hiermee kunnen we de jaarlijkse verplichte inspecties, klein onderhoud en de vervanging van een enkel speeltoestel betalen. Op deze wijze waarborgen we het onderhoud van de speelvoorzieningen op verantwoorde wijze. Dit budget is evenwel onvoldoende om speeltoestellen aan het einde van hun levensduur te kunnen vervangen. Naar verwachting komt er in 2027 een nieuw beleid voor spelen, bewegen en ontmoeten.

Beschikbare onderhoudsbudgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Exploitatie	€ 43.450	€ 43.450	€ 43.450	€ 43.450	€ 43.450
Investeringen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Beheer natuurgrassportvelden
Het onderhoud van de natuurgras -sportvelden is uitbesteed aan een externe partij. De totale beheerkosten voor de sportvelden in 2027 bedraagt € 152.860,-.

Gebouwen

Beleidskader
Het gaat hier om de gebouwen die bij de gemeente in onderhoud zijn.
Er zijn drie soorten onderhoud voor deze gebouwen te onderscheiden:

- Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functievervulling noodzakelijk is. In de exploitatiebegroting wordt hier elk jaar een post voor opgenomen;
- Het periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals buitenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Het groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de Cv-installatie).

De kosten van het periodiek en groot onderhoud hebben we in een meerjaren onderhoudsplan opgenomen. Op basis van dit plan hebben we de stortingen en onttrekkingen uit de voorzieningen berekend. Hiermee hebben we al het noodzakelijk onderhoud aan het onroerend goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig herijking plaatsvinden. Nieuwe investeringen voor aanpassingen of uitbreidingen nemen we in het meerjarig-investeringsprogramma op.

In het accommodatiebeleid staat wat we verstaan onder een basisvoorziening. Voor de gebouwen die vallen onder het accommodatiebeleid betekent dit dat alleen de basisvoorzieningen door ons worden onderhouden. Wij dragen dan zorg voor het groot onderhoud inclusief de installaties. Voor het dagelijks onderhoud zijn de verenigingen of stichtingen zelf verantwoordelijk.

De vereniging kan het onderhoud waar wij verantwoordelijk voor zijn (basisvoorziening), onder bepaalde voorwaarden, ook zelf uitvoeren (privatisering). De verenigingen ontvangen daarvoor financiële bijdragen, gebaseerd op de gemiddelde onderhoudslast over tien jaar.

Naast de gebouwen die in het accommodatiebeleid staan, hebben we ook de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van andere gebouwen. Denk hierbij aan binnensportaccommodaties, de brandweerkazernes, de gemeentewerf en het gemeentehuis. Voor deze gebouwen hebben we ook meerjaren onderhoudsplannen opgesteld. Wij zijn hier verantwoordelijk voor het totale onderhoud.

Beheer
Het onderhoud gebeurt volgens een meerjaren onderhoudsprogramma en jaarlijkse na-inspecties. Deze meerjaren onderhoudsprogramma's actualiseren we jaarlijks per gebouw. Ze geven een overzicht van het geplande onderhoud voor de eerstvolgende 10 jaar (eerste jaar is het begrotingsjaar). De hoogte van storting in de begroting bedraagt het gemiddelde van de totale geraamde onderhoudskosten in genoemde periode van 10 jaar.

Aardgasloos maken gemeentelijke gebouwen
Het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht om in 2050 van het aardgas af te zijn, vanzelfsprekend geldt dit ook voor de gemeentelijke gebouwen. Via het Ontzorgingsloket van de provincie Noord-Brabant zijn voor de gemeentelijke gebouwen eerder energiescans uitgevoerd. Deze scans moeten worden vertaald naar een uitvoeringsplan cq naar duurzame onderhoudsplannen waarbij investeringen zoveel mogelijk op natuurlijke momenten worden meegenomen. Momenteel wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma wat te zijner tijd aan uw raad voor wordt gelegd.

Schoolgebouwen
Vanaf 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheden (en daarmee het budget) voor het buitenonderhoud en de aanpassing van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen overgeheveld. Schoolbesturen zijn vanaf dat moment verantwoordelijk voor het gehele onderhoud, van zowel de binnen- als de buitenzijde van schoolgebouwen. Wij zijn nog verantwoordelijk voor bekostiging van voorzieningen als nieuwbouw, uitbreiding en constructiefouten. De verwachting is dat het begrip renovatie wordt toegevoegd aan de voorzieningen in de huisvesting waar de gemeente voor verantwoordelijk is. De invoeringsdatum van deze wetswijziging is al een aantal keer niet gehaald. De verwachting is nu 2027. Het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel (2 juli 2024) is de basis voor uitvoering van de verantwoordelijkheden.
Bij MFA's waar wij eigenaar zijn van het volledige gebouw, inclusief onderwijs, dragen wij ook zorg voor het onderhoud van het totale gebouw. Dit moet op basis van de verdeling van verantwoordelijkheden (en budget) verrekend worden.

Beleid en beleidsdocumenten
Het beheer geschiedt op basis van beleid - en beheerplannen:
- Verbreed GRP 2023-2027
- Beheerplan wegen 2025-2029
- Beheerplan Openbare verlichting 2026-2030 Gemeente Eersel
- Beleidsplan "Groen Loont" (2017-2033)
- Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen
- Bomenbeleidsplan 2023-2033
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel

4. Treasury

Algemeen
In de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) staat de treasuryfunctie centraal en is de treasuryparagraaf zowel bij de begroting als bij het jaarverslag verplicht gesteld. In het treasurystatuut zijn de noodzakelijke aanpassingen als gevolg van wijziging van de wet Fido, de RUDDO (Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden) en de Wet Verplicht schatkistbankieren verwerkt.

Deze 'Treasuryparagraaf' bevat de volgende onderdelen:
4.1 Risicobeheer;
4.2 Gemeentefinanciering;
4.3 Uitzettingen;
4.4 Kasbeheer.

4.1 Risicobeheer

Conform de eisen van de wet Fido moet de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dienen. Het beheer dient behoudend te zijn en moet voldoen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Enkel voor de uitoefening van de publieke taak worden er, conform de bepalingen in de wet Fido en het treasurystatuut, geldleningen gesloten en garanties uitgezet. Het beleid is gericht op het maximaliseren van het rendement op het belegde vermogen en het minimaliseren van de kosten.

4.1.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is opgenomen in de uitvoeringsregeling van de wet Financiering decentrale overheden. Deze limiet stelt een grens aan het opvangen van liquiditeitstekorten van lopende uitgaven middels kortlopende financieringen. Een gemeente mag slechts een beperkt deel van de begroting met kortlopend geld financieren. Een langere vastlegging van de geleende middelen zorgt voor een beter voorspelbare rentelast. De bovengrens is gesteld op een bedrag ter grootte van een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 0,3 miljoen.De kasgeldlimiet voor 2027 is afgerond € 7,1 miljoen. Dit is 8,5% van het totaal van de jaarbegroting 2027 (€ 84 miljoen).

Het college van burgemeester en wethouders kan op grond van artikel 17 van de "Financiële verordening gemeente Eersel 2025" de benodigde financieringsmiddelen aantrekken, hetgeen, gelet op het verwacht financieringsoverschot, niet nodig zal zijn in 2027. De programma's (inclusief de investeringen) zijn dus binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te voeren.

Vanuit de Rijksoverheid is een Handreiking Treasury opgesteld als hulpmiddel voor gemeenten om meer inzicht te geven in de berekening en toetsing van de kasgeldlimiet. Onderstaande berekeningsmethodiek is opgenomen vanuit deze handreiking en hieruit blijkt nogmaals dat er voldoende ruimte aanwezig is om kortlopende schulden te kunnen financieren.

Toets kasgeldlimiet	***(x € 1.000)***
Omvang begroting per 1-1 (= grondslag)	84.039
1. Toegestane kasgeldlimiet	**7.143**
- in procenten van de grondslag	8,50%
- in bedrag	7.143
2. Omvang vlottende korte schuld	**0**
Opgenomen gelden < 1 jaar	0
Schuld in rekening-courant	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0
3. Vlottende middelen	**30.905**
Contante gelden in kas	16
Tegoeden in rekening-courant	30.889
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
4. Toets kasgeldlimiet	
Toegestane kasgeldlimiet (1)	7.143
Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-30.905
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	38.048

4.1.2 Renterisiconorm

In de wet Fido en in artikel 4 van het treasurystatuut staat dat de we onder de renterisiconorm moeten blijven. De norm is een bedrag ter grootte van een percentage (20%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 2,5 miljoen. Deze norm is ingevoerd ter beperking van het renterisico op de vaste schuld. Het renterisico betreft het risico van ongewenste veranderingen in de financiële resultaten van de gemeente door rentewijzigingen. Spreiding van dit risico bereiken we onder meer door bij het afsluiten van geldleningen te kiezen voor afwijkende looptijden en een vaste rente over de hele looptijd. Voor 2027 is de renterisiconorm afgerond € 16,8 miljoen (20% van € 84 miljoen).

In onderstaande tabel, uit de Handreiking Treasury, is de meerjarig berekende renterisiconorm weergegeven en de toetsing aan deze norm. Uit de berekening blijkt dat de gemeente Eersel meerjarig voldoende ruimte heeft onder de renterisiconorm om dit risico op te vangen.

Renterisiconorm						***(x € 1.000)***
			2027	**2028**	**2029**	**2030**
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g		0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g		0	0	0	0
1	**Netto renteherziening op vaste schuld**	**(1a -/- 1b)**	**0**	**0**	**0**	**0**
2a	Te betalen aflossing		807	1.715	1.110	530
2b	Te ontvangen aflossing		6	6	6	0
2	**Netto aflossing**	**(2a -/- 2b)**	**801**	**1.709**	**1.104**	**530**
3	Renterisico	(1 + 2)	801	1.709	1.104	530
4	Renterisiconorm		16.808	14.759	12.953	13.177
	Ruimte onder rente risiconorm	(4 > 3)	16.007	13.050	11.849	12.647
	Overschrijding rente risiconorm	(3 > 4)	0	0	0	0
Berekening rente risiconorm						
	Begrotingstotaal jaar T		84.039	73.796	64.763	65.884
	Percentage regeling		20%	20%	20%	20%
	Renterisiconorm		16.808	14.759	12.953	13.177

4.1.3 Rentevisie

De gemiddelde marktrente voor vaste geldleningen lag per medio 2026 (looptijd 20 jaar, gelijke aflossing en zonder renteaanpassing) op afgerond 3,5%. Wat de rente voor de toekomst zal doen is nog ongewis. In de begroting 2027-2030 hanteren we - conform de uitgangspunten bij de voorjaarsnota/begroting 2027 en het nieuwe BBV - een rentevoet van 3,5%.

4.2 Gemeentefinanciering

Het artikel 7 van het treasurystatuut beoogd door primair gebruik te maken van interne financieringsmiddelen dat de financiering voor een periode langer dan één jaar met externe middelen zoveel mogelijk minimaal blijft. Tevens is in lid 2 van artikel 7 opgenomen dat uitsluitend gebruik gemaakt wordt van onderhandse leningen.

Bij het investeringsprogramma 2027-2030 is 3,5% toegerekend aan de investeringen. De rente voor investeringen wordt in de liquiditeitsbegroting meegenomen.

De geldleningen-portefeuille van de gemeente Eersel bestaat per 1 januari 2027 uit twee vaste geldleningen, een afgesloten bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten en een bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Het totale schuldrestant per 1 januari 2027 bedraagt € 3,9 miljoen en per 31 december 2027 bedraagt dit nog € 3,1 miljoen. De lening bij de Nederlandse Waterschapsbank wordt in 2027 volledig afgelost. Het totaal te betalen rentebedrag over 2027 wordt geraamd op € 157.339 en afgezet tegen het hiervoor genoemde schuldrestant per 1 januari 2027, resulteert dit in een gemiddeld rentepercentage van 3,99%. Voor de lopende vaste geldleningen is geen vervroegde buitengewone aflossing toegestaan.

4.3 Uitzettingen

4.3.1 Uitzettingen op lange termijn

Gemeente Eersel heeft geld vastgelegd in aandelen bij de onderstaande instanties. Deze aandelen zijn tegen verkrijgingsprijs opgenomen in de financiële vaste activa.

- BNG (121.021 aandelen) € 807.776
- Brabant Water (36 aandelen) € 1.634

4.3.2 Uitzettingen op korte termijn

Voor wat de uitzettingen op korte termijn betreft is in het treasurystatuut aangegeven door middel van welke producten en bij welke financiële instellingen overtollige gelden mogen worden belegd.

Als gevolg van de invoering van de Wet Verplicht Schatkistbankieren zijn uitzettingen alleen nog toegestaan in de vorm van leningen bij en tussen decentrale overheden onderling. De wet Ruddo bepaalt echter, dat het terug uitzetten van tijdelijk overtollige aangetrokken vaste financieringsmiddelen t.b.v. projectfinanciering altijd dient te geschieden bij de financiële instelling, die de vaste financieringsmiddelen heeft verstrekt.

4.4 Kasbeheer

Nagenoeg al het betalingsverkeer vindt plaats via onze huisbankier de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Onze banktegoeden zijn zoveel mogelijk bij hen geconcentreerd. Wat het chartale geldverkeer betreft houdt de gemeente de contante middelen laag mogelijk: Het streven is erop gericht dat betalingen zoveel mogelijk giraal geschieden en daarnaast wordt het ‘pinnen’ aanbevolen.

Renteschema

Schema rentetoerekening begroting		***(bedragen in €)***
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		157.339
b. De externe rentebaten (idem)	-/-	175.942
Saldo rentelasten en rentebaten		**-18.603**
c.1 De rente die aan de grondexploitatie moe worden doorberekend		
c.2 De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
Toe te rekenen aan taakvelden externe rente		**-18.603**
d.1 rente over eigen vermogen	-/-	0
d.2 rente over voorzieningen	-/-	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		-18.603
e. de aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	0
Renteresultaat op taakveld Treasury	**Voordeel**	**-18.603**

5. Bedrijfsvoering

Een slagvaardige en efficiënte bedrijfsvoering is het fundament van onze gemeente. Het stelt ons in staat om de maatschappelijke opgaven uit deze begroting succesvol te realiseren. Als kleine gemeente staan we voor grote uitdagingen. De complexiteit van wetgeving neemt toe en de arbeidsmarkt is krap. Dit vraagt om een flexibele, slimme en veerkrachtige organisatie.

Onze focus ligt deze begrotingsperiode op het versterken van onze eigen kracht en het slim benutten van samenwerking. Wij geloven in de kracht van een afdeling die dicht bij de medewerkers staat en samenwerkt. Door processen te digitaliseren en de interne controle (rechtmatigheid) te optimaliseren, houden we grip en blijven we wendbaar. Samen zorgen we voor een betrouwbare en efficiënte gemeente die klaar is voor de dag van morgen. In 2027 gaan we aan de slag met:

Actualisatie normen en indicatoren
Om de informatievoorziening aan de raad te verbeteren, starten we een organisatiebrede verbeterslag. Beleidsmedewerkers, financiële adviseurs en de adviseur datagedreven werken, actualiseren komend jaar de begrotingsindicatoren, in nauwe afstemming met de gemeenteraad.

Het college legt de raad een concreet voorstel voor om de huidige normen en indicatoren aan te scherpen. Dit voorstel zorgt ervoor dat de raad betekenisvolle sturingsinformatie ontvangt. Elke indicator moet direct gekoppeld zijn aan onze beleidsdoelen en onderbouwd worden met direct beschikbare data. Dit vergroot de transparantie en geeft de raad optimaal inzicht in de voortgang van de gemeentelijke taken.

Datagedreven werken
Tot 2026 waren we voor het vertalen van informatiebehoeften naar stuurinformatie, automatiseringsmogelijkheden en dashboards afhankelijk van externe inhuur. Met de komst van een medewerker datagedreven werken en innovatie in 2026 hebben we hierin een belangrijke stap gezet. De vraag vanuit de organisatie, beleidsmedewerkers, het management, het college en de gemeenteraad is echter sterk toegenomen en overstijgt de huidige capaciteit.

Daarom is in het collegeprogramma opgenomen dat we de capaciteit willen uitbreiden met een technisch medewerker. Hiermee kunnen we meer werkzaamheden in eigen huis uitvoeren en beter inspelen op de groeiende behoefte aan datagedreven werken.

Onze schaalgrootte beperkt de ruimte voor investeringen in technische oplossingen en brede kennis. Daarom zetten we ons vanaf 2027 expliciet in om samenwerking te verstevigen binnen de Kempengemeenten en zoeken we nadrukkelijk de samenwerking binnen de regio. Door kennis, capaciteit en expertise te bundelen, willen we gezamenlijk meer slagkracht en resultaat bereiken.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidonderzoeken:
Conform de gemeentelijke verordening onderzoekt het college jaarlijks minstens twee organisatieonderdelen of gemeentelijke taken. Doel hiervan is om continu te controleren of we onze doelen bereiken en of we publiek geld efficiënt besteden.

In december 2026 stelt het college het onderzoeksplan voor 2027 vast. De uitvoering van deze onderzoeken vindt plaats in 2027. Eind dat jaar worden de uitkomsten en aanbevelingen via een Raadsinformatiebrief (RIB) actief gedeeld met zowel het college als de raad. Dit zorgt voor een transparante verantwoording en input voor verdere procesverbetering.

Toekomstbestendige inrichting belastingtaak
Om de kwetsbaarheid van de belastingtaak binnen onze kleine organisatie te verkleinen, is in 2026 een onafhankelijk onderzoek gestart naar de optimalisatie van de belastingheffing en -invordering. Dit onderzoek brengt de financiële en organisatorische effecten in kaart van zowel het intern doorontwikkelen van de belastingorganisatie als het volledig uitbesteden van deze taak.

Aangezien beide routes waarschijnlijk gepaard gaan met een financiële investering en mogelijk formatieve consequenties, worden de uitkomsten van het onderzoek uit 2026 vertaald naar een integraal raadsvoorstel. Dit voorstel, inclusief de benodigde investeringskredieten, wordt begin 2027 aan de raad aangeboden voor definitieve besluitvorming.

Strategisch personeelsplan en prognosemodel
We leggen de basis voor een toekomstbestendige organisatie via een Strategisch Personeelsplan (SPP). Dit plan is essentieel om te borgen dat we opereren als een krachtige gemeente met voldoende omvang, kennis en uitvoeringskracht.

Het startpunt hiervan ligt in 2027 met de inrichting van een kwantitatief en kwalitatief prognosemodel. Door interne personeelsgegevens, vergrijzingstrends en de benodigde formatieontwikkeling hierin samen te brengen, ontstaat een helder dashboard voor strategische personeelsplanning. Dit stelt ons in staat proactief te sturen op de benodigde expertise en capaciteit, zodat de ambtelijke organisatie ook op de lange termijn slagvaardig blijft.

Zoals opgenomen in het collegeprogramma, onderdeel van deze begroting, investeren we de komende jaren in de professionalisering van een ontwikkelprogramma voor medewerkers, een sterke onboarding voor nieuwe collega's en de verdere ontwikkeling van het vitaliteitsbeleid. Hiermee versterken we duurzame inzetbaarheid, kennisontwikkeling en het behoud van talent binnen de organisatie.

Professionalisering van Inkoop & Contractmanagement:
In 2026 heeft de raad de aanstelling van een eigen inkoopadviseur goedgekeurd. Met de aanstelling van deze medewerker zijn we eind 2026 gestart met de professionalisering van onze inkoop. Inkoop en contractmanagement worden beter georganiseerd; transparanter en efficiënter. Door inkoop centraal te regisseren en lokaal te ondersteunen, borgen we een rechtmatige en doelmatige besteding van gemeenschapsgeld.

Haalbaarheidsonderzoek centrale servicedesk
In het kader van dienstverlening, procesoptimalisatie en efficiency starten we in 2027 een onderzoek naar de inrichting van een centrale servicedesk. Het doel is om de in- en externe dienstverlening te stroomlijnen door één integraal meld- en servicepunt te creëren.

In het onderzoek staat de synergie tussen drie stromen centraal: facilitaire en IT-ondersteuning voor eigen medewerkers, een professioneel operationeel loket voor leveranciers, en een gastvrije ontvangstfunctie voor bezoekers. Het onderzoek resulteert in een concreet voorstel aan het college en de raad, inclusief de benodigde financiële middelen, effecten op de formatie, IT-infrastructuur en de inrichting van het gemeentehuis.

Optimalisatie Microsoft 365 en Teams
Na de fase van datamigratie in 2026, starten we in 2027 met de functionele implementatie van Microsoft Teams binnen de organisatie. Het doel is dat medewerkers en afdelingen dit jaar volledig overstappen op het werken binnen deze nieuwe digitale omgeving.

In 2027 richten we de Teams-omgeving definitief in en starten we een organisatie breed trainingsprogramma. Door medewerkers intensief te begeleiden en te scholen, borgen we een efficiënte adoptie van de software. Dit leidt tot kortere communicatielijnen, betere informatievoorziening en een effectievere interne samenwerking.

Digitalisering van het archief
Na een grondige opschoonronde in 2026, bereiden we in 2027 een raadsvoorstel voor, voor digitalisering van ons archief. Door documenten digitaal op te slaan, versimpelen we onze werkprocessen en zorgen we dat informatie sneller en transparanter vindbaar is voor medewerkers en inwoners.

Innovatie
We stimuleren innovatie in de gehele organisatie. Vernieuwing zit immers niet op één afdeling, maar ontstaat op de werkvloer. Dit gaan we doen door het inrichten van een interne 'innovatie-atelier', het organiseren van creatieve sessies en het bieden van concrete experimenteerruimte aan onze medewerkers.

Deze stimulans moet leiden tot mooie, impactvolle projecten die onze dienstverlening versimpelen en verbeteren. Zodra een vernieuwend idee kansrijk en haalbaar blijkt, vertalen we dit naar een concreet voorstel. Het college en de raad worden hierin nauw meegenomen, zodat we samen kunnen besluiten over de definitieve realisatie van deze innovaties. In het collegeprogramma, onderdeel van deze begroting, zijn middelen opgenomen voor het inrichten van de fysiek innovatie-atelier en een werkbudget voor het organiseren van sessies en werkbezoeken.

Cybersecurity
Op 15 augustus 2026 is de Cyberbeveiligingswet (Cbw) in werking getreden. Deze wet implementeert de Europese NIS2-richtlijn (Netwerk- en Informatiesystemen) en stelt gemeenten als essentiële entiteiten voor nieuwe verplichtingen op het gebied van digitale weerbaarheid. Het gaat onder meer om een registratie-, meld- en zorgplicht. De Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) houdt toezicht op de naleving.

De gemeente Eersel heeft inmiddels aan de registratieplicht voldaan. De komende jaren richten we ons op de verdere implementatie van de wet. Daarbij gaat het onder andere om het inrichten van de meldplicht voor significante cyberincidenten en het uitvoeren van de maatregelen die vanuit de zorgplicht worden gevraagd, zoals risicoanalyses, incidentrespons, continuïteit, beveiliging van systemen en de digitale keten en periodieke evaluatie van de genomen maatregelen.

Een belangrijk onderdeel is de verantwoordelijkheid van het college van B&W. Het college moet de maatregelen vanuit de zorgplicht goedkeuren en hier toezicht op houden. Deze verantwoordelijkheid kan niet worden gedelegeerd. Bestuurders zijn daarom verplicht om binnen twee jaar een opleiding te volgen over cyberrisico’s, de mogelijke gevolgen daarvan en risicomanagement. Deelname moet aantoonbaar zijn met een certificaat.

In 2027 willen we daarom het college van B&W laten opleiden, aangevuld met de gemeentesecretaris en het managementteam. Hiermee zorgen we dat bestuur en management voldoende kennis hebben om hun verantwoordelijkheid onder de Cyberbeveiligingswet goed in te vullen.

6. Verbonden partijen

Wat zijn verbonden partijen?
Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang bedoelen we dat we middelen beschikbaar stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden.

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofstukken vier en verder van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders overleggen en andere overlegorganen (Raadstafel21). Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut Overlegorganen Metropoolregio Eindhoven.
Vestigingsplaats Eindhoven
Doelstelling Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.
Relatie In het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 staan de strategische gezamenlijke inhoudelijke ambities, opgaven, doelen en afspraken waar de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant de komende jaren samen aan willen werken (inhoudelijke opgaven). De regio Zuidoost-Brabant groeit snel en maakt een schaalsprong door, die in goede banen moet worden geleid. Tegelijkertijd is het belangrijk om een nieuwe balans in het landelijk gebied te vinden en de kwaliteit daarvan te verbeteren. Dit resulteert in vijf strategische hoofdopgaven waar we in onze regionale samenwerking de focus op leggen. Dit zijn: - schaalsprong wonen en ruimte (kwaliteit leefomgeving); - toekomstbestendig mobiliteitssysteem; - toekomstbestendig energiesysteem; - vitaal economisch systeem; - vitaal landelijk gebied. Deze vijf hoofdopgaven dragen in samenhang bij aan de brede welvaart van de complete regio en haar inwoners. Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel. Daarnaast zal ook verdere uitrol proces om te komen tot de Regionale Agenda 2027-2030 plaatsvinden.
Betrokkenen Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.
Financieel belang We leveren een financiële bijdrage 2027 ad € 350.817.

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	20.597.000	21.952.000
Vreemd vermogen	22.150.000	62.687.000
Exploitatieresultaat 2025		84.000

Risico's;
Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

- Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats
Eindhoven

Doelstelling
De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Relatie
De GGD is ondergebracht in het programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid. Doel is de zorg voor een gezonde bevolking.

Betrokkenen
Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.

Financieel belang
De gemeente levert een financiële bijdrage 2027 ad € 955.518

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	7.746.000	9.439.000
Vreemd vermogen	29.551.000	29.738.000
Exploitatieresultaat 2025		2.180.000

Ontwikkelingen
De GGD staat de komende jaren voor een aantal maatschappelijke uitdagingen. Hieronder wordt een korte toelichting gegeven op de ontwikkelingen;

- Het blijven inzetten op een hoge vaccinatiegraad en het geven van betrouwbare voorlichting.
- De laatste jaren groeit de aandacht voor mensen die zorgwekkend/onbegrepen gedrag vertonen of die zorg vermijden.
- Versterken van de ambulancezorg als onderdeel van de acute zorgketen.
- Ontwikkelingen op het gebied van jeugdgezondheidszorg. Dit komt vooral door krapte op de arbeidsmarkt, veranderende behoeftes van klanten en toename van het aantal en de complexiteit van de onderzoeken op indicatie.
- Gevolgen van de schaalsprong en de vergrijzing in Brabant-Zuidoost. Als gevolg van deze ontwikkelingen is de GGD Brabant-Zuidoost bezig met een heroriëntatie van taken.

Risico's
Om risico's te beheersen wordt door de GGD Brabant-Zuidoost actief risicomanagement ontwikkeld. Elk trimester staat het management in de Marap-gesprekken nadrukkelijk stil bij de ontwikkeling en ontstaan van relevante risico's, en welke maatregelen genomen moeten worden deze risico's te beperken.

Als belangrijkste risico's worden gezien:
Stijging van kosten

- Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg, en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken.

- **Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)**

- Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. er wachtgelden/frictiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt.
- Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden.
- Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bijvoorbeeld duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden.

Onvoldoende budget
- Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bijvoorbeeld vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat met betrekking tot ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten.

Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering
- Het risico dat door een ramp bij Publieke Gezondheid veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt.
- Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij Publieke Gezondheid leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting.

Extra kosten door organisatieverandering
- Het risico dat, wanneer de aanwijzing voor ambulancevervoer niet meer aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer wordt gedekt.

Extra kosten door verandering taakuitvoering
- Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijzing in de taakinhoud optreedt waardoor er tijdelijk meerkosten ontstaan.

Extra kosten door afname van markttaken
- Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden.

Beveiliging en (onder-)verzekering
- Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen.
- Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen.

Verbonden partijen
- Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn.
- Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats
Eindhoven

Doelstelling
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.
Taken op het terrein van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Relatie
De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen
Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Financieel belang
De gemeente levert een financiële bijdrage 2027 ad € 1.844.930

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	2.108.000	6.080.000
Vreemd vermogen	34.714.000	31.776.00
Exploitatieresultaat 2025		291.000

Ontwikkelingen
Vervolgtraject denktank rechtspositie brandweervrijwilligers
Het Veiligheidsberaad, het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en de Brandweerkamer onderzoeken op welke wijze de brandweerorganisatie opnieuw kan worden vormgegeven, op zo'n manier dat er nadrukkelijk en fundamenteel verschil is tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Dat is namelijk nodig vanuit juridisch oogpunt. In landelijk verband wordt bekeken hoe de brandweer hieraan invulling kan geven. Dit wordt aangepakt via diverse bouwstenen. De eerste bouwsteen gaat over de verschillen van inzet en inroostering van vrijwilligers en beroepskrachten.
De impact voor VRBZO is nog niet helemaal duidelijk, maar zit waarschijnlijk met name in het feit dat het niet meer mogelijk zal zijn vrijwilligers te consigneren in het rooster van de repressieve beroepsdienst. In verhouding tot andere regio's is de impact relatief klein. Indien de andere bouwstenen ook geïmplementeerd dienen te worden zal de impact groter zijn, maar dit is vooralsnog niet aan de orde.

Risico's
Om risicocommunicatie zo effectief mogelijk te laten zijn, wordt ingezet op die risico's uit het Regionaal Risicoprofiel waarvan zowel de behoefteprioriteit als de risicoprioriteit het hoogst is. De risico's waarvan zowel de behoefte- als de risicoprioriteit het hoogst is worden hieronder opgesomd.

- Pandemie
- Extreem geweld en terrorisme
- Aantasting cybersecurity en cyberbedreigingen
- Zoönosen

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

- Storm en windhozen
- Verstoring Telecommunicatie en ICT
- Natuurbranden

De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is voor de dekking van de kosten van haar taken grotendeels afhankelijk van bijdragen van de regiogemeenten. De omvang van deze gemeentelijke bijdragen is de afgelopen jaren in beperkte mate meegegroeid met de maatschappelijke ontwikkelingen. De VRBZO heeft grote zorgen over de bedrijfscontinuïteit, dat op onderdelen niet of onvoldoende aan wettelijke vereisten wordt voldaan en dat er onvoldoende slagkracht is voor het uitvoeren van zowel reguliere activiteiten als de werkzaamheden in crisissituaties.

Naar aanleiding van besprekingen tijdens de bestuursconferentie op 28 maart 2024 heeft het Algemeen Bestuur opdracht gegeven inzichtelijk te maken waar de VRBZO niet (in voldoende mate) voldoet aan wet- en regelgeving. Op 10 juli 2024 heeft het Algemeen Bestuur besloten de bestuursopdracht verder uit te laten werken en na bespreking in de bestuurscommissies te agenderen voor de bestuursconferentie op 16 oktober 2024. De basis moet op orde worden gebracht en er wordt een strategische visie ongesteld als opmaat naar het regionaal beleidsplan van voor de periode 2027 – 2030. Onderdeel I is grotendeels afgerond. Nu is de VRBZO aan de slag met onderdeel II en III: de basis op orde brengen en het regionaal beleidsplan/de weerbare samenleving.
Voor Eersel zou een verhoging van de bijdrage van € 147.056 in 2026 en van € 187.243 in 2027 worden gevraagd.

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester
Dagelijks bestuur: Vertegenwoordiging vanuit de vijf Kempengemeenten: één burgemeester en één wethouder

Vestigingsplaats
Helmond

Doelstelling
Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een netwerksamenwerking tussen partners uit de straf- en zorgketen en gemeenten. In de zorg- en veiligheidshuizen werken partners samen om te komen tot een integrale, keten overstijgende aanpak van (potentieel) criminele of ernstig overlast veroorzakende personen of systemen, waarachter een complexe problematiek schuilgaat. Hiermee wordt voorkomen dat partnerorganisaties ieder slechts een gedeelte van de problematiek aanpakken en/of langs elkaar heen werken. De samenwerking in de Zorg- en Veiligheidshuizen richt zich op het oplossen van vraagstukken met een complexe problematiek.

ZVHBZO werkt voor 21 gemeenten en 24 ketenpartners in de regio Zuidoost-Brabant. De rol, werkwijze en positie raakt breed aan gemeentelijke taken, zowel op het terrein van veiligheid en daarmee de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de burgemeester, als op het terrein van zorg, wat de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de wethouder is. De verbinding tussen deze domeinen is niet altijd vanzelfsprekend en vraagt aandacht en afstemming. Het ZVHBZO voert procesregie op complexe casuïstiek, verbindt met de omgeving en levert kennis & expertise.

Relatie
Het veiligheidshuis is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen
Aan de stichting nemen 21 regiogemeenten in Zuidoost-Brabant deel en 28 maatschappelijke organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein *(Bron: Visie-ZVHBZO-2020-2022).*

Financieel belang
De gemeente levert een financiële bijdrage 2027 ad € 7.422

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	857.000	984.000
Vreemd vermogen	283.000	195.000
Exploitatieresultaat 2025		127.000

Ontwikkelingen
In 2021 heeft het Algemeen Bestuur een doorlopende visie c.q. opdracht voor 2024 en verder vastgesteld voor de ontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. Daarin staat onder meer een uitbreiding met persoonsgerichte aanpakken gericht op de thema's 'personen met verward gedrag' en 'huiselijk geweld en kindermishandeling'. Verder moet stevig worden ingezet op het samen met partners delen van kennis en het ontwikkelen van expertise. Met de extra middelen van het Rijk is er voldoende financiële ruimte voor het uitvoeren van de regionaal vastgestelde opdracht. Deze inhoudelijke opdracht past nog steeds goed en om te voorkomen dat er naast de reguliere werkzaamheden te veel tegelijkertijd moet worden ontwikkeld wordt er geïnnoveerd 'met de rem erop'.

Op landelijk niveau wordt ook gestuurd op de taken die worden uitgevoerd bij de Zorg- en Veiligheidshuizen, zoals die zijn beschreven in de Meerjarenagenda 2021-2024 en Perspectief

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)
2025 van de landelijke Stuurgroep Zorg & Veiligheid. Daarbij bekijkt de LVMZV (Landelijke Vereniging Managers Zorg- en Veiligheidshuizen) hoe hiervoor een landelijk monitoringsinstrument kan worden ingericht, zodat eenduidig over de voortgang kan worden gerapporteerd. In 2024 wordt hiervoor een audit uitgevoerd waaraan ook het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost deelneemt.
Risico's - Door wisselingen in het team en krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat de bezetting niet snel genoeg op sterkte is óf dat er langere tijd geïnvesteerd moet worden om nieuwe medewerkers op te leiden en in te werken; - Vanwege de in de statuten van de stichting vastgelegde vorm van het werkgeverschap (alleen op basis van detachering of inhuur) kunnen er mogelijk onvoldoende geschikte medewerkers worden aangetrokken. - Door onvoldoende (kwalitatieve) bezetting kunnen de activiteiten van het ZVHBZO onder druk komen te staan. De basistaken COM en Radicalisering hebben dan prioriteit, waarbij andere activiteiten wel doorgaan maar daaraan kan dan minder tijd worden besteed. Door onzekere omstandigheden als energie en de krappe arbeidsmarkt kan er een onvoorziene stijging ontstaan van de kosten voor de bedrijfsvoering en de personeelslasten. In het komend jaar moet de organisatie in principe vasthouden aan het uitvoeren van de taken en activiteiten die zijn beschreven in het jaarplan. En pas groeien of uitbreiden als het fundament van de organisatie voldoende stevig is (dit wil zeggen: als de beschreven taken met de bestaande bezetting volledig en op een goed niveau kunnen worden uitgevoerd).

5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder I. Cune

Vestigingsplaats
Eindhoven

Doelstelling
De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024).

Relatie
De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de programma's: Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting en Milieu.

Betrokkenen
Aan de Gemeenschappelijke Regeling nemen 21 regiogemeenten en de provincie Noord-Brabant deel.

Financieel belang
De gemeente levert een financiële bijdrage 2027 ad € 525.705 (basis-, verzoek- en collectieve taken).

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	4.183.000	4.749.000
Vreemd vermogen	5.295.000	3.999.000
Exploitatieresultaat 2025		917.000

Ontwikkelingen

- Meerjarenvisie 2023-2027: De Meerjarenvisie 2023-2027 gaat uit van een brede aanpak gericht op de fysieke leefomgeving. De Meerjarenvisie kent drie thema's:
  Fundament op orde: het op orde hebben, onderhouden en verstevigen van het fundament (operationele cyclus).
  In samenhang: het verbinden van uitvoering met beleid en het verbinden tussen verschillende beleidsopgaven in de praktijk.
  Regionaal platform: het voeden van het provinciale en gemeentelijke beleidskader met kennis en ervaring vanuit de uitvoering.
  In de Meerjarenvisie ligt de primaire focus op fundament op orde en wordt aanvullend ingezet op In samenhang en Regionaal platform daar waar urgentie of bestaande afspraken erom vragen. In 2027 wordt een proces doorlopen om tot vaststelling van de Meerjarenvisie 2028-2031 te komen.
- Ontwikkeling milieu: In 2027 komen er een aantal milieu ontwikkelingen op ons af waardoor zowel de taken op het gebied van vergunningsverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten als het collectieve regionale programma steeds meer extra aandacht gaat vragen. In 2026 gaan we in gesprek met de deelnemers over de balans tussen nieuwe taken en de bestaande reguliere wettelijke taken. Het doel is een betere programmering van het Regionaal Operationeel Kader. Vertrekpunt is dat deze ontwikkelingen binnen het huidige budgettair kader wordt opgevangen door risicogericht te werk te gaan, prioriteiten te stellen en efficiënter te werken. In 2027 zal duidelijk worden of dit lukt of dat extra middelen nodig zijn.

5.	Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

- Meerjaren ontwikkelaanpak naar robuuste omgevingsdienst: Per 1 april 2026 moeten alle omgevingsdiensten voldoen aan landelijke robuustheidscriteria (IBP-VTH). Er is een Meerjaren ontwikkelaanpak 2025-2028 opgesteld. Naast maatregelen om te voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria zijn in de Meerjaren ontwikkelaanpak ook voorstellen uitgewerkt voor de doorontwikkeling van ODZOB.
- Horizantale verantwoording: Ter versterking van de sturing wordt gewerkt aan het versterken van de horizontale verantwoording. Daaronder wordt verstaan de integrale verantwoording over financiën, beleid en uitvoering, via het college, aan de gemeenteraden en Provinciale Staten. Er wordt een doelen- en activiteitenboom ontwikkeld waarmee meer inzicht ontstaat in de relaties tussen de provinciale en gemeentelijke ambities en doelen en de activiteiten die de ODZOB daarvoor verricht.
- Schaalsprong regio Zuidoost-Brabant: De schaalsprong in de regio Zuidoost-Brabant als gevolg van de Regiodeal en het project Beethoven betekent een grote opgave op de beleidsterreinen van wonen, ruimte, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen.
  Elke gemeenschappelijke regeling zal vanuit haar eigen perspectief en taakuitvoering hier invulling aan geven. Voor de ODZOB zien wij een rol om vroeg betrokken te zijn in de plan en realisatiefase door inzet van onze expertise bij omgevingsplanactiviteiten, het opstellen van omgevingsplannen, programma's, beleid en visies voor de fysieke leefomgeving.

Risico's

De belangrijkste risico's zijn:

- Te lage productiviteit, niet veroorzaakt door ziekteverzuim.
- Niet kunnen beschikken over voldoende werkaanbod voor trainee traject (TOP).
- Opdrachten en formatie stemmen niet met elkaar overeen.

6. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: De vereniging van aangeslotenen

Vestigingsplaats
Oirschot

Doelstelling
Bizob zet zich in voor ruim 35 gemeenten en publieke organisaties als strategisch partner voor inkoop en aanbestedingen. In nauwe samenwerking met de gemeente Eersel faciliteert Bizob inkoop, aanbestedingen, contractmanagement en contractbeheer voor het sociaal domein, openbare ruimte, bedrijfsvoering en ICT. Het doel is het behalen van voordeel voor alle bij Bizob aangesloten organisaties. De inkoopsamenwerking gaat verder dan het bundelen van inkoopvolumes. Door samenwerking wordt kennis opgebouwd van producten, markten en bedrijven, waardoor transactiekosten en inkooprisico's verminderen en de professionaliteit van de inkoopfunctie toeneemt.

Relaties
Inkoop en aanbesteding zijn onderdeel van programma Algemene Baten en Lasten.

Betrokkenen
Ruim 36 gemeenten en publieke instellingen zijn aangesloten bij Bizob.

Financieel belang
De gemeente levert een financiële bijdrage 2027 ad € 222.012

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	1.944.000	2.579.000
Vreemd vermogen	1.832.000	2.050.000
Exploitatieresultaat 2025		1.737.000

Ontwikkelingen
Bizob ziet het als taak om bij te dragen aan het verder professionaliseren en verbeteren van inkoopstrategieën, aanbestedingsmodellen en contractbeheer. Hiervoor neemt Bizob actief deel in aan verschillende landelijke initiatieven, zoals het traject 'Beter Aanbesteden', de vakgroep Inkoopmanagement EZ/Pianoo en de vakgroep aanbestedingsrecht Pianoo.

De komende jaren staat Nederland voor een grote maatschappelijke opgave. Deze kunnen de coalitieakkoorden raken en uitwerken in de operationele uitgaven voor de publieke organisaties. Met inkoop kunnen we kosten besparen, leveringszekerheid borgen en efficiency realiseren zodat financiële ruimte blijft bestaan om de beoogde kwalitatieve doelen te realiseren. Er zijn drie actiepunten geformuleerd waar in 2026 extra aandacht naartoe gaat;

- Besluitvorming omtrent het wetsvoorstel rechtsbescherming, hierin wordt o.a. het verplichte klachtenmeldpunt voor aanbestedingen geregeld.
- Evaluatie van de Europese aanbestedingsrichtlijnen, waaruit mogelijk nieuwe kansen voor Europese aanbestedingsprocedures volgen.
- De impact van de wijzigingen van Europese richtlijnen in het kader van de Green Deal (bijv. de voorgenomen lastenvermindering voor het mkb binnen de CSRD1) en de invloed hiervan op uw toeleveringsketens.

Risico's: De aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatietekorten.

7. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: drie collegeleden
Dagelijks bestuur: burgemeester

Vestigingsplaats
Eersel

Doelstelling
Het bevorderen van een duurzame, robuuste samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten kunnen beïnvloeden. De taakvelden bestaan uit SSC (Shared Service Center), MD (Maatschappelijke Dienstverlening) en VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Daarnaast bestaan op andere terreinen lichtere samenwerkingsvormen tussen de deelnemende gemeenten, zoals overleg en aparte afspraken.

Relatie
De taakvelden raken primair de bedrijfsvoering van de deelnemende gemeenten, zij komen voor in de programma's: Sociale voorzieningen, Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid en Algemene baten en lasten.

Betrokkenen
Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden.

Financieel belang
De gemeente levert een financiële bijdrage 2027 ad € 6.429.485

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	-382.000	68.000
Vreemd vermogen	14.296.000	16.488.000
Exploitatieresultaat 2025		68.000

Ontwikkelingen

De gemeente Oirschot gaat uittreden uit de GRSK per 1 januari 2028. De gemeente Reusel-de Mierden heeft de samenwerking voor het onderdeel VTH opgezegd. Op dit moment wordt nog onderzocht wat de (financiële) gevolgen van deze zaken zijn voor de gemeente Eersel.

Risico's

Het uittreden van de gemeente Oirschot en de gedeeltelijke uittreding van de gemeente Reusel-de Mierden hebben financiële gevolgen voor de deelnemers in de GRSK. Tegen het einde van het jaar 2026 wordt hierover meer duidelijkheid verwacht.

Afdeling SSC
Risico's bij SSC blijven mogelijke investeringen in de komende jaren met een verplicht karakter. Een verplichting kan ontstaan door extra eisen die het Rijk stelt c.q. nieuwe wetgeving waar gemeenten aan moeten voldoen. Een verplicht karakter van investeringen kan ook ontstaan waar softwareleveranciers updates van applicaties doorvoeren.

Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening
De open-einde regelingen die de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening uitvoert dragen het risico in zich dat bij een toenemend beroep op deze regelingen, ook de bedrijfsvoeringskosten kunnen toenemen (als gevolg van extra benodigde inzet).

Afdeling VTH
Deze afdeling bestaat in 2027 voor het laatste jaar. Gemeenten zullen deze taken weer zelf moeten organiseren.

8. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf KempenPlus

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats
Bladel

Doelstelling
Zoveel mogelijk mensen in de Kempen passend werk aanbieden die dat (nog) niet kunnen vinden bij een reguliere werkgever, een inkomen verstrekken aan mensen die niet zelf in het inkomen kunnen voorzien en het uitvoeren van minimaregelingen en (deels) de Wet inburgering.

Relatie
KempenPlus voert namens de deelnemende gemeenten de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. De WSW kent vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom meer. De medewerkers die per 1 januari 2015 onder de WSW vielen, behouden hun status en rechten tot aan het eind van hun arbeidzame leven. Per 1 januari 2022 is de uitvoering van de Wet inburgering 2021 aan het takenpakket toegevoegd. Voor de gemeente Eersel wordt deze taak gedeeltelijk door KempenPlus uitgevoerd. Per 1 januari 2024 is daar ook de bijzondere bijstand en aanverwante regelingen aan toegevoegd.

Betrokkenen
Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden.

Financieel belang
De gemeente levert een financiële bijdrage 2027 ad € 5.114.549.

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	4.512.000	3.840.000
Vreemd vermogen	17.570.000	18.593.000
Exploitatieresultaat 2025		916.000

Ontwikkelingen
Door een aantal landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen is het noodzakelijk het arrangement van KempenPlus te actualiseren. Het gaat dan onder meer om een afnemende SW-populatie, de focus op het begeleiden van inwoners naar zo regulier mogelijk werk en het werken met loonkostensubsidies. Daarnaast spelen de ontwikkelingen in het kader van de herziening van de Participatiewet een rol. In gezamenlijkheid wordt gewerkt aan een strategie om KempenPlus klaar te maken voor de toekomst. Het beleidskader Werk & Inkomen wordt naar verwachting in december 2026 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Risico's
Prijsstijgingen
Vanaf 2021 zien we de prijzen stijgen. Dit was aanvankelijk grotendeels het gevolg van de invloed van corona op de economie en de beschikbaarheid van grondstoffen en (deel)producten. De ontwikkelingen van de oorlog in Oekraïne leiden tot verdere kostenstijging van bouwmaterialen. Ook de energie- en brandstofkosten nemen flink toe en de onzekerheid met betrekking tot de beschikbaarheid en levering van onder andere (technologische) materialen is toegenomen. Dit werkt ook door op de uitgaven van KempenPlus.

Naast een prijsstijging zien we ook dat de druk op loonstijging toeneemt. Dit geldt zowel voor ambtelijk, maar vooral bij het niet-ambtelijk personeel.

8. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf KempenPlus

Ontwikkelingen in de doelgroepen
Naast de prijsrisico's heeft KempenPlus te maken met kwantiteits- en kwaliteitsrisico's van de medewerkers en cliënten die een beroep op KempenPlus doen:

1. Hogere instroom cliënten;
2. Afname van het aantal medewerkers met een Sw-indicatie kan niet gecompenseerd worden door de instroom van medewerkers met LKS/BW;
3. Arbeidsvermogen (potentieel) van de medewerkers uit de doelgroep neemt af.

Ontwikkelingen in de markt
Voor de bedrijfsresultaten is KempenPlus afhankelijk van de vraag in de markt en de economische ontwikkelingen. De volgende risico's hangen hiermee samen:

1. Wegvallen van vaste klanten en goed renderende opdrachten;
2. Aflopende contracten van groen met de gemeenten;
3. Aanpassen van de relatie met de gemeenten;
4. Meer instromers dan de markt aan kan, waardoor de tarieven onder druk staan;
5. Concurrentie voor laagbetaalde functies door lage loonlanden en robotisering.

Chantage door cybercrime
KempenPlus heeft aanzienlijk geïnvesteerd in de beveiliging en het verbeteren van de systemen. Steeds meer organisaties worden echter geconfronteerd met cybercriminaliteit. Dit kan tot hoge kosten voor het beschermen van de systemen leiden en in het uiterste geval zelfs tot afkoopsommen.

Weersomstandigheden
Het veranderende klimaat en de onvoorspelbaarheid van het weer in het algemeen leiden ertoe dat er meer werkzaamheden of op andere tijdstippen uitgevoerd moeten worden. Dit kan leiden tot hogere lasten of tot lagere inkomsten. Stilstand op het ene moment en inhuur/uitzendkrachten op het andere moment.

Eigen risico WW/WIA
De kans bestaat dat medewerkers die de organisatie verlaten hebben in een later stadium een beroep doen op de WW of WIA.

Juridische geschillen
KempenPlus kan te maken krijgen met juridische geschillen. Deze kunnen samenhangen met het personeel of met de uitvoering van werkzaamheden.

Privaatrechtelijke verbondenheden

9. Brabant Water N.V.

Vertegenwoordiging gemeente Eersel
Wethouder is lid van aandeelhoudersvergadering

Vestigingsplaats
Den Bosch

Doelstelling
Streven naar en waarborgen van een zo hoog mogelijke waterkwaliteit en de zorg voor een optimale drinkwatervoorziening voor alle burgers in het verspreidingsgebied.

Betrokkenen
Diverse aandeelhouders.

Financieel belang
Gemeente Eersel heeft een bescheiden deelname in het aandelenkapitaal ad. € 1.634

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen in €)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	716.350.000	767.239.000
Vreemd vermogen	694.860.000	713.961.000
Exploitatieresultaat 2025		50.889.000

Risico's
Nihil, gezien bovenstaand vermogen. De levering en distributie wordt verzorgd door monopolistische bedrijven, waarvan de aandelen in handen zijn van de provinciale en gemeentelijke overheid.

10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vertegenwoordiging
De gemeente heeft zeggenschap in BNG via stemrecht op de aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van € 2,50). College wordt uitgenodigd voor deelname aan algemene jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.

Vestigingsplaats
Den Haag

Doelstelling
De N.V. Bank Nederlands Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Betrokkenen
De gemeenten, provincies en het Rijk zijn aandeelhouder van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Financieel belang
Het aantal aandelen à € 2,50 (nominaal) van de gemeente bedraagt 121.021. Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in BNG heeft. Wij ontvangen jaarlijks een dividend.

Financiële gegevens verbonden partij

(bedragen x € 1.000.000)	*01-01-2025*	*31-12-2025*
Eigen vermogen	4,777	4,777
Vreemd vermogen	123,173	110,708
Exploitatieresultaat 2025		172

Risico's
Het uit te keren dividend.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr, artikel 35) kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de begrotingen van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen doordat het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toe moet zenden aan de raden van de deelnemende gemeenten.
De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

7. Grondbeleid

Wat is grondbeleid?
Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel. Het is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. Het is dus niet leidend maar volgend op deze ruimtelijke doelstellingen.

Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid richt zich in de gemeente op twee afzonderlijke hoofditems, namelijk:
a. Grondbeleid in het kader van exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven;
b. Grondbeleid in het kader van cultuurgronden en natuurgronden.

In de gemeentelijke nota grondbeleid welke op 19 december 2017 is vastgesteld, zijn de beleidsuitgangspunten voor het te voeren grondbeleid binnen de gemeente Eersel geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De begroting 2027 is opgesteld met de beleidsuitgangspunten uit de nota grondbeleid. De gemeente Eersel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.

Gronden voor woningbouw
Er is al meerdere jaren veel vraag naar woningen binnen alle kernen van de gemeente. In dit kader wordt gewerkt aan facilitering van initiatiefnemers daar waar het gaat om inbreidings-, transformatie- en herstructureringslocaties. Deze locaties leveren echter onvoldoende woningaantallen op om te kunnen voldoen aan de behoefte. Daarom is in 2022 een analyse uitgevoerd van onze dorpsranden om te beoordelen waar nieuwe uitleglocaties mogelijk zijn. Deze studie is door de gemeenteraad eind 2022 vastgesteld. De afgelopen jaren zijn diverse grondaankopen verricht, is voorkeursrecht gevestigd en zijn voorbereidingen opgestart om te komen tot nieuwe uitbreidingslocaties.

Gronden voor bedrijventerreinen
De raadsvergadering van februari 2025 heeft duidelijkheid gebracht over de ontwikkeling van nieuwe werklocaties. Voor een nieuwe werklocatie (lokaal) met een omvang van 11ha netto is gestart met een locatieonderzoek.

Gronden algemene dienst
De gemeente heeft meerdere gronden in beheer, dit betreft onder andere pachtgronden. De pachtgronden worden verpacht aan plaatselijke agrariërs met als doel de gronden agrarisch te benutten. Verder kunnen we deze gronden strategisch inzetten in projecten die een maatschappelijk belang dienen. De verwachting is dat de pachtinkomsten de komende jaren redelijk stabiel blijven (behoudens invloed vanuit landelijk bepaalde pachtnormen),

In oppervlakten uitgedrukt ziet het pachtareaal van de gemeente er per juni 2026 als volgt uit:
- erfpacht landbouwgronden, circa 25 hectare, vier overeenkomsten;
- meerjarige pacht landbouwgronden, circa 157 hectare;
- geliberaliseerde pachtpercelen: circa 72 hectare.

Financieel overzicht Bouwgrondexploitatie

Bouwgrondexploitaties
In deze begroting zijn de bestaande bouwgrondexploitaties opgenomen conform de jaarrekening 2025, waarbij de twee nieuwe in juli jl. vastgestelde bouwgrondexploitaties, zijnde Duizel-Noord fase 3 en Nardushoek hieraan zijn toegevoegd.

Financiële positie
Conform de vastgestelde nota grondbeleid gemeente Eersel dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben in de vorm van een algemene reserve bouwgrondexploitatie. Hierbij moet met name gedacht worden aan risico's die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen waardoor de gronduitgifte over de gehele linie stagneert. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de jaarrekening (paragraaf grondbeleid) op basis van de IFLO methode zoals vastgelegd in de grondnota.

Vennootschapsbelasting (VpB) voor grondexploitatie
De gemeente Eersel is VpB-plichtig inzake de bouwgrondexploitaties. De aangiftes VpB inzake de bouwgrondexploitatie zijn tot en met 2025 ingediend. De VpB last maakt onderdeel uit van een van de verplichte taken in programma 10 en komt ten laste van de exploitatie. In de primitieve begroting wordt in 2027 rekening gehouden een Vpb-last € 120.000.

Bijgevoegde overzichten
In overzicht 1 ziet u het verloop van de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht 2 (op de volgende pagina) geeft weer:
1. De onderhanden bouwgrondexploitaties
2. Een samenvatting van de boekwaarden en de naar verwachting nog te maken kosten en de naar verwachting te behalen opbrengsten.

Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie *overzicht 1*

(x € 1.000,-)

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Saldo reserve per 1 januari	2.695	2.850	2.517	2.537	2.520	2.520	2.554	2.554	2.504
Bij: Bijdrage van Alg.res.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie voorziening wegens verliezen	345	0	0	0	0	0	0	0	0
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouwgrondexploitaties t-1)	1.010	1.067	820	1.183	100	1.734	700	450	1.789
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	-1.200	-1.400	-800	-1.200	-100	-1.700	-700	-500	-1.700
Saldo reserve per 31 december	**2.850**	**2.517**	**2.537**	**2.520**	**2.520**	**2.554**	**2.554**	**2.504**	**2.593**
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouwgrondexploitatie	1.067	820	1.183	100	1.734	700	450	1.789	0
Saldo inclusief voorgestelde storting	**3.917**	**3.337**	**3.720**	**2.620**	**4.254**	**3.254**	**3.004**	**4.293**	**2.593**
Minimale omvang buffer volgens grondnota	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Tekort (-) danwel overschot (+)	1.417	837	1.220	120	1.754	754	504	1.793	93
Voorstel tot afroming t+1 (afgerond)	**1.400**	**800**	**1.200**	**100**	**1.700**	**700**	**500**	**1.700**	**0**

NB. de bijdrage in de algemene reserve vrij besteedbaar conform de iflo-methode is in bovenstaande tabel op basis van de resultaten hier wel verwerkt zodat u raad inzicht heeft in de geraamde storting. In de algemene reserve vrij besteedbaar wordt deze storting pas verwerkt nadat de resultaten zijn gerealiseerd.

Samenvatting grondexploitaties doorkijk

Samenvatting verloop bouwgrondexploitatie begroting 2027 met doorkijk *Overzicht 2*

Overzicht 2	Raming 2026					Uitgaven vanaf 1 januari 2027							Resultaat
Complex	Looptijd t/m	Boekwaarde 1-1-2026	Saldo uitg.- inkom.	Resultaat (+ = voordelig)	Boekwaarde 31-12-2026	Verwerving kosten	Bouwrijp. kosten	Overige kosten	Voorber./ onderzoek	Rente	Verkoop- opbrengsten	Beschik. voorz.verliezen	vanaf 2027 (+ = voordelig)
Meerheide III	2027	-1.647.107	428.048	530.000	-689.058	0	248.193	15.022	42.572	0	0	0	383.272
Duizel-Noord III	2032	0	1.105.834	0	1.105.834	0	4.311.821	220.237	550.809	-316.260	8.652.399	0	2.779.958
Koemeersdijk	2026	561.071	154.661	-715.731	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Boterbochten III	2029	1.150.815	-3.052.199	290.000	-1.611.385	0	1.036.729	112.722	155.161	-6.809	0	0	313.581
Eersel West	2027	-75.548	32.485	0	-43.063	0	0	28.016	15.047	0	0	0	0
Veldhoek	2032	0	4.811.397	0	4.811.397	0	6.822.914	308.140	1.061.280	-145.631	14.736.801	0	1.878.701
Nardusboek	2033	0	1.179.371	0	1.179.371	0	3.851.969	81.582	360.912	-138.162	6.245.002	0	909.330
Totaal		**-10.770**	**4.659.597**	**104.269**	**4.753.097**	**0**	**16.271.626**	**765.719**	**2.185.780**	**-606.862**	**29.634.202**	**0**	**6.264.842**

8. Openbaarheid Wet open overheid (Woo)

Gemeente Eersel zet zich in voor een open, transparante en toegankelijke overheid. De Wet open overheid vormt hierbij het kader voor het beschikbaar stellen van overheidsinformatie, zowel op verzoek als uit eigen beweging. In 2027 wordt verder gewerkt aan een duurzame uitvoering van de Woo, waarbij aandacht bestaat voor zowel de kwaliteit van de dienstverlening als voor een betrouwbare informatiehuishouding.

In het komende jaar wordt de actieve openbaarmaking van informatie stapsgewijs verder ontwikkeld, in lijn met de landelijke invoering van de wettelijke verplichtingen. Daarnaast blijft de gemeente investeren in een zorgvuldige en tijdige afhandeling van Woo-verzoeken en in het ondersteunen van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij het verkrijgen van overheidsinformatie.

Een goed ingerichte informatiehuishouding is een belangrijke voorwaarde voor de uitvoering van de Woo. Daarom wordt in 2027 verder gewerkt aan de verbetering van het informatiebeheer, de kwaliteit van documenten en metadata en de verdere professionalisering van werkprocessen. Ook wordt blijvend aandacht besteed aan de kennis en bewustwording van medewerkers, zodat informatie vanaf het moment van creatie op een juiste wijze wordt beheerd en toegankelijk blijft.

Met deze inzet draagt de gemeente bij aan een transparant bestuur, een zorgvuldige besluitvorming en een betrouwbare informatievoorziening voor de samenleving. Via de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de voortgang en de resultaten van de uitvoering van de Woo.

II. FINANCIËLE BEGROTING

1. Financiële positie

Deze uiteenzetting van de financiële positie gaat in op het begrotingsbeleid, de investeringen, het verloop van de reserves en de meerjarenraming.

1.1 Begrotingsbeleid

1.1.1 Uitgangspunten

De begroting 2027 is opgesteld op basis van bestaand beleid, waaronder wordt verstaan het beleid van de door uw raad genomen beslissingen volgens de begroting 2026-2029 en de vastgestelde begrotingswijzigingen tot en met 9 juli 2026. Daarnaast hebben ook de jaarrekeningcijfers 2025 en de op 9 juli 2026 behandelde voorjaarsnota 2027-2030 (inclusief de raadsinformatiebrief “Financiële gevolgen meicirculaire 2026” als basis gediend voor de samenstelling van de begroting 2027-2030.

Het college heeft ook het collegeprogramma vertaald in de voorliggende begroting 2027-2030. De gevolgen hiervan worden toegelicht in onderstaande paragraaf 1.1.3 samenstelling begroting 2027-2030.

Verder is rekening gehouden met de volgende basisgegevens (conform de uitgangspunten van de voorjaarsnota 2027-2030):

Raming aantal inwoners per 1-1-2027	: 20.750
Salarisstijging personeelskosten	: 3,41%
Prijsstijging	: 2,4% (t.o.v. prijspeil 2026)
Rente financieringstekort	: 3,5%
Rente investeringsprogramma	: 3,5%
Rente overtollige financieringsmiddelen	: 2,0%

Bij de berekening van de arbeidskosten is voor de begroting 2027 uitgegaan van een reguliere formatie 131,2 fte exclusief griffie en college. Dit is inclusief de formatie-uitbreiding zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2027-2030 en exclusief de extra formatie uit het collegeprogramma. Deze formatieuitbreiding bedraagt voor de jaren 2027 tot en met 2030 resp. 7,94, 12,44, 11,84 en 11,17 fte.

Dit hoofdstuk gaat nader in op de wijzigingen die zich hebben voorgedaan nadat de begroting 2026-2029 is vastgesteld en die van invloed zijn geweest op de jaarschijf 2027 en de jaren 2028 tot en met 2030. Een aantal van deze wijzigingen is al door de raad op 9 juli 2026 behandeld bij de voorjaarsnota 2027-2030 en bij (structurele) begrotingswijzigingen 2026.
Hierdoor wordt de ontwikkeling geschetst van het saldo 2027 en de gevolgen voor de meerjarenramingen, inclusief een korte weergave van de cijfers uit de voorjaarsnota 2027-2030 (inclusief bovengenoemde raadsinformatiebrief).

1.1.2. Voorjaarsnota en meicirculaire

Bij het opstellen van de voorjaarsnota is de meicirculaire nog niet bekend. In de voorjaarsnota wordt een stelpost opgenomen ter compensatie van lonen en prijzen.

De meicirculaire heeft meerjarig een positief effect op het begrotingssaldo.

Omschrijving *(bedragen in €)*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Saldo voorjaarsnota 2027-2030	410.413	77.002	255.327	345.557
Geactualiseerde begrotingssaldi conform RIB bij meicirculaire 2026	1.054.403	693.034	564.473	1.080.771
Saldo na meicirculaire	**1.464.816**	**770.036**	**819.800**	**1.426.328**

1.1.3. Samenstelling begroting 2027-2030

De saldi uit voorgaande tabel in paragraaf 1.1.2 zijn tijdens het begrotingsproces gewijzigd door enerzijds de vertaalslag die het college heeft gemaakt op basis van de raadsbehandeling van de voorjaarsnota in uw raad waarbij het college geluisterd heeft naar de inbreng van de raad.

In onderstaande tabel treft u de bijstellingen voor dit onderdeel aan:

	Doorkijk begrotingssaldi gemeente Eersel				
		2027	2028	2029	2030
1	**Geactualiseerd begrotingssaldi (na meicirc. 2026)**	**1.464.816**	**770.036**	**819.800**	**1.426.328**
	Mutaties door college nav vergadering vjn:				
	C-prio Groene BOA	-41.000	-55.000	-55.000	-55.000
	Budget coalitieakkoord	-100.000	-50.000	-50.000	-50.000
	Correctie OZB	-976.000	-2.147.000	-2.850.000	-3.623.000
2	**Saldi vertaalslag VJN incl. RIB en excl. ozb verhoging**	**347.816**	**-1.481.964**	**-2.135.200**	**-2.301.672**

Tijdens de raadsbehandeling van de voorjaarsnota 2027-2030 heeft het college twee zaken vertaald in de begroting. Ook hebben we hier de OZB-verhoging gecorrigeerd. Hier komen we later op terug.

Daarnaast heeft het college op basis van het coalitieprogramma een collegeprogramma vastgesteld. Dit collegeprogramma is gedeeltelijk vertaald in deze begroting. Voor een toelichting op deze mutaties wordt verwezen naar het collegeprogramma 2026-2030.

In de hierna volgende tabel u de hierbij horende financiële mutaties aan.

		2027	2028	2029	2030	krediet/reserve
	1. Meedoen, samenleven en zorg					
4	Doorontwikkeling stevige lokale teams inclusief toegang	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-
6	Uitvoering OKO Kempenbranie	-58.840	-58.840	-58.840	-58.840	-
6	Uitv. OKO Kempenbranie, dekking stelpost hervormingsagenda	58.840	58.840	58.840	58.840	-
	2. Wonen, leefomgeving en bereikbaarheid	-	-	-	-	-
13	Duurzaamheidsvisie / energiebeleid	-	-50.000	-50.000	-	-
14	Monitoring ontwikkelstrategie	-5.000	-	-	-5.000	-
15	Herzien nota grondbeleid	-25.000	-	-	-	-
16	Optimalisatie wadi's, krediet	-	-	-67.500	-67.500	-900.000
16	Optimalisatie wadi's, deel dekking uit riool/GRP	-	-	33.750	33.750	450.000
16	Optimalisatie wadi's, opstellen visie	-42.000	-	-	-	-
16	Optimalisatie wadi's, deel dekking uit riool/GRP	21.000	-	-	-	-
17	Hemelwaterstructuurplan Wintelre	-150.000	-80.000	-120.000	-	-
17	Hemelwaterstructuurplan Wintelre, dekking uit riool/GRP	150.000	80.000	120.000	-	-
20	Omgevingsvisie	-280.000	-100.000	-	-	-
20	Omgevingsvisie, deel dekking uit bestem.reserve kwal.verbet.buitengebied	30.000				
20	Omgevingsvisie, formatie	-490.000	-780.000	-473.000	-473.000	
23	Combinatiekansen / sport, storting in bestemmingsreserve buitensport ten laste van algemene reserve vrij besteedbaar	-	-	-	-	-10.000.000
23	Combinatiekansen / sport, rentelasten	-	-175.000	-350.000	-350.000	-
24	Nieuw / actueel integraal huisvestingsplan onderwijs	-60.000	-	-	-	-
27	Sportpark Duizel	-60.000				
35	Laadvisie en plaatsingsbeleid 2040	-	-	-60.000	-	-
36	Mobiliteitsvisie Eersel 2040	-	-	-60.000	-	-
	3. Economie, buitengebied en identiteit	-	-	-	-	-
37/38	Realisatie lokale en regionale bedrijventerrein, voorber. Krediet	-	-	-	-	-200.000
37/38	Realisatie lokale en regionale bedrijventerrein, kostenverhaal	-	-	-	-	200.000
37/38	Realisatie lokale en regionale: 1 fte economisch adviseur	-98.000	-98.000	-98.000	-98.000	-
40	Evaluatie detailhandelsvisie	-5.000	-5.000	-	-	-
41	Verduurzamen bedrijventerrein de Haagdoorn: opzetten organisatievorm	-30.000	-	-	-	-
45	Optimaliseren overgangsgebieden kern-natuur	-25.000	-60.000	-5.000	-5.000	-
45	Optimaliseren overgangsgebieden kern-natuur	12.500	30.000	2.500	2.500	-
46	Bescherming cultuurhistorische waardevolle panden	-10.000	-	-	-	-
47	Innovatiewerkplaats, werkbudget	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-
47	Innovatiewerkplaats, inrichting	-20.000	-	-	-	-
48	Datagedreven werken: 0,67 fte data medewerker	-56.000	-56.000	-56.000	-56.000	-
		-	-	-	-	-
	4. Veiligheid, bestuur en uitvoerbaarheid	-	-	-	-	-
51	Strategisch PersoneelsPlan (SPP): 0,78 fte P&O adviseur	-82.000	-82.000	-82.000	-	-
51	Ontwikkelprogramma (LMS) & onboarding	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-
51	Ontwikkelprogramma (LMS) & onboarding: implementatiekosten	-20.000	-	-	-	-
52	Project verbeteren P&C producten	-25.000	-	-	-	-
	Totaal stelpost bijstelling als gevolg van collegeprogramma	*-1.341.500*	*-1.448.000*	*-1.337.250*	*-1.090.250*	

*bovenstaande nummers komen overeen met de nummers in het collegeprogramma

Toelichting op bijstellingen als gevolg van het collegeprogramma:

4. Doorontwikkeling stevige lokale teams inclusief toegang
De gemeente staat voor de ontwikkeling van stevige lokale teams, zodat inwoners tijdig passende en samenhangende ondersteuning ontvangen. Daarbij moet de toegang tot hulp en dienstverlening eenvoudiger, duidelijker en laagdrempeliger ingericht worden. Zo versterken we de samenwerking, vergroten we de zelfredzaamheid van inwoners en verbeteren we de kwaliteit van de ondersteuning.

Hiervoor is de komende vier jaren, jaarlijks €40.000 nodig (o.b.v. 8 uur per week projectleiding voor het lokale traject binnen onze eigen gemeente. Het Kempisch onderdeel wordt gefinancierd uit het innovatiebudget van het MJBK.

6. Uitvoering OKO Kempenbranie
Er is uitbreiding nodig voor de structurele inzet van jongerenwerk om preventie te versterken, de samenwerking binnen de sociale basis te bevorderen en ervoor te zorgen dat alle jongeren mee kunnen doen. Door duurzaam te investeren in de aanwezigheid van jongerenwerk worden jongeren eerder bereikt, signalen tijdig opgepakt en de verbinding met partners in de wijk versterkt. Hiermee dragen we bij aan een sterke preventieve infrastructuur en het verminderen van de inzet van zwaardere ondersteuning. Voor deze uitbreiding is structureel € 58.840 nodig wat budgetneutraal wordt ingezet, gezien de stelpost.

13. Duurzaamheidsvisie en energiebeleid (programma 4)
We stellen een nieuwe duurzaamheidsvisie en energiebeleid op als nadere uitwerking van de ontwikkelingen die we beschrijven in de omgevingsvisie.
Voor het inhuren van een externe adviseur voor het opstellen van de visie of beleid € 100.000.

14. Monitoring ontwikkelstrategie (programma 3)
Elke drie jaar monitoren we de uitvoering van het woonbeleid (tegenwoordig volkshuisvestingsprogramma). Dit is op basis van de afspraken gemaakt bij de vaststelling van de Ontwikkelstrategie de Kempen om deze elke 3 jaar integraal (voor alle thema's) te evalueren. De eerste evaluatie is in 2027. In de jaarrekening rapporteren we over de mate waarin we onze doelen op het gebied van woningbouwontwikkeling uit de Ontwikkelstrategie de Kempen hebben behaald. Eventuele bijstellingen in het kader van woningbouw worden verwerkt in het nieuwe volkshuisvestingsprogramma. Een eerste inschatting is € 5.000, dit is mede afhankelijk hoe omvangrijk de evaluatie moet zijn en hoe de kosten gedeeld worden met de gemeenten Bergeijk, Bladel en Reusel-De Mierden.

15. Nota grondbeleid
De bestaande nota grondbeleid is verouderd en dient geactualiseerd te worden. De geactualiseerde Nota Grondbeleid vormt het kader voor de positie van de gemeente in toekomstige in relatie tot de uitvoering van de omgevingsvisie en toekomstige woningbouwontwikkelingen. Kosten bedragen tussen € 25.000 en € 30.000.

16. Optimalisatie wadi’s
De bestaande wadi's vragen om herbeoordeling en waar nodig herinrichting, zodat deze beter aansluiten op de behoeften van de omgeving, op een zorgvuldige inpassing in het landschap en op een doelmatige beheerbaarheid. Daarbij is aandacht nodig voor een toekomstbestendige uitvoering, passend binnen de ruimtelijke en ecologische uitgangspunten. Dit betreft circa 30 wadi's. Hiervoor wordt een visie opgesteld in 2027. Voor uitvoering wordt in 2027 een krediet geraamd van € 900.000, waarvan de uitvoering zal plaats vinden in de jaren 2027, 2028 en 2029.

17. Hemelwaterstructuurplan Wintelre
Bij ontwikkel- en reconstructieplannen moet rekening gehouden worden met toegenomen extreme weersomstandigheden zoals droogte en hevige buien. We werken toe naar een water robuust systeem dat bestand is tegen zulke weeromstandigheden. Als ontwerpvoorwaarde bij ontwikkel- en reconstructieplannen stellen we daarom voor elk afstromingsgebied in alle kernen een waterhuishoudkundig plan op waarmee we de effecten van extreme weersomstandigheden verkleinen, te beginnen met Wintelre. De totale kosten bedragen circa € 330.00 verdeeld over de periode 2026 – 2029.

20. Omgevingsvisie (programma 3)
De Omgevingsvisie bevat de stip op de horizon voor de gemeente Eersel. Het betreft een integrale visie waarin vanuit verschillende disciplines (o.a. ruimtelijke ordening, wonen, welzijn, (maatschappelijke) voorzieningen, water, natuur, recreatie, mobiliteit) richting wordt gegeven aan waar we als gemeente naartoe willen ontwikkelen tot en met 2040, met een mogelijke doorkijk naar 2050. In de ontwikkelfase van de omgevingsvisie wordt vanuit de verschillende disciplines onderzoek gedaan om behoeften, ontwikkelingen en uitgangspunten in kaart te brengen om vervolgens een

realistische en samenhangende visie met goede balans tussen de verschillende disciplines op te leveren.

Er is eenmalig budget nodig voor de omgevingsvisie. We gaan uit van een benodigd budget van (€ 280.000 in 2027 en € 100.000 in 2028 (voor opstellen van de omgevingsvisie)
In het bedrag voor 2027 zit € 50.000 voor onderzoek naar benodigde maatschappelijke voorzieningen om inzicht te verkrijgen in de behoeften naar maatschappelijke voorzieningen in een groeiende gemeente in relatie tot de omgevingsvisie.
Ook is in 2027 € 30.000 opgenomen voor advies ontwikkeling groen-blauwe omgeving (natuur, water en recreatie) in het kader van de omgevingsvisie. De verwachtte kosten voor het advies - fase 1 - bedragen ca. € 30.000 en kan gedekt worden uit de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied, specifiek als verantwoording van de stimuleringsbijdrage RvR. Afhankelijk van de uitkomst van het advies is aanvullend krediet nodig voor vervolg en uitvoering, waarbij fysieke uitvoering naar verwachting gedekt kan worden uit bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied.

20. Formatie woningbouwopgave
Een toename naar de bouw van woningen vraagt om extra capaciteit van de ambtelijke organisatie. Onderstaande uitwerking is de formatie die nodig is om de extra opgave voor 2040 te realiseren. Een toename van de bouw van woningen vraagt om extra capaciteit van de ambtelijke organisatie.

Onderstaande uitwerking is een eerste indicatie van wat aan formatie nodig is om deze extra opgave ter realiseren voor 2040. Voor woningbouwontwikkeling worden plannen opgesteld. De huidige omgevingsvisie (2.0) is gebaseerd op 2750 woningen, waardoor een nieuwe omgevingsvisie (Omgevingsvisie 3.0) opgesteld moet worden. In twee jaar maken we een nieuwe omgevingsvisie, in combinatie met een omgevingseffectrapportage waarin verschillende wijkscenario’s in grootte en complexiteit worden uitgewerkt om de impact van de aantallen woningen, mede in relatie tot benodigde voorzieningen en infrastructuur en mobiliteit, goed in beeld te brengen.
Het opstellen van de visie vraagt input uit verschillende beleidsterreinen binnen de ambtelijke organisatie. Naast ruimtelijke ordening wordt in de ontwikkelfase van de omgevingsvisie expertise gevraagd vanuit mobiliteit/verkeer, infrastructuur, riolering en water en voorzieningen om een realistisch en samenhangend plan voor de te realiseren woningbouwontwikkeling op te stellen. De omgevingsvisie wordt vervolgens vertaald naar concrete omgevingsplannen die de basis vormen voor de start van de woningbouwtrajecten.
Voor het opstellen van de omgevingsvisie tot de realisatie van de woningen voor 2040 vraagt dat tenminste om de volgende formatie. Deze capaciteit is de minimaal benodigde formatie, mits daarbij ook de gevraagde uitbreiding voor 2027 en verder zoals opgenomen in de voorjaarsnota wordt goedgekeurd.

Vanaf 2027:
- 1 fte projectleiding omgevingsvisie
- 1 fte assistent projectleiding omgevingsvisie
- 1 fte planoloog stedelijke omgevingsvisie
- 0.5 fte adviseur MER omgevingsvisie
- 1 fte beleidsmedewerker mobiliteit
- 1 fte beleidsmedewerker riolering en waterhuishouding

Vanaf 2028, na vaststelling van de omgevingsvisie is daarnaast de volgende formatie nodig voor het starten/begeleiden van de woningbouwtrajecten:
- 1 fte civieltechnisch werkvoorbereider
- 1 fte beleidsmedewerker grondzaken/rentmeester
- 0,5 fte ondersteuner beleidsmedewerkers welzijn
- 1 fte beleidsmedewerker welzijn: onderwijs, sport en jeugd
- 1 fte planoloog buitengebied

23. Combinatiekansen / sport
In het project combinatiekansen Sport dorpskern Eersel realiseren we een sportpark waar verschillende sporten gehuisvest worden op één locatie.

24. Integraal huisvestingsplan onderwijs
In samenwerking met de schoolbesturen stellen we een geactualiseerd Integraal Huisvestingsplan (IHP) op, gebaseerd op de meest recente leerlingenprognose (en woningbouwprogramma, afhankelijk van de groei). In het programma is € 60.000 opgenomen voor het opstellen IHP als ook de daarin opgenomen voorzieningen.

27. Sportpark Duizel
Onderzoek toekomstontwikkelingen buitensport dorpskern Duizel
De huidige accommodaties op het sportpark in Duizel zijn gedateerd en voldoen niet volledig aan de huidige eisen en behoeften. Daarnaast is een deel van de accommodaties (gebouwd in de jaren 60 en 80) aan renovatie toe. Het ledenaantal van de tennisvereniging loopt terug door met name het gebrek aan padelbanen. Aanleg hiervan is een sterke wens om de vereniging gezond te houden en te voorzien in de behoefte van de inwoners van Duizel. Middels een onderzoek moet blijken of door een reorganisatie of herinrichting toekomst kan worden geboden voor de buitensport voor de kern Duizel op de huidige locatie.

35. Laadpaalvisie en plaatsingsbeleid 2040
Om duurzame vervoersvormen te promoten in Eersel actualiseren we de laadpaalvisie en het bijbehorende plaatsingsbeleid. We anticiperen zo op de verdere toename van elektrisch vervoer en formuleren hierbij passende kaders voor de realisatie hiervan. Kosten voor extern advies bedraagt € 60.000.

36. Mobiliteitsvisie Eersel 2040
Het ontwikkelen van een langetermijnvisie op mobiliteit, afgestemd op de nieuwe (Omgevings-)visie 2040. Hierin worden de resultaten van het huidig onderzoek naar afwaarderen GOW50 (50 km per uur gebiedsontsluitingswegen) naar GOW30 en het onderzoek naar autovrije/autoluwe Markt in Eersel opgenomen. De huidige mobiliteitsvisie loopt tot 2030. Kosten voor extern advies bedraagt € 60.000.

37/38. Realisatie lokale en regionale werklocatie (programma 8)
Ontwikkeling van een lokale werklocatie door onderzoek te doen naar een passende locatie en grond te verwerven om de werklocatie te kunnen realiseren en hier invulling aan te geven. Daarnaast de ontwikkeling van een regionale werklocatie in samenwerking met de andere Kempengemeenten. Formatie om deze werkzaamheden te realiseren is voor deel opgenomen bij punt 20. Aanvullend hebben we uitbreiding nodig van een economisch adviseur 1fte.

40. Detailhandelsvisie
De detailhandelsvisie uit 2015 wordt geëvalueerd om te zien of deze nog aansluit bij huidig beleid en de ontwikkelingen op het gebied van detailhandel, de komst van e-commerce en de schaalsprong. Op basis van de uitkomsten uit de evaluatie wordt, indien nodig, de detailhandelsvisie vervolgens herzien. De kosten hiervoor bedragen € 2.500 voor fase 1 en € 10.000 voor fase 2.

41. Verduurzamen bedrijventerrein de Haagdoorn (programma 4)
Onderzoek en uitvoering geven aan het verduurzamen van bedrijventerrein de Haagdoorn. Samen met de MRE wordt onderzocht op welke wijze de verduurzaming een impuls kan krijgen. Er wordt gekeken naar verschillende disciplines, waaronder ruimtelijke ordening, verkeer, ruimtelijk beheer,

economie, duurzaamheid, groen, riool en veiligheid. De focus ligt op het inrichten van een structurele samenwerking tussen ondernemers en de gemeente.
Er is al een budget van € 30.000 beschikbaar gesteld. Vooralsnog geen verdere financiële ondersteuning nodig.

45. Optimaliseren overgangsgebieden kern-natuur (programma 3)
De toenemende druk op de beschikbare ruimte vraagt om een integrale inrichting van het buitengebied. Dit project richt zich op het combineren van waterberging, het vasthouden van water, natuurinpassing en recreatie. Door deze opgaven in samenhang uit te voeren, wordt gewerkt aan een klimaatbestendig, aantrekkelijk en toekomstbestendig landschap dat bijdraagt aan de leefbaarheid. Het totale budget bedraagt € 120.000 wat deels gedekt wordt uit de bestemmingsreserve.

46. Bescherming cultuurhistorisch waardevolle panden (programma 7)
De gemeente heeft in het omgevingsplan cultuurhistorisch waardevolle panden aangewezen, ter bescherming van de ruimtelijke kwaliteit. De afgelopen jaren zijn deze panden geïnventariseerd en beoordeeld. In aanvulling op deze beoordeling is de heemkundekringen en de Odzob gevraagd om mogelijk aanvullende cultuurhistorisch waardevolle panden aan te dragen. Voor deze panden wordt ook een inventarisatie gedaan naar de cultuurhistorische waarde, waarna ze mogelijk als cultureel waardevol worden vastgelegd en zodanig worden beschermd. Benodigd budget € 10.000.

47. Innovatieatelier
We willen de organisatie verder ontwikkelen naar een meer datagedreven en innovatieve werkwijze. Hiervoor richten we een fysieke en digitale innovatie-werkplaats in waar medewerkers samen met collega's en partners innovatieve oplossingen ontwikkelen voor praktische en beleidsmatige vraagstukken. Data-analyse en dashboarding ondersteunen daarbij het maken van keuzes en het beschikbaar stellen van betrouwbare stuurinformatie. Innovatie stimuleren we organisatie breed. Vernieuwing ontstaat immers niet op één afdeling, maar juist op de werkvloer. Via creatieve sessies, werkbezoeken en concrete experimenteerruimte geven we medewerkers de mogelijkheid om ideeën te ontwikkelen en te toetsen. Voor de inrichting van een fysiek atelier is een eenmalig krediet van € 20.000 opgenomen. Daarnaast is € 30.000 structureel werkbudget nodig voor onder meer inspiratiesessies en werkbezoeken.

48 datagedreven werken
De vraag naar capaciteit voor automatiseringsvraagstukken, data-analyses en het bouwen van dashboards is sterk toegenomen en overstijgt de huidige capaciteit. Daarom breiden we de formatie uit met 0,67 fte technisch medewerker (indicatief schaal 8). Hiermee kunnen we meer werkzaamheden in eigen huis uitvoeren en beter inspelen op de groeiende behoefte.

51. Strategisch personeelsplan
Om de ambtelijke organisatie evenwichtig te laten meegroeien met de ontwikkeling van Eersel, is het noodzakelijk om gericht te investeren in strategische personeelsplanning én de ontwikkeling van de organisatie. Gemeente Eersel is de afgelopen jaren sterk gegroeid en blijft groeien. Dit vraagt om een organisatie die niet alleen in omvang, maar ook in structuur, inrichting en werkwijze blijft aansluiten op deze ontwikkeling.

Met een Strategisch Personeelsplan (SPP) brengen we de toekomstige personeelsbehoefte en -ontwikkeling structureel in beeld. Tegelijkertijd evalueren we periodiek of de organisatiestructuur, verantwoordelijkheden, teams en formatie nog passend zijn bij de omvang en opgaven van de gemeente. Zo kunnen we tijdig bijsturen wanneer de groei leidt tot nieuwe vraagstukken op het gebied van aansturing, samenwerking, expertise of uitvoeringskracht.

Het SPP richt zich onder meer op de groei en inrichting van de organisatie, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van medewerkers, inhuur, ontwikkeling, HR-data, onboarding en werving & selectie. Een belangrijk onderdeel is het ontwikkelen van een prognosemodel waarmee we op basis van HR-data inzicht krijgen in de verwachte personele ontwikkeling. Dit helpt ons om de personele capaciteit en benodigde expertise tijdig af te stemmen op de groei en ambities van Eersel.

Voor de uitvoering vragen we de gemeenteraad om middelen beschikbaar te stellen voor een tijdelijke formatie van 28 uur per week voor drie jaar, in een beleidsmedewerkerfunctie (schaal 10). Deze capaciteit is nodig om het SPP op te stellen, de groei van de organisatie te monitoren, de organisatiestructuur te evalueren en de verschillende onderdelen gefaseerd te ontwikkelen en implementeren. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen circa € 82.000.

Daarnaast is een investering nodig in de randvoorwaarden voor een toekomstgerichte HR-organisatie:

- € 25.000 eenmalig voor het ontwikkelen en inrichten van een HR-prognosemodel;
- € 20.000 eenmalig voor de implementatie van een Learning Management System (LMS) en ondersteuning van onboarding;
- € 2.000 structureel per jaar voor het beheer en gebruik van het LMS en onboarding.

De aanpak wordt gefaseerd uitgevoerd. In 2026 ligt de nadruk op het bouwen van het prognosemodel en het opstellen van de SPP's. Vanaf 2027 richten we ons op monitoring van de groei, werving, ontwikkeling, onboarding, vitaliteit en de evaluatie van de organisatiestructuur. In 2028 volgen het inhuurbeleid en de verdere professionalisering van werving en selectie. In 2029 evalueren we de aanpak en bepalen we welke onderdelen structureel moeten worden voortgezet.

Met deze investering houden we niet alleen grip op de omvang van de ambtelijke organisatie, maar ook op de vraag of de organisatie als geheel nog passend is bij de steeds sneller veranderende omvang en opgaven van Eersel. Door periodiek vooruit te kijken en de organisatiestructuur hierop aan te passen, voorkomen we dat groei leidt tot knelpunten in aansturing, samenwerking, kennis en uitvoeringskracht. Daarmee investeren we gericht in een wendbare en toekomstbestendige organisatie, die de continuïteit, kwaliteit en uitvoerbaarheid van de gemeentelijke dienstverlening kan blijven waarmaken.

52. Verbeteren P&C producten
Om de informatievoorziening aan de raad te verbeteren, starten we een organisatie breed project om de P&C producten te optimaliseren. We actualiseren de begrotingsindicatoren, in nauwe afstemming met de raad. Voor begeleiding van de werkgroepen zullen we indien nodig externe begeleiding inhuren. Op dit moment is nog niet bekend welke financiële consequenties hieruit volgen. Indien gewenst zullen we hiervoor middelen vragen bij de bestuursrapportages.

Vervolgens zijn er mutaties door ontwikkelingen die ontstaan zijn tijdens het begrotingsproces. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven (a t/m k)en daarna toegelicht.

		2027	2028	2029	2030
2	**Saldi vertaalslag VJN incl. RIB en excl. ozb verhoging**	**347.816**	**-1.481.964**	**-2.135.200**	**-2.301.672**
3	*Totaal stelpost bijstelling als gevolg van collegeprogramma*	*-1.341.500*	*-1.448.000*	*-1.337.250*	*-1.090.250*
4	**Sub-totaal ná vertaling collegeprogramma**	**-993.684**	**-2.929.964**	**-3.472.450**	**-3.391.922**
	Ontwikkelingen ná voorstel VJN 2027-2030:				
a	Aanpassing liquiditeitsprogrognose		-300.000	-600.000	-400.000
b.1	Aanpassing IHP (opheffen storting reserve + lagere afschrijving tot na ingebruikname)	1.395.000	1.743.000	1.418.000	365.000
b.2	Incidentele lasten rythovius in 2027 + 2028 (sloopkosten)	-426.000	-447.500	-	-
b.3	Incidentele inkomst uit DR Rythovius ter dekking kapitaallasten				250.000
c	Invoering auditcommissie	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
d	Stelpost fin. gevolgen ná uittreding Oirschot / Reusel uit GRSK		-100.000	-100.000	-100.000
e	Vennootschapsbelasting	-100.000			
f	Bijdrage MRE inzake KTM 2 ten laste van exploitatie ipv reserves	-660.000			
g	Hogere verhuur en pacht	55.000	55.000	55.000	55.000
h	Pensioen en wachtgeld				-60.000
i	Brede Regeling Combinatiefunctionarissen	78.000			
j	Restant verschillen	172.480	138.937	138.614	147.337
5	**Geactualiseerde saldi incl. gedeeltelijke vertaling collegeprogramma en mutaties ná voorjaarsnota**	**-485.204**	**-1.846.527**	**-2.566.836**	**-3.140.585**

Toelichting op de mutaties ontwikkeling na voorstel VJN 2027-2030 (a t/m k):

a. Tijdens het opstellen van de begroting 2027-2030 is de liquiditeitsprognose geactualiseerd. Dit geeft bovengenoemde voordelen voor de jaren 2028 tot en met 2030.
b. Zoals in de raadsinformatiebrief is aangegeven moet de techniek van reservering voor kapitaallasten van onderwijshuisvesting worden aangepast. Het egaliseren van de kapitaallasten voor onderwijshuisvesting wordt niet meer toegestaan. Aangezien we nu meer storten dan onttrekken uit de bestemmingsreserve ontstaat er tijdelijk een voordeel. De gemiddelde storting conform het IHP vervalt en alleen de kapitaallasten van de bestaande investeringen en die uit het meerjarig investeringsprogramma worden nu vertaald in kapitaallasten. Daarnaast hebben we mede gekeken hoe we de onderuitputting op kapitaallasten kunnen beperken. In de jaarrekening mag je pas afschrijven nadat het activum in gebruik is genomen. In de begroting werd op basis van de financiële verordening het eerste jaar half jaar rente en afschrijving gerekend en vanaf 2e jaar volledige kapitaallasten. Nu stellen we voor om de financiële verordening hierop aan te passen en de afschrijvingslasten te gaan ramen op moment van verwachte ingebruikneming en de rentelasten te ramen op basis van de verwachte kasstromen (liquiditeitsbegroting).
c. Ambtelijk is voorgesteld om de techniek omtrent de P&C producten te behandelen in een auditcommissie. Het doel hiervan is het verminderen van het aantal technische vragen tijdens de raadsvergaderingen, ten gunste van het inhoudelijke debat. Indien de raad hiermee instemt zullen we presentiegelden voor de betrokkene moeten ramen, vandaar deze bijstelling.

De posten d tot en met j zijn toegelicht onder de programma's.

Tot slot treft u onder punt 5 de begrotingssaldi van deze ontwerpbegroting aan waarin een OZB-verhoging is opgenomen (mede) op basis van de ambities in deze begroting en waarbij we conform de voor repressief toezicht geldende eisen van de provincie een sluitende 1 jaarschijf presenteren met betrekking tot het structurele saldo. De voorgestelde OZB-verhoging bedraagt voor 2027 10%. Voor de jaren 2028-2030 wordt de OZB-verhoging geraamd op 15%, 15% en 7,5%. Met deze transparante opbouw leggen we de bewuste politieke en financiële keuzes helder aan u voor. De voorgestelde OZB-tarieven zijn nadrukkelijk gekoppeld aan de uitvoering van onze gezamenlijke ambities. Vanzelfsprekend actualiseren we deze uitgangspunten bij elke volgende begrotingscyclus kritisch; zodra de werkelijke omstandigheden ruimte bieden voor een verlaging, zullen we die kans benutten.

		2027	2028	2029	2030
5	**Geactualiseerde saldi incl. gedeeltelijke vertaling collegeprogramma en mutaties ná voorjaarsnota**	**-485.204**	**-1.846.527**	**-2.566.836**	**-3.140.585**
	OZB verhoging (2027 10%, 2028 15%, 2029 15% en 2030 7,5%)	488.009	1.293.224	2.219.220	2.751.669
6	**Geactualiseerde saldi incl. voorgestelde ozb verhoging**	**2.805**	**-553.303**	**-347.616**	**-388.916**
	waarvan incidenteel	-1.186.000	-447.500	0	0
	waarvan structureel	**1.188.805**	**-105.803**	**-347.616**	**-388.916**

1.2 Reserves en voorzieningen

Bij de berekening van de stand van de reserves en voorzieningen is uitgegaan van de rekeningcijfers 2025 vermeerderd en verminderd met de reeds genomen besluiten en/of voorstellen tot aan vaststelling van de begroting. Hieronder volgt een nadere toelichting op de mutaties op de algemene reserve vrij besteedbaar. Een meerjarig overzicht van de reserves en voorzieningen is opgenomen in bijlage A.

Verloop algemene uitkering vrij besteedbaar 2026-2027	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Stand reserve 1-1	14.044.156	25.346.646	23.065.535	22.965.535	22.865.535
Rekeningsaldo 2025	2.467.588				
Vrijval dekking Coalitieakkoord 2022-2026	48.919				
Afroming saldo bouwgrondexploitatie 2025	1.412.103				
Storting Dekkingsreserve	-800.400				
Resultaatbestemming Kunst	-36.000				
Onderzoek bedrijventerreinen	-100.000				
Vrijval bestemmingsreserve sociaal domein	1.956.329				
Vrijval Bestemmingsreserve Rehabilitatie wegen	4.553.951				
Vrijval voorziening wegen	1.800.000				
Storting in bestemmingsreserve onderwijshuisvesting		-2.163.197			
Storting begroot rekeningsaldo 2026		1.697.086			
Onttrekking t.b.v. weerstandsvermogen		-1.500.000			
Storting kapitaaldekkingsreserve warmtetransitie		-200.000	-100.000	-100.000	-50.000
Storting kapitaaldekkingsreserve kerk steensel		-115.000			
Stand 31-12	**25.346.646**	**23.065.535**	**22.965.535**	**22.865.535**	**22.815.535**

1.3 Balans

GEPROGNOSTICEERDE BALANS 2026-2030					
ACTIVA					
BALANS	**Per 31-12-2026**	**Per 31-12-2027**	**Per 31-12-2028**	**Per 31-12-2029**	**Per 31-12-2030**
Vaste activa	€ 97.696.989	€ 101.370.582	€ 149.352.690	€ 155.698.371	€ 176.347.836
Vlottende activa					
* voorraad bouwgronden	€ 4.753.097	€ -1.109.973	€ -3.124.591	€ -9.244.801	€ -9.484.789
Totaal activa	€ 102.450.086	€ 100.260.609	€ 146.228.099	€ 146.453.570	€ 166.863.047
Vlottende activa	€ 10.000.000	€ 10.000.000	€ 10.000.000	€ 10.000.000	€ 10.000.000
Totaal generaal	**€ 112.450.086**	**€ 110.260.609**	**€ 156.228.099**	**€ 156.453.570**	**€ 176.863.047**

GEPROGNOSTICEERDE BALANS 2026-2030					
PASSIVA					
BALANS	**Per 31-12-2026**	**Per 31-12-2027**	**Per 31-12-2028**	**Per 31-12-2029**	**Per 31-12-2030**
Eigen vermogen					
1. Reserves:					
* Algemene reserve	€ 33.787.716	€ 32.495.595	€ 31.942.292	€ 33.228.257	€ 33.489.341
* Bestemmingsreserves	€ 47.806.945	€ 49.444.189	€ 48.334.111	€ 46.842.848	€ 45.318.392
Totaal eigen vermogen	€ 81.594.661	€ 81.939.784	€ 80.276.403	€ 80.071.105	€ 78.807.733
Vreemd vermogen					
2. Voorzieningen	€ 19.635.695	€ 19.090.270	€ 18.495.075	€ 17.462.333	€ 16.798.994
3. Langlopende schulden					
Leningen + waarborgsommen	€ 3.866.666	€ 3.060.000	€ 30.220.000	€ 45.280.000	€ 48.740.000
4. Vlottende passiva	€ 7.353.064	€ 6.170.555	€ 27.236.621	€ 13.640.132	€ 32.516.320
Totaal generaal	**€ 112.450.086**	**€ 110.260.609**	**€ 156.228.099**	**€ 156.453.570**	**€ 176.863.047**

2. Overzicht van Baten en Lasten

Overzicht van baten en lasten 2027		Totaal			Incidenteel		Structureel	
Programma	Programma omschrijving	Uitg. '27	Ink. '27	Saldo '27	Uitg. '27	Ink. '27	Uitg. '27	Ink. '27
0	Sociale voorzieningen	9.997.131	3.747.160	-6.249.971			9.997.131	3.747.160
1	Maatschap.dienstverl. en gezondheid	16.868.916	674.333	-16.194.583			16.868.916	674.333
2	Onderwijs en educatie	2.148.422	160.400	-1.988.022	426.000		1.722.422	160.400
3	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	21.107.024	18.367.781	-2.739.243		1.183.272	21.107.024	17.184.509
4	Milieu	5.545.752	5.129.628	-416.124			5.545.752	5.129.628
5	Veiligheid	2.501.939	219.238	-2.282.701			2.501.939	219.238
6	Verkeer en vervoer	4.699.618	155.022	-4.544.596	660.000		4.039.618	155.022
7	Cultuur, sport en recreatie	2.933.387	413.846	-2.519.541			2.933.387	413.846
8	Economische structuur	899.259	686.982	-212.277			899.259	686.982
9	Bestuur en organisatie	2.728.003	557.000	-2.171.003			2.728.003	557.000
	Sub-totaal programma's 0-9	69.429.451	30.111.390	-39.318.061	1.086.000	1.183.272	68.343.451	28.928.118
10	Algemene baten en lasten	1.979.423	49.681.473	47.702.050			1.979.423	49.681.473
10	Heffing VpB	100.000		-100.000	100.000		0	0
10	Bedrag onvoorzien	10.000		-10.000			10.000	0
11	Overhead	8.605.627	676.762	-7.928.865			8.605.627	676.762
Saldo van baten en lasten excl. mutaties in reserves		80.124.501	80.469.625	345.124	1.186.000	1.183.272	78.938.501	79.286.353
Toevoeging en onttrekking reserves per programma				0				
1	Maatschap.dienstverl. en gezondheid	0	87.084	87.084			0	87.084
2	Onderwijs en educatie	0	58.311	58.311			0	58.311
3	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	7.667	7.667			0	7.667
4	Milieu	0	0	0			0	0
6	Verkeer en vervoer	0	186.979	186.979			0	186.979
7	Cultuur, sport en recreatie	0	374.684	374.684			0	374.684
8	Economische structuur	0	0	0			0	0
10	Algemene baten en lasten	3.911.470	2.854.426	-1.057.044	3.911.470	2.728.198	0	126.228
	Sub-totaal mutaties reserves	3.911.470	3.569.151	-342.319	3.911.470	2.728.198	0	840.953
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting		84.035.971	84.038.776	2.805	5.097.470	3.911.470	78.938.501	80.127.306
Waarvan incidentele lasten en baten		5.097.470	3.911.470	-1.186.000				
Structureel begrotingssaldo		**78.938.501**	**80.127.306**	**1.188.805**				

Overzicht van baten en lasten 2028		Totaal			Incidenteel		Structureel	
Programma	Programma omschrijving	Uitg. '28	Ink. '28	Saldo '28	Uitg. '28	Ink. '28	Uitg. '28	Ink. '28
0	Sociale voorzieningen	9.518.338	3.335.000	-6.183.338			9.518.338	3.335.000
1	Maatschap.dienstverl. en gezondheid	16.765.082	709.153	-16.055.929			16.765.082	709.153
2	Onderwijs en educatie	2.055.886	136.400	-1.919.486	447.500		1.608.386	136.400
3	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	5.164.530	1.229.210	-3.935.320		100.000	5.164.530	1.129.210
4	Milieu	5.974.422	5.382.191	-592.231			5.974.422	5.382.191
5	Veiligheid	2.528.125	219.238	-2.308.887			2.528.125	219.238
6	Verkeer en vervoer	4.325.323	155.022	-4.170.301			4.325.323	155.022
7	Cultuur, sport en recreatie	2.970.012	379.846	-2.590.166			2.970.012	379.846
8	Economische structuur	915.009	686.982	-228.027			915.009	686.982
9	Bestuur en organisatie	2.613.137	517.000	-2.096.137			2.613.137	517.000
	Sub-totaal programma's 0-9	52.829.864	12.750.042	-40.079.822	447.500	100.000	52.382.364	12.650.042
10	Algemene baten en lasten	2.698.131	49.068.134	46.370.003			2.698.131	49.068.134
10	Heffing VpB			0			0	0
10	Bedrag onvoorzien	10.000		-10.000			10.000	0
11	Overhead	8.610.934	667.372	-7.943.562			8.610.934	667.372
Saldo van baten en lasten excl. mutaties in reserves		64.148.929	62.485.548	-1.663.381	447.500	100.000	63.701.429	62.385.548
Toevoeging en onttrekking reserves per programma				0				
1	Maatschap.dienstverl. en gezondheid	0	223.709	223.709			0	223.709
2	Onderwijs en educatie	0	58.311	58.311			0	58.311
3	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	7.667	7.667			0	7.667
4	Milieu	0	200.000	200.000			0	200.000
6	Verkeer en vervoer	0	203.729	203.729			0	203.729
7	Cultuur, sport en recreatie	0	374.684	374.684			0	374.684
8	Economische structuur	0	15.750	15.750			0	15.750
10	Algemene baten en lasten	10.200.000	10.226.228	26.228	10.200.000	10.100.000	0	126.228
	Sub-totaal mutaties reserves	10.200.000	11.310.078	1.110.078	10.200.000	10.100.000	0	1.210.078
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting		74.348.929	73.795.626	-553.303	10.647.500	10.200.000	63.701.429	63.595.626
Waarvan incidentele lasten en baten		10.647.500	10.200.000	-447.500				
Structureel begrotingssaldo		**63.701.429**	**63.595.626**	**-105.803**				

Overzicht van baten en lasten 2029		Totaal			Incidenteel		Structureel	
Programma	Programma omschrijving	Uitg. '29	Ink. '29	Saldo '29	Uitg. '29	Ink. '29	Uitg. '29	Ink. '29
0	Sociale voorzieningen	9.514.841	3.335.000	-6.179.841			9.514.841	3.335.000
1	Maatschap.dienstverl. en gezondheid	16.746.742	709.153	-16.037.589			16.746.742	709.153
2	Onderwijs en educatie	1.608.373	136.400	-1.471.973			1.608.373	136.400
3	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	3.784.514	1.442.791	-2.341.723		1.733.581	3.784.514	-290.790
4	Milieu	5.945.660	5.458.447	-487.213			5.945.660	5.458.447
5	Veiligheid	2.529.376	219.238	-2.310.138			2.529.376	219.238
6	Verkeer en vervoer	4.663.535	155.022	-4.508.513			4.663.535	155.022
7	Cultuur, sport en recreatie	2.934.667	362.843	-2.571.824			2.934.667	362.843
8	Economische structuur	915.009	686.982	-228.027			915.009	686.982
9	Bestuur en organisatie	2.653.113	422.000	-2.231.113			2.653.113	422.000
	Sub-totaal programma's 0-9	51.295.830	12.927.876	-38.367.954	0	1.733.581	51.295.830	11.194.295
10	Algemene baten en lasten	3.377.389	49.493.746	46.116.357			3.377.389	49.493.746
10	Heffing VpB			0			0	0
10	Bedrag onvoorzien	10.000		-10.000			10.000	0
11	Overhead	8.594.266	667.372	-7.926.894			8.594.266	667.372
Saldo van baten en lasten excl. mutaties in reserves		63.277.485	63.088.994	-188.491	0	1.733.581	63.277.485	61.355.413
Toevoeging en onttrekking reserves per programma				0				
1	Maatschap.dienstverl. en gezondheid	0	223.709	223.709			0	223.709
2	Onderwijs en educatie	0	58.311	58.311			0	58.311
3	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	303.415	303.415			0	303.415
4	Milieu	0	146.667	146.667			0	146.667
6	Verkeer en vervoer	0	325.692	325.692			0	325.692
7	Cultuur, sport en recreatie	0	374.684	374.684			0	374.684
8	Economische structuur	0	15.750	15.750			0	15.750
10	Algemene baten en lasten	1.833.581	226.228	-1.607.353	1.833.581	100.000	0	126.228
	Sub-totaal mutaties reserves	1.833.581	1.674.456	-159.125	1.833.581	100.000	0	1.574.456
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting		65.111.066	64.763.450	-347.616	1.833.581	1.833.581	63.277.485	62.929.869
Waarvan incidentele lasten en baten		1.833.581	1.833.581	0				
Structureel begrotingssaldo		**63.277.485**	**62.929.869**	**-347.616**				

Overzicht van baten en lasten 2030		Totaal			Incidenteel		Structureel	
Programma	Programma omschrijving	Uitg. '30	Ink. '30	Saldo '30	Uitg. '30	Ink. '30	Uitg. '30	Ink. '30
0	Sociale voorzieningen	9.591.316	3.335.000	-6.256.316			9.591.316	3.335.000
1	Maatschap.dienstverl. en gezondheid	16.738.704	709.153	-16.029.551			16.738.704	709.153
2	Onderwijs en educatie	2.497.573	136.400	-2.361.173			2.497.573	136.400
3	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	4.534.382	1.409.210	-3.125.172		700.000	4.534.382	709.210
4	Milieu	6.050.338	5.577.311	-473.027			6.050.338	5.577.311
5	Veiligheid	2.529.088	219.238	-2.309.850			2.529.088	219.238
6	Verkeer en vervoer	4.830.464	155.022	-4.675.442			4.830.464	155.022
7	Cultuur, sport en recreatie	2.931.144	362.843	-2.568.301			2.931.144	362.843
8	Economische structuur	915.009	686.982	-228.027			915.009	686.982
9	Bestuur en organisatie	2.789.111	407.000	-2.382.111			2.789.111	407.000
	Sub-totaal programma's 0-9	53.407.129	12.998.159	-40.408.970	0	700.000	53.407.129	12.298.159
10	Algemene baten en lasten	3.500.647	50.591.528	47.090.881			3.500.647	50.591.528
10	Heffing VpB			0			0	0
10	Bedrag onvoorzien	10.000		-10.000			10.000	0
11	Overhead	8.605.382	670.099	-7.935.283			8.605.382	670.099
Saldo van baten en lasten excl. mutaties in reserves		65.523.158	64.259.786	-1.263.372	0	700.000	65.523.158	63.559.786
Toevoeging en onttrekking reserves per programma				0				
1	Maatschap.dienstverl. en gezondheid	0	223.709	223.709			0	223.709
2	Onderwijs en educatie	0	308.311	308.311			0	308.311
3	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	53.415	53.415			0	53.415
4	Milieu	0	146.667	146.667			0	146.667
6	Verkeer en vervoer	0	325.692	325.692			0	325.692
7	Cultuur, sport en recreatie	0	374.684	374.684			0	374.684
8	Economische structuur	0	15.750	15.750			0	15.750
10	Algemene baten en lasten	750.000	176.228	-573.772	750.000	50.000	0	126.228
	Sub-totaal mutaties reserves	750.000	1.624.456	874.456	750.000	50.000	0	1.574.456
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting		66.273.158	65.884.242	-388.916	750.000	750.000	65.523.158	65.134.242
Waarvan incidentele lasten en baten		750.000	750.000	0				
Structureel begrotingssaldo		**65.523.158**	**65.134.242**	**-388.916**				

Overzicht incidentele baten en lasten

In het besluit begroting en verantwoording is het verplicht is gesteld om per programma de incidentele baten en lasten in beeld te brengen. De belangrijkste posten dienen ten minste te worden gespecificeerd en de overige posten kunnen ook als totaalbedrag worden opgenomen. Hierdoor wordt het inzichtelijker gemaakt om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel evenwicht. Deze incidentele lasten sluiten aan met de hiervoor gepresenteerde tabellen

Incidentele baten en lasten

Progr.	Omschrijving	mutatie reserves	lasten 2027	baten 2027	lasten 2028	baten 2028	lasten 2029	baten 2029	lasten 2030	baten 2030
2	Incidentele sloopkosten Rythovius	Nee	426.000		447.500					
3	Resultaat bouwgrondexploitatie	Nee		1.183.272		100.000		1.733.581		700.000
6	Bijdrage KTM maatregelen 2	Nee	660.000							
10	Heffing Vpb	Nee	100.000							
10	Toevoeging aan exploitatiesaldo bouwgrondexploitatie	Ja	1.183.272		100.000		1.733.581		700.000	
10	Vorming bestemmingsreserve onderwijshuisvesting	Ja	2.163.197	2.163.197						
10	Vorming kapitaaldekkingsreserve waterbuffers de Run	Ja	250.000	250.000						
10	Vorming kapitaaldekkingsreserve warmtetransitie	Ja	200.000	200.000	100.000	100.000	100.000	100.000	50.000	50.000
10	Vorming kapitaaldekkinsgreserve kerk Steensel	Ja	115.000	115.000						
10	Vorming kapitaaldekkinsgreserve Ryhoviuscollege	Ja			10.000.000	10.000.000				
	Totaal		**5.097.469**	**3.911.469**	**10.647.500**	**10.200.000**	**1.833.581**	**1.833.581**	**750.000**	**750.000**

Programma 2
Incidentele sloopkosten Rythoviuscollege
De sloopkosten voor de verbouwing van het Rythoviuscollege worden gezien als eenmalige incidentele kosten. Deze komen ten laste van de exploitatie. Voorheen werden deze gedekt uit de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting.

Programma 3
Bouwgrondexploitatie
Conform de POC-methode (percentage of completion) wordt binnen de gesloten exploitatie van de bouwgrondexploitatie winst genomen. Deze winst van de bouwgrondexploitatie wordt voor 2027 geraamd op € 1.183.272 positief (zie ook de storting in programma 10). Dit resultaat wordt aangemerkt als een incidentele baat en wordt gestort in de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Programma 6
Bijdrage KTM Maatregelen 2
In 2027 doet de gemeente een eenmalige bijdrage voor het korte Termijn Maatregelenpakket 2 aan de MRE. Deze eenmalige bijdrage wordt aangemerkt als incidentele last.

Programma 10
Heffing VPB
Op basis van het fiscale resultaat in bouwgrondexploitatie is er vennootschapsbelasting geraamd. Aangezien het resultaat uit de bouwgrond als incidentele bate wordt aangemerkt, wordt ook deze belasting als incidenteel bestempeld. Voor de exploitatie wordt deze last gedekt middels een incidentele baat, zijnde een beschikking over de bestemmingsreserve bouwgrondexploitatie.

Resultaat bouwgrondexploitatie
Conform de grondnota wordt het resultaat van de bouwgrondexploitatie toegevoegd aan de algemene reserve bouwgrondexploitatie. Pas nadat het weerstandvermogen van deze reserve is berekend wordt het surplus afgeroomd en overgeheveld naar de algemene reserve vrij besteedbaar.

Vorming bestemmingsreserve onderwijshuisvesting/kapitaaldekkingsreserve Rythoviuscollege
De bestemmingsreserve onderwijshuisvesting wordt met deze storting aangevuld tot een bedrag van € 10.000.000. De bestemmingsreserve onderwijshuisvesting wordt in 2028 ingezet ter vorming van de kapitaaldekkingsreserve Rythoviuscollege. De toekomstige afschrijvingslasten van het Rythoviuscollege worden hiermee gedeeltelijk gedekt.

Vorming kapitaaldekkingsreserve waterbuffers de Run
Ter dekking van de kapitaallasten van het te beschikbaar te stellen krediet ecologische verbindingszone waterbuffers de Run wordt er een kapitaaldekkingsreserve gevormd. Dit ter dekking van de volledige afschrijvingslasten.

Vorming kapitaaldekkingsreserve warmtetransitie
Ter dekking van de kapitaallasten van het te beschikbaar te stellen krediet warmtetransitie wordt er een kapitaaldekkingsreserve gevormd. Dit ter dekking van de volledige afschrijvingslasten.

Vorming kapitaaldekkingsreserve kerk Steensel
De volledige afschrijvingslasten van de transformatie Kerk Steensel wordt gedekt middels een kapitaaldekkingsreserve. In de 1e Berap 2026 is het krediet opgehoogd. Hierbij is abusievelijk vergeten om voor het aanvullend beschikbaar gestelde krediet de dekking mee te nemen. Om de exploitatie niet extra te belasten wordt de kapitaaldekkingsreserve transformatie kerk Steensel aangevuld tot het volledig beschikbaar gestelde krediet.

Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves

In het besluit begroting en verantwoording is het verplicht gesteld om de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in beeld te brengen. Hierdoor wordt het inzichtelijker gemaakt om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel evenwicht. In onderstaand overzicht zijn de structurele reservemutaties inzichtelijk gemaakt.

Structurele reserve mutaties	2027		2028		2029		2030	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
DR Capaciteitsuitbr./fys. aanpassingen	€ -	€ 6.710	€ -	€ 6.710	€ -	€ 6.710	€ -	€ 6.710
DR Fietsvoorz. Domineepad Duizel 2022	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 24.750	€ -	€ 24.750
DR Transform kerkgebouw tot gsh Steensel	€ -	€ -	€ -	€ 136.625	€ -	€ 136.625	€ -	€ 136.625
DR Aanplant plantsoen, bomen	€ -	€ 7.667	€ -	€ 7.667	€ -	€ 7.667	€ -	€ 7.667
DR Plan Bos en Boom (excl grond)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
DR Ecologische verbindingszone Kleine run	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 45.748	€ -	€ 45.748
DR Zwembad elektriciteitsvoorziening	€ -	€ 61.000	€ -	€ 61.000	€ -	€ 61.000	€ -	€ 61.000
DR 2023 Energiered gem geb zonder terugbet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 46.667	€ -	€ 46.667
DR Zwembad Eersel	€ -	€ 236.350	€ -	€ 236.350	€ -	€ 236.350	€ -	€ 236.350
DR Herontwikkeling Kempenmuseum	€ -	€ 71.614	€ -	€ 71.614	€ -	€ 71.614	€ -	€ 71.614
DR reconst+verv riolering Wilhelminalaan	€ -	€ 2.576	€ -	€ 2.576	€ -	€ 2.576	€ -	€ 2.576
DR Aanleg fietspad Stevert MIP 2017	€ -	€ -	€ -	€ 16.750	€ -	€ 16.750	€ -	€ 16.750
DR Vrijliggend fietspad Duiselseweg 2019	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 17.500	€ -	€ 17.500
DR Vrijliggend fietspad Urnenweg 2020	€ -	€ 17.500	€ -	€ 17.500	€ -	€ 17.500	€ -	€ 17.500
DR Middenweg Eersel –Bergeijk–N397	€ -	€ 48.465	€ -	€ 48.465	€ -	€ 48.465	€ -	€ 48.465
DR uitkijktoren en fiets-/ mindervalidepad	€ -	€ -	€ -	€ 15.750	€ -	€ 15.750	€ -	€ 15.750
DR Uitbreiding gemeentehuis	€ -	€ 119.518	€ -	€ 119.518	€ -	€ 119.518	€ -	€ 119.518
DR Uitbreiding blokhutten Zwerm	€ -	€ 2.222	€ -	€ 2.222	€ -	€ 2.222	€ -	€ 2.222
DR MFA Duizel	€ -	€ 6.463	€ -	€ 6.463	€ -	€ 6.463	€ -	€ 6.463
DR MFA Wintelre (v/h ren. Rosdoek)	€ -	€ 9.392	€ -	€ 9.392	€ -	€ 9.392	€ -	€ 9.392
DR MFA Knegsel incl. duurzaamheid	€ -	€ 26.895	€ -	€ 26.895	€ -	€ 26.895	€ -	€ 26.895
DR Zonnepanelen MFA Knegsel	€ -	€ 2.570	€ -	€ 2.570	€ -	€ 2.570	€ -	€ 2.570
DR Aanv maatregelen Brede Scholen Eersel	€ -	€ 1.272	€ -	€ 1.272	€ -	€ 1.272	€ -	€ 1.272
DR Brede school 't Busseltje	€ -	€ 16.750	€ -	€ 16.750	€ -	€ 16.750	€ -	€ 16.750
DR Brede school Eersel	€ -	€ 31.330	€ -	€ 31.330	€ -	€ 31.330	€ -	€ 31.330
DR Bouwk. voorz. Groote Aard	€ -	€ 8.959	€ -	€ 8.959	€ -	€ 8.959	€ -	€ 8.959
DR MFA Knegsel	€ -	€ 15.613	€ -	€ 15.613	€ -	€ 15.613	€ -	€ 15.613
DR MFA Knegsel (sportzaal)	€ -	€ 23.929	€ -	€ 23.929	€ -	€ 23.929	€ -	€ 23.929
DR Verv. kleedacc./scheidsr.lok Kngsl	€ -	€ 5.720	€ -	€ 5.720	€ -	€ 5.720	€ -	€ 5.720
DR Herinr Knegselsedijk/Duiselseweg 2019	€ -	€ 9.481	€ -	€ 9.481	€ -	€ 9.481	€ -	€ 9.481
DR Verkeersveiligheidsplan (2006 e.v.)	€ -	€ 19.102	€ -	€ 19.102	€ -	€ 19.102	€ -	€ 19.102
DR Soorten managementplan (SMP)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
DR multimodale knoop Eindhoven centraal	€ -	€ 24.440	€ -	€ 24.440	€ -	€ 145.416	€ -	€ 145.416
DR Plan Bos en Boom (grond)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
DR afschrijving investeringen zonder meerjarig nut	€ -	€ 41.263	€ -	€ 41.263	€ -	€ -	€ -	€ -
DR KTM Randweg A2 Eindhoven mobiliteitshub	€ -	€ 24.152	€ -	€ 24.152	€ -	€ 24.152	€ -	€ 24.152
DR Warmtetransitie Pilot duurzaam Duizel	€ -	€ -	€ -	€ 200.000	€ -	€ 100.000	€ -	€ 100.000
DR Rythoviuscollege Eersel nieuwbouw	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 250.000
DR EVZ waterbuffers run	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 250.000	€ -	€ -
Totaal	**€ -**	**€ 840.953**	**€ -**	**€ 1.210.078**	**€ -**	**€ 1.574.456**	**€ -**	**€ 1.574.456**

Bovenstaande inkomsten in de exploitatie betreffen inkomsten uit kapitaaldekkingsreserves. De afschrijvingslasten worden hierdoor (deels) gedekt.

3. Meerjaren investeringsprogramma 2027-2030

Het meerjaren investeringsprogramma 2027-2030 is gebaseerd op het concept, zoals dat bij de behandeling van de voorjaarsnota 2027-2030 op 9 juli 2026 is besproken in de gemeenteraad.

Meerjarig Investeringsprogramma 2027 t/m 2030

Programma	Omschrijving	Uitgaven per jaar				Totale uitgaven	Inkomsten per jaar				Totale inkomsten	Waarvan dekking AR	Activeren	Afschr. termijn	Indicatieve kapitaallasten	Verwachte jaar gereedkoming
		2027	2028	2029	2030		2027	2028	2029	2030						
2	Nieuw Schoolgebouw Kern Eersel, Eerste Inrichting	0	333.000	0	0	333.000	0	0	0	0	0	0	333.000	15	33.855	2031
2	Nieuw schoolgebouw Kern Eersel	676.000	7.101.000	0	0	7.777.000	0	0	0	0	0	0	7.777.000	40	466.620	2031
2	Rythoviuscollege, Eersel, nieuwbouw	0	30.545.000	0	0	30.545.000	0	0	0	0	0	0	30.545.000	40	1.832.700	2029
2	Onderwijs, onvoorzien	45.000	45.000	45.000	45.000	180.000	0	0	0	0	0	0	180.000	15	18.300	n.v.t.
2	Sint Jan voorbereidingskrediet	0	0	0	192.000	192.000	0	0	0	0	0	0	192.000	40	11.520	2031
2	Sinte Lucij voorbereidingskrediet	0	0	0	161.000	161.000	0	0	0	0	0	0	161.000	40	9.660	2031
2	De Groote Aard, Eersel, nieuwbouw	340.000	0	0	535.000	875.000	0	0	0	0	0	0	875.000	40	52.500	2031
3	Voorbereiding nieuwe grondexploitaties	50.000	0	0	0	50.000	0	0	0	0	0	0	50.000	0	-	n.v.t.
3	Anticiperende verwervingen	2.000.000	0	0	0	2.000.000	0	0	0	0	0	0	2.000.000	0	-	n.v.t.
3	Bijdrage EVZ waterbuffers Run / Schadewijkstraat)	500.000	0	0	0	500.000	250.000	0	0	0	250.000	250.000	0	1	-	2028
4	Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M	170.000	100.000	100.000	100.000	470.000	0	0	0	0	0	0	470.000	15	47.783	2027
4	Verzwaren riolering Haagdoorn	80.000	827.000	0	0	907.000	0	0	0	0	0	0	907.000	60	46.862	2029
4	Herinrichting Panken-, vd Boom en vd Zandenstraat (riool)	0	2.160.000		0	2.160.000	0	0	0	0	0	0	2.160.000	60	111.600	2032
4	Herinrichting Kloosterstraat (riool)	1.344.000	0	0	0	1.344.000	0	0	0	0	0	0	1.344.000	60	69.440	2029
4	Herinrichting Mr. De la Courtstraat Vessem (riool)	2.130.000	0	0	0	2.130.000	0	0	0	0	0	0	2.130.000	60	110.050	2029
4	Duurzaam Duizel fase 3 (riool)	1.960.000	0	0	0	1.960.000	0	0	0	0	0	0	1.960.000	60	101.267	2029
4	Vervangen vloer milieustraat	770.000	0	0	0	770.000	0	0	0	0	0	0	770.000	15	78.283	2028
4	Vervangen ondergrondse afvalcontainers	68.000	68.000	94.000	0	230.000	0	0	0	0	0	0	230.000	15	23.383	2027
4	Warmtetransitie	200.000	100.000	100.000	50.000	450.000	0	0	0	0	0	450.000	0	1	-	2027
6	Toplagen wegen	500.000	500.000	500.000	500.000	2.000.000	0	0	0	0	0	0	2.000.000	20	170.000	2027
6	Herinrichting Panken-, vd Boom en vd Zandenstraat (wegen)	0	1.490.000	0	0	1.490.000	0	0	0	0	0	0	1.490.000	40	89.400	2032
6	Herinrichting Kloosterstraat (wegen)	936.000	0	0	0	936.000	0	0	0	0	0	0	936.000	40	56.160	2029
6	Herinrichting Mr. De la Courtstraat Vessem (wegen)	1.480.000	0	0	0	1.480.000	0	0	0	0	0	0	1.480.000	40	88.800	2029
6	Herinrichting Ellenbroek (wegen)	1.440.000	0	0	0	1.440.000	0	0	0	0	0	0	1.440.000	40	86.400	2029
6	De Kreiel ged Oostelbeersedijk-einde verharding	720.000	0	0	0	720.000	0	0	0	0	0	0	720.000	40	43.200	2027
6	Rehabilitatie Mosik (zijstraat Domineespad)	84.000	0	0	0	84.000	0	0	0	0	0	0	84.000	40	5.040	2027
6	Vervanging openbare verlichting	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000	0	0	0	0	0	0	400.000	20	34.000	2027
6	Duurzaam Duizel fase 3 (wegen)	0	1.240.000	0	0	1.240.000	0	0	0	0	0	0	1.240.000	40	74.400	2029
6	Rehabilitatie rijbaan Voortseweg Eersel (tussen Laaghuizerweg en Kapelweg)	180.000	0	0	0	180.000	0	0	0	0	0	0	180.000	40	10.800	2027
6	Rehabilitatie Hazenstraat (buiten bebouwde kom)	0	0	600.000	0	600.000	0	0	0	0	0	0	600.000	40	36.000	2029
6	Materieel Gladheidsbestrijding	50.000	120.000	50.000	0	220.000	0	0	0	0	0		220.000	7	39.129	2027
6	Doorstromingsmaatregelen openbaar vervoer	0	0	2.300.000	0	2.300.000	0	0	1.830.000	0	1.830.000	0	470.000	40	28.200	2032
6	Fietsverbinding F67 - De kempenroute	7.139.000	0	0	0	7.139.000	5.859.000	0	0	0	5.859.000		1.280.000	40	76.800	2032
7	Renovatie buitensportaccommodaties	0	35.000	0	0	35.000	0	0	0	0	0	0	35.000	40	2.100	2028
11	Vervanging materieel buitendienst	220.000	100.000	40.000	0	360.000	0	0	0	0	0	0	360.000	8	57.600	2027
	Totaal investeringen	**23.182.000**	**44.864.000**	**3.929.000**	**1.683.000**	**73.658.000**	**6.109.000**	**0**	**1.830.000**	**0**	**7.939.000**	**700.000**	**65.019.000**			

Financiële toelichting investeringsprogramma 2027-2030

Algemeen
Onderstaande toelichting op het investeringsprogramma betreft een cijfermatige onderbouwing, waarbij met name de dekkingsmiddelen worden aangegeven (de beschikkingen over de algemene reserve en de netto kapitaal- en exploitatielasten worden in afzonderlijke kolommen weergegeven). Indien er sprake is van een te activeren nieuwe- en vervangingsinvestering met daaruit voortvloeiende kapitaallasten, is rekening gehouden met eventueel vrijvallende kapitaallasten zodat in die gevallen enkel de extra kapitaallasten zijn opgenomen in het meerjarig investeringsprogramma. De totaal geraamde kapitaallasten/exploitatielasten voor de jaren 2027 tot en met 2030 zijn in de exploitatie als stelpost opgenomen (programma 10). Voor een inhoudelijke toelichting voor de investeringen 2027 wordt verwezen naar het desbetreffende programma en de formats in de voorjaarsnota 2027-2030.

Bij de vaststelling van de begroting 2027-2030 wordt de afschrijvingssystematiek gewijzigd. We gaan afschrijven vanaf het jaar na ingebruikneming van het actief. Deze werkwijze zorgt ervoor dat de onderuitputting op kapitaallasten wordt verminderd. In voorgaande tabel is het jaar van na ingebruikname hierom toegevoegd. Hierdoor worden de afschrijvingslasten ten opzichte van heden iets naar achteren verschoven, dit levert een voordeel op ten opzichte van 2026. Om inzichtelijk te maken wat de verwachte structurele kapitaallasten zijn per investering, is in bovenstaande tabel de kolom indicatieve kapitaallasten toegevoegd. Dit betreft afschrijvingslasten en indicatieve rentelasten.

De rentelasten worden geraamd op basis van een liquiditeitsprognose. Dit betekent dat we bij de uitgaven van een investering kijken naar wanneer de kasstromen daadwerkelijk plaatsvinden. Hiermee proberen we in te schatten wanneer een geldlening nodig is.

Toelichting op investeringen 2027:

Programma 2: Onderwijs
- Nieuw schoolgebouw Kern Eersel € 676.000
- Onderwijs onvoorzien € 45.000
- De Groote Aard, Eersel, Nieuwbouw € 340.000
De kapitaallasten worden gedekt uit de exploitatie.

Programma 3: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
- Anticiperende verwervingen (conform nota grondbeleid) en voorbereidingskosten nieuwe grondexploitaties. Totaal € 2.050.000
De verwervingen en kosten worden als materieel vaste activa in de balans verwerkt tot het moment dat de grond in exploitatie wordt genomen. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig.

- Bijdrage EVZ waterbuffers Run/Schadewijkstraat) € 500.000
De kapitaallasten worden gedekt voor € 250.000 uit de BR kwaliteitsverbetering buitengebied. Het restant wordt gedekt door inkomsten uit subsidies.

Programma 4: Milieu
- Vervangen hoofdgemalen & randvoorziening E/M € 170.000
- Verzwaren riolering Haagdoorn € 80.000

- Herinrichting Kloosterstraat (riool) € 1.344.000

- Herinrichting Mr. De La Courtstraat Vessem (riool) € 2.130.000
- Duurzaam Duizel fase 3 € 1.960.000
Deze investeringen worden gedekt door van de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

- vervangen vloer milieustraat € 770.000
- vervangen ondergrondse afvalcontainers € 68.000
Deze investering wordt gedekt vanuit de afvalstoffenheffing.

- warmtetransitie € 200.000
Deze investering wordt gedekt door de algemene reserve.

Programma 6: Verkeer en vervoer
- Toplagen wegen € 500.000
- Herinrichting Kloosterstraat (wegen) € 936.000
- Herinrichting Mr. De la Courtstraat Vessem (wegen) € 1.480.000
- Herinrichting Ellenbroek (wegen) €1.440.000
- De Kreiel ged Oostelbeersedijk-einde verharding € 720.000
- Rehabilitatie Mosik (zijstraat Domineespad) € 84.000
- Vervanging openbare verlichting € 100.000

- *Rehabilitatie rijbaan Voortseweg Eersel (tussen Laaghuizerweg en Kapelweg) € 180.000*
- *Materieel gladheidsbestrijding € 50.000*
De kapitaallasten worden gedekt uit de exploitatie

- *Fietsverbinding F67 – De kempenroute € 7.139.000*
Ter dekking wordt een subsidie geraamd van € 5.859.000. Het restant wordt in 40 jaren afgeschreven ten laste van de exploitatie

Programma 11: Overhead
- Vervanging materieel buitendienst € 220.000
De kapitaallasten worden gedekt uit de exploitatie

4. Meerjarenbegroting

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bij de meerjarenramingen uitgegaan van een periode van vier jaren. Dus kunnen de meerjarenramingen worden beschouwd als een financiële vertaling van het aanvaard beleid gedurende de komende vier jaren. Zo wordt met name inzicht verkregen of er voldoende middelen zijn om een meerjarig investeringsprogramma tot uitvoering te brengen.

4.1 Algemene uitgangspunten

Evenals bij de systematiek van de berekening van de algemene uitkering is bij de begroting voor de jaren 2027-2029 geen rekening gehouden met algemene loon- en prijsstijgingen. De meerjarenramingen zijn dus berekend op het systeem van constante lonen en prijzen.
De kapitaallasten voortvloeiende uit het investeringsschema zijn in desbetreffende programma's verwerkt conform de aangepaste financiële verordening. Verder is uitgegaan van aanvaard beleid inclusief alle begrotingswijzigingen tot en met de raad van 9 juli 2026 en de jaarrekeningcijfers 2025.

4.2 Verloop meerjarenramingen 2027-2030

De begroting 2027-2030 heeft voor de afzonderlijke jaren de volgende saldi:

(bedragen in €)	2027	2028	2029	2030
Inkomsten	84.038.776	73.795.626	64.763.450	65.884.242
Uitgaven	84.035.971	74.348.929	65.111.066	66.273.158
Begrotingssaldo	**+2.805**	**-553.303**	**-347.616**	**-388.916**

In onderstaand overzicht wordt per programma de wijzigingen ten opzichte van de vorige jaarschijf weergegeven.

Mutatie t.o.v. vorig begrotingsjaar	Mutatie 2028-2027	Mutatie 2029-2028	Mutatie 2030-2029
Beginsaldo (=saldo vorig begrotingsjaar)	-2.805	553.303	347.616
Programma 0	-66.633	-3.497	76.475
Programma 1	-275.279	-18.340	-8.038
Programma 2	-68.536	-447.513	639.200
Programma 3	1.196.077	-1.889.345	1.033.449
Programma 4	-23.893	-51.685	-14.186
Programma 5	26.186	1.251	-288
Programma 6	-391.045	216.249	166.929
Programma 7	70.625	-18.342	-3.523
Programma 8	0	0	0
Programma 9	-74.866	134.976	150.998
Programma 10	148.775	1.887.227	-2.008.105
Programma 11	14.697	-16.668	8.389
Totaal	553.303	347.616	388.916

Toelichting op voorgaande tabel bij significante afwijkingen (€ 25.000):

Programma 0
De financiële mutaties betreffen grotendeels de bijdrage aan Kempenplus. Deze fluctueert door de nieuw vastgestelde verdeelsleutels.

Programma 1
De lasten dalen in 2028 ten opzichte van 2027 met € 275.000. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat de eigen bijdrage WMO in 2028 hoger is dan in 2027 (€ 173.000). Dit betreft een eenmalige bijstelling in 2027 welke in programma 1 al is toegelicht. Een andere oorzaak is dat vanaf 2028 een besparing van € 100.000 wordt verwacht op de WMO kosten door invoering van het inkomensafhankelijke abonnementstarief per 1 januari 2028.

Programma 2
De lasten dalen in 2028 met € 68.000 doordat we in 2027 extra plaatsingskosten hebben voor noodunits bij Kindcentrum Eersel. In 2029 dalen de lasten met € 447.000 ten opzichte van 2028 doordat er in 2028 (en 2027) incidentele sloopkosten zijn begroot in verband met het Rythovius College. In 2030 stijgen de lasten met € 639.000, dit wordt veroorzaakt doordat vanaf dat moment afschrijvingslasten voor het Rythovius College worden voorzien.

Programma 3
De opbrengsten voor omgevingsvergunningen zijn in 2028 € 160.000 lager dan in 2027. Vanaf 2028 stijgen deze opbrengsten weer met € 80.000.

In de jaren 2027 en 2028 is een grootschalige aanpassing nodig van het omgevingsplan in verband met aanpassingen vanuit de Omgevingswet. Vanaf 2029 dalen hierdoor de lasten met € 175.000.

Het verdere verschil wordt grotendeels veroorzaakt door de resultaten van de bouwgrondexploitaties. De volgende resultaten veroorzaken deze verschillen € 1.183.000 (2027), € 100.000 (2028), € 1.734.000 (2029) en € 700.000 (2030).

Programma 4
De bijdrage aan Kempenenergie (€ 30.000) is tot en met 2028 geraamd op basis van de bestaande verplichting.

Programma 5
De bijdrage aan de VRBZO stijgt in 2028 nog met ca. € 25.000 op basis van de vastgestelde begroting 2027-2030.

Programma 6
In 2028 dalen de lasten in dit programma met € 660.000 doordat we in 2027 een bijdrage voor KTM maatregelen toen. Voor inhoudelijk toelichting wordt verwezen naar het programma. Het restant verschil tussen de betreffende jaren wordt veroorzaakt door oplopende kapitaallasten van rehabilitatie wegen.

Programma 7
Vanaf 2028 dalen de inkomsten op dit programma met € 34.000 doordat we vanwege de onzekerheid over de SPUK sport regeling hier financieel geen rekening mee houden. Ook stijgen de kapitaallasten vanwege de aanleg van nieuwe hockeyvelden.

Programma 8
Geen verschillen.

Programma 9
De leges voor reisdocumenten en rijbewijzen muteren meerjarig. Dit wordt veroorzaakt doordat de geldigheid van deze documenten in het verleden is verlengd van 5 naar 10 jaar en we om die reden in een aantal jaren maar beperkte verlengingen hebben. Dit geeft een daling van de inkomsten van € 40.000 (2028) € 95.000 (2029) en € 15.000 (2030).

De kosten voor verkiezingen wijzigen door de jaren heen afhankelijk van het aantal verkiezingen en de omvang ervan. In 2028 zijn deze lasten € 0 omdat er dan geen verkiezingen gepland zijn.

Het budget voor het collegeprogramma zorgt vanaf 2028 voor een positief verschil van € 50.000 doordat het budget in 2027 € 100.000 is en de jaren erna € 50.000.

In 2030 zijn nog € 120.000 aan extra lasten geraamd in verband met het (mogelijk) vertrek van wethouders als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen. Dit betreft lasten voor loopbaantrajecten.

Programma 10
Als gevolg van de voorgenomen OZB verhogingen stijgen de opbrengsten met € 805.000 (2027-2028), € 925.000 (2028-2029) en € 532.000 (2029-2030).

Programma 11
Geen verschillen.

Bijlage A Meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen

Naam reserve/voorziening	2027 Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
A1. Reserves				
Saldo van baten en lasten (excl. grondexploitatie)	€ 1.697.086	€ 2.805	€ 1.697.086	€ 2.805
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 25.346.646	€ 1.697.086	€ 3.978.198	€ 23.065.534
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	€ 3.500.000	€ 1.500.000	€ -	€ 5.000.000
Saldo van baten en lasten grondexploitatie	€ 536.480	€ 1.183.272	€ 536.480	€ 1.183.272
Algemene reserve grondexploitatie	€ 2.385.353	€ 536.480	€ -	€ 2.921.833
Reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 322.152	€ -	€ -	€ 322.152
Subtotaal A1.	***€ 33.787.716***	***€ 4.919.643***	***€ 6.211.764***	***€ 32.495.595***
A2. Bestemmingsreserves				
Algemeen:				
BR Kunst	€ 16.806	€ -	€ -	€ 16.806
BR Rood met groenfonds	€ 487.995	€ -	€ -	€ 487.995
BR Compensatie landbouwgronden	€ 1.125.079	€ -	€ -	€ 1.125.079
BR Egalisatie bebossing	€ 250.000	€ -	€ -	€ 250.000
BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	€ 1.091.145	€ -	€ 250.000	€ 841.145
BR SDE subsidie	€ 21.383	€ -	€ -	€ 21.383
BR Gelden t.b.v. toeristische sector	€ 62.670	€ -	€ -	€ 62.670
BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	€ 579.603	€ -	€ -	€ 579.603
BR Duurzaamheidsfonds	€ 277.455	€ -	€ -	€ 277.455
BR Opvang vluchtelingen	€ 1.893.000	€ -	€ -	€ 1.893.000
BR Wachtgelden wethouders	€ 238.024	€ -	€ -	€ 238.024
BR Decentralisatie onderwijshuisvesting	€ 7.836.803	€ 2.163.197	€ -	€ 10.000.000
Dekkingsreserves (ter dekking van kapitaallasten):	€ 33.926.980	€ 565.000	€ 840.953	€ 33.651.027
Subtotaal A2.	***€ 47.806.945***	***€ 2.728.197***	***€ 1.090.953***	***€ 49.444.189***
Totaal reserves (A1 + A2):	**€ 81.594.661**	**€ 7.647.840**	**€ 7.302.717**	**€ 81.939.784**

Naam reserve/voorziening	2027 Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
B1. Voorzieningen				
*** Verplichtingen, verliezen en risico's**				
Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	€ 3.299.976	€ -	€ 136.048	€ 3.163.928
Voorziening gewezen wethouders	€ 469.595	€ -	€ -	€ 469.595
Voorziening verlof sparen	€ 317.312	€ -	€ -	€ 317.312
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 30.672	€ -	€ -	€ 30.672
*** middelen derden met een gebonden bestemming**				
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	€ 214.420	€ -	€ 24.000	€ 190.420
Onderhouds voorziening riolering	€ 12.060.501	€ -	€ 106.419	€ 11.954.082
Subtotaal B1.	***€ 16.392.475***	***€ -***	***€ 266.467***	***€ 16.126.008***
B2. Onderhoudsvoorzieningen				
Onderhoudsvoorziening accommodaties	€ 1.817.313	€ 880.190	€ 978.633	€ 1.718.870
Overige basisvoorzieningen buitensport	€ 49.819	€ 57.711	€ 22.276	€ 85.254
Renovatie tennisbanen	€ 41.971	€ 28.000	€ -	€ 69.971
Renovatie kunstgrasvelden	€ 79.343	€ 18.050	€ -	€ 97.393
Onderhoudsvoorziening wegen	€ 1.254.774	€ 545.000	€ 807.000	€ 992.774
Subtotaal B2.	***€ 3.243.220***	***€ 1.528.951***	***€ 1.807.909***	***€ 2.964.262***
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2):	**€ 19.635.695**	**€ 1.528.951**	**€ 2.074.376**	**€ 19.090.270**

Naam reserve/voorziening	2028 Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
A1. Reserves				
Saldo van baten en lasten (excl. grondexploitatie)	€ 2.805	€ -553.303	€ -	€ -550.498
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 23.065.534	€ -	€ 100.000	€ 22.965.534
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	€ 5.000.000	€ -	€ -	€ 5.000.000
Saldo van baten en lasten grondexploitatie	€ 1.183.272	€ 100.000	€ -	€ 1.283.272
Algemene reserve grondexploitatie	€ 2.921.833	€ -	€ -	€ 2.921.833
Reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 322.152	€ -	€ -	€ 322.152
Subtotaal A1.	***€ 32.495.595***	***€ -453.303***	***€ 100.000***	***€ 31.942.292***
A2. Bestemmingsreserves				
Algemeen:				
BR Kunst	€ 16.806	€ -	€ -	€ 16.806
BR Rood met groenfonds	€ 487.995	€ -	€ -	€ 487.995
BR Compensatie landbouwgronden	€ 1.125.079	€ -	€ -	€ 1.125.079
BR Egalisatie bebossing	€ 250.000	€ -	€ -	€ 250.000
BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	€ 841.145	€ -	€ -	€ 841.145
BR SDE subsidie	€ 21.383	€ -	€ -	€ 21.383
BR Gelden t.b.v. toeristische sector	€ 62.670	€ -	€ -	€ 62.670
BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	€ 579.603	€ -	€ -	€ 579.603
BR Duurzaamheidsfonds	€ 277.455	€ -	€ -	€ 277.455
BR Opvang vluchtelingen	€ 1.893.000	€ -	€ -	€ 1.893.000
BR Wachtgelden wethouders	€ 238.024	€ -	€ -	€ 238.024
BR Decentralisatie onderwijshuisvesting	€ 10.000.000	€ -	€ 10.000.000	€ -0
Dekkingsreserves (ter dekking van kapitaallasten):	€ 33.651.027	€ 10.100.000	€ 1.210.078	€ 42.540.949
Subtotaal A2.	***€ 49.444.189***	***€ 10.100.000***	***€ 11.210.078***	***€ 48.334.111***
Totaal reserves (A1 + A2):	**€ 81.939.784**	**€ 9.646.697**	**€ 11.310.078**	**€ 80.276.403**

Naam reserve/voorziening	2028 Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
B1. Voorzieningen				
*** Verplichtingen, verliezen en risico's**				
Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	€ 3.163.928	€ -	€ 136.048	€ 3.027.880
Voorziening gewezen wethouders	€ 469.595	€ -	€ -	€ 469.595
Voorziening verlof sparen	€ 317.312	€ -	€ -	€ 317.312
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 30.672	€ -	€ -	€ 30.672
*** middelen derden met een gebonden bestemming**				
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	€ 190.420	€ -	€ 49.000	€ 141.420
Onderhouds voorziening riolering	€ 11.954.082	€ -	€ 303.820	€ 11.650.262
Subtotaal B1.	***€ 16.126.008***	***€ -***	***€ 488.868***	***€ 15.637.140***
B2. Onderhoudsvoorzieningen				
Onderhoudsvoorziening accommodaties	€ 1.718.870	€ 880.190	€ 930.046	€ 1.669.014
Overige basisvoorzieningen buitensport	€ 85.254	€ 57.711	€ 48.232	€ 94.733
Renovatie tennisbanen	€ 69.971	€ 28.000	€ -	€ 97.971
Renovatie kunstgrasvelden	€ 97.393	€ 18.050	€ -	€ 115.443
Onderhoudsvoorziening wegen	€ 992.774	€ 545.000	€ 657.000	€ 880.774
Subtotaal B2.	***€ 2.964.262***	***€ 1.528.951***	***€ 1.635.278***	***€ 2.857.935***
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2):	**€ 19.090.270**	**€ 1.528.951**	**€ 2.124.146**	**€ 18.495.075**

Naam reserve/voorziening	2029 Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
A1. Reserves				
Saldo van baten en lasten (excl. grondexploitatie)	€ -550.498	€ -347.616	€ -	€ -898.114
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 22.965.534	€ -	€ 100.000	€ 22.865.534
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	€ 5.000.000	€ -	€ -	€ 5.000.000
Saldo van baten en lasten grondexploitatie	€ 1.283.272	€ 1.733.581	€ -	€ 3.016.853
Algemene reserve grondexploitatie	€ 2.921.833	€ -	€ -	€ 2.921.833
Reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 322.152	€ -	€ -	€ 322.152
Subtotaal A1.	***€ 31.942.292***	***€ 1.385.965***	***€ 100.000***	***€ 33.228.257***
A2. Bestemmingsreserves				
Algemeen:				
BR Kunst	€ 16.806	€ -	€ -	€ -
BR Rood met groenfonds	€ 487.995	€ -	€ -	€ 487.995
BR Compensatie landbouwgronden	€ 1.125.079	€ -	€ -	€ 1.125.079
BR Egalisatie bebossing	€ 250.000	€ -	€ -	€ 250.000
BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	€ 841.145	€ -	€ -	€ 841.145
BR SDE subsidie	€ 21.383	€ -	€ -	€ 21.383
BR Gelden t.b.v. toeristische sector	€ 62.670	€ -	€ -	€ 62.670
BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	€ 579.603	€ -	€ -	€ 579.603
BR Duurzaamheidsfonds	€ 277.455	€ -	€ -	€ 277.455
BR Opvang vluchtelingen	€ 1.893.000	€ -	€ -	€ 1.893.000
BR Wachtgelden wethouders	€ 238.024	€ -	€ -	€ 238.024
BR Decentralisatie onderwijshuisvesting	€ -0	€ -	€ -	€ -0
Dekkingsreserves (ter dekking van kapitaallasten):	€ 42.540.949	€ 100.000	€ 1.574.456	€ 41.066.493
Subtotaal A2.	***€ 48.334.111***	***€ 100.000***	***€ 1.574.456***	***€ 46.842.848***
Totaal reserves (A1 + A2):	**€ 80.276.403**	**€ 1.485.965**	**€ 1.674.456**	**€ 80.071.105**

Naam reserve/voorziening	2029 Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
B1. Voorzieningen				
*** Verplichtingen, verliezen en risico's**				
Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	€ 3.027.880	€ -	€ 136.048	€ 2.891.832
Voorziening gewezen wethouders	€ 469.595	€ -	€ -	
Voorziening verlof sparen	€ 317.312	€ -	€ -	€ 317.312
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 30.672	€ -	€ -	€ 30.672
*** middelen derden met een gebonden bestemming**				
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	€ 141.420	€ -	€ 24.000	€ 117.420
Onderhouds voorziening riolering	€ 11.650.262	€ -	€ 379.113	€ 11.271.149
Subtotaal B1.	***€ 15.637.140***	***€ -***	***€ 539.161***	***€ 14.628.385***
B2. Onderhoudsvoorzieningen				
Onderhoudsvoorziening accommodaties	€ 1.669.014	€ 880.190	€ 679.784	€ 1.869.420
Overige basisvoorzieningen buitensport	€ 94.733	€ 57.711	€ 17.153	€ 135.291
Renovatie tennisbanen	€ 97.971	€ 28.000	€ -	€ 125.971
Renovatie kunstgrasvelden	€ 115.443	€ 18.050	€ -	€ 133.493
Onderhoudsvoorziening wegen	€ 880.774	€ 545.000	€ 856.000	€ 569.774
Subtotaal B2.	***€ 2.857.935***	***€ 1.528.951***	***€ 1.552.937***	***€ 2.833.949***
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2):	**€ 18.495.075**	**€ 1.528.951**	**€ 2.092.098**	**€ 17.462.333**

Naam reserve/voorziening	2030 Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
A1. Reserves				
Saldo van baten en lasten (excl. grondexploitatie)	€ -898.114	€ -388.916	€ -	€ -1.287.030
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 22.865.534	€ -	€ 50.000	€ 22.815.534
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	€ 5.000.000	€ -	€ -	€ 5.000.000
Saldo van baten en lasten grondexploitatie	€ 3.016.853	€ 700.000	€ -	€ 3.716.853
Algemene reserve grondexploitatie	€ 2.921.833	€ -	€ -	€ 2.921.833
Reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 322.152	€ -	€ -	€ 322.152
Subtotaal A1.	***€ 33.228.257***	***€ 311.084***	***€ 50.000***	***€ 33.489.341***
A2. Bestemmingsreserves				
Algemeen:				
BR Kunst	€ -	€ -	€ -	€ -
BR Rood met groenfonds	€ 487.995	€ -	€ -	€ 487.995
BR Compensatie landbouwgronden	€ 1.125.079	€ -	€ -	€ 1.125.079
BR Egalisatie bebossing	€ 250.000	€ -	€ -	€ 250.000
BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	€ 841.145	€ -	€ -	€ 841.145
BR SDE subsidie	€ 21.383	€ -	€ -	€ 21.383
BR Gelden t.b.v. toeristische sector	€ 62.670	€ -	€ -	€ 62.670
BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	€ 579.603	€ -	€ -	€ 579.603
BR Duurzaamheidsfonds	€ 277.455	€ -	€ -	€ 277.455
BR Opvang vluchtelingen	€ 1.893.000	€ -	€ -	€ 1.893.000
BR Wachtgelden wethouders	€ 238.024	€ -	€ -	€ 238.024
BR Decentralisatie onderwijshuisvesting	€ -0	€ -	€ -	€ -0
Dekkingsreserves (ter dekking van kapitaallasten):	€ 41.066.493	€ 50.000	€ 1.574.456	€ 39.542.037
Subtotaal A2.	***€ 46.842.848***	***€ 50.000***	***€ 1.574.456***	***€ 45.318.392***
Totaal reserves (A1 + A2):	**€ 80.071.105**	**€ 361.084**	**€ 1.624.456**	**€ 78.807.733**

Naam reserve/voorziening	2030 Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
B1. Voorzieningen				
*** Verplichtingen, verliezen en risico's**				
Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	€ 2.891.832	€ -	€ 136.048	€ 2.755.784
Voorziening gewezen wethouders		€ -	€ -	
Voorziening verlof sparen	€ 317.312	€ -	€ -	€ 317.312
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 30.672	€ -	€ -	€ 30.672
*** middelen derden met een gebonden bestemming**				
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	€ 117.420	€ -	€ 24.000	€ 93.420
Onderhouds voorziening riolering	€ 11.271.149	€ -	€ 497.977	€ 10.773.172
Subtotaal B1.	***€ 14.628.385***	***€ -***	***€ 658.025***	***€ 13.970.360***
B2. Onderhoudsvoorzieningen				
Onderhoudsvoorziening accommodaties	€ 1.869.420	€ 880.190	€ 731.730	€ 2.017.880
Overige basisvoorzieningen buitensport	€ 135.291	€ 57.711	€ 25.535	€ 167.467
Renovatie tennisbanen	€ 125.971	€ 28.000	€ -	€ 153.971
Renovatie kunstgrasvelden	€ 133.493	€ 18.050	€ -	€ 151.543
Onderhoudsvoorziening wegen	€ 569.774	€ 545.000	€ 777.000	€ 337.774
Subtotaal B2.	***€ 2.833.949***	***€ 1.528.951***	***€ 1.534.265***	***€ 2.828.635***
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2):	**€ 17.462.333**	**€ 1.528.951**	**€ 2.192.290**	**€ 16.798.994**

Naam reserve	*Doel*	*Functie*	*Minimum/ Maximum*
Algemene reserve (vrij beteedbaar)	Deze reserve dient als buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers, zoals bijvoorbeeld een tekort op de jaarrekening. Dit deel van de algemene reserve heeft nog geen bestedingsdoel en is daarom vrij besteedbaar.	Bufferfunctie	
Algemene reserve (weerstandvermogen)	Deze reserve is bedoeld om niet structurele financiële risico's op te vangen. In de paragraaf weerstandsvermogen worden deze risico's in kaart gebracht en toegelicht.	Bufferfunctie	Minimum 5.000.000
Algemene reserve grondexploitatie	Deze reserve is bedoeld als buffer voor het opvangen van de financiële risico's, die kunnen voortvloeien uit de bouw grondexploitatie.	Bufferfunctie	Minimum 2.500.000
Bovenwijkse voorzieningen	Deze reserve is bedoeld voor het realiseren van voorzieningen, betrekking hebbende op méér dan één bouw grondexploitatieplan.	Bestedingsfunctie	
Kunst	Reserve bedoeld voor dekking van uitgaven als gevolg van door de raad vastgestelde werkplannen mbt beeldende kunst.	Bestedingsfunctie	
Rood met Groenfonds	Deze reserve dient ter verwerving van gronden en het ontwikkelen en uitvoeren van plannen ter verbetering van de kwaliteit van het landschap (groen). Voeding gebeurt door middel van een bedrag per m2 uitgegeven grond voor stedelijke functies (rood) die ten koste gaan van het buitengebied. Als basis voor deze plannen geldt het landschapsontwikkelingsplan en de nota "Rood met groen".	Bestedingsfunctie	
Compensatie landbouwgronden	Deze reserve heeft als doel het in de grondnota genoemde minimale areaal aan landbouwgrond te waarborgen. Noodzakelijke aankopen kunnen hieruit worden betaald.	Bestedingsfunctie	
Egalisatie bebossing	Deze bestemmingsreserve is bedoeld om toekomstige verliezen op te vangen. Het exploitatiesaldo terzake van het beheer van bossen en natuurterreinen wordt jaarlijks ten gunste of ten laste van deze reserve gebracht, waardoor fluctuaties in de exploitatie worden geneutraliseerd, een en ander met inachtneming van het voor deze reserve vastgestelde maximum van 250.000,--. Het college is bevoegd om mutaties die samenhangen met de doelstelling van deze reserve zonder separaat raadsbesluit te verwerken.	Egalisatiefunctie	Maximum 250.000
Kwaliteitsverbetering buitengebied	Bij de vaststelling van de structuurvisie op 3 april 2012 is besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen en te vullen met de provinciale teruggave van Ruimte-voor-ruimtegelden en met inkomsten uit de verplichte bijdragen voor landschapsinvestering bij projecten in het buitengebied. Inmiddels wordt deze ook gevuld door stortingen in het kader van maatwerk met als doel omgevingskwaliteit, de opvolger van de ruimte-voor-ruimte regeling. De uitgaven uit de bestemmingsreserve zijn gericht op kwaliteitsverbetering van het landelijk gebied zoals gebiedsontwikkeling Kleine Beerze, uitvoering van Plan Bos en Boom, en landschapsontwikkeling.	Bestedingsfunctie	
SDE Subsidie	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de 1e bestuursrapportage 2019 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ervoor om de eerste 15 jaar elk jaar 40% van het ontvangen bedrag aan SDE subsidie te storten om vervolgens het 16e tot en met 25e jaar jaarlijks aan deze reserve een bedrag te onttrekken waardoor de SDE subsidie over 25 jaar wordt verdeeld.	Egalisatiefunctie	
Gelden t.b.v. toeristische sector	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ter dekking van toekomstige uitgave toeristische sector.	Bestedingsfunctie	
Vereveningsfonds sociale woningbouw	Op 26 november 2019 heeft uw raad besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen voor doelstelling 40% sociale woningbouw. Het college heeft het mandaat om achteraf verantwoording af te leggen over de inzet van de in deze bestemmingsreserve gestorte bijdrage derden conform de door uw raad vastgestelde nota impuls sociale woningbouw.	Bestedingsfunctie	
Duurzaamheidsfonds	Bij de vaststelling van de begroting 2021 is besloten om conform het raadsvoorstel grootschalige zonne- en windenergie (raadsbehandeling 25-8-2020) voor de jaren 2021 t/m 2024 jaarlijks €250.000,-- te storten in deze nieuw te vormen bestemmingsreserve.	Bestedingsfunctie	
Opvang vluchtelingen	Algemeen dekkingsmiddel voor de opvang van vluchtelingen, statushouders en andere urgente doelgroepen.	Bestedingsfunctie	
Wachtgelden wethouders	Deze reserve voorziet in de middelen, die noodzakelijk zijn om de ten laste van de gemeente blijvende kosten wegens (toekomstige) verplichtingen terzake van (gewezen) wethouders te dekken.	Bestedingsfunctie	
Decentrale onderwijshuisvesting	Deze reserve was ingesteld om de verschillen tussen kapitaallasten op grond van het vastgestelde IHP en de bestaande activa ten opzichte van het voor een periode van 4 jaar vastgestelde budget te egaliseren. Uit begrotingscirculaire 2026 blijkt dat deze egalisatie niet meer is toegestaan. Vandaar wordt in de begroting 2027 deze egalisatie niet meer toegepast. Voorstel bij vaststelling begroting 2027 is om deze bestemmingsreserve aan te vullen tot € 10 miljoen en deze later in te zetten voor de investering bij het Rythovius college als dekkingsreserve. Hiermee worden de exploitatielasten gedrukt.	Bestedingsfunctie	
Dekkingsreserve ten behoeve van Afschrijving (bruto-methode)	Betreft een reserve ter hoogte van de investering bij aanvang waaruit vervolgens de jaarlijkse afschrijvingslasten worden gedekt. Door dekking van de investering uit reserves wordt de exploitatie niet belast met jaarlijkse afschrijvingslasten. In spraakgebruik wordt dit ook wel de toepassing van de bruto-methode genoemd.	Financieringsfunctie	

Naam voorziening	Doel	Functie
Voorziening dubieuze debiteuren	Deze voorziening heeft als doel het ondervangen van het eventuele risico van niet betalen van openstaande vorderingen.	Bestedingsfunctie
Voorziening pensioenverplichting ex-bestuurders	Deze voorziening heeft ten doel het veilig stellen van de (door-)betalingsverplichtingen van ontvangen pensioenw aarde-overdrachten van ex-bestuurders.	Bestedingsfunctie
Voorziening verlofsparen	per 1-1-2023 hebben medew erkers recht op verlofsparen, zoals afsgesproken in de cao Gemeenten. Dat betekent dat medew erkers hun verlof mogen sparen voor bijvoorbeeld pensioenvervroeging. Het is een w ettelijke verplichting om voor verlofsparen een voorziening in te stellen.	Bestedingsfunctie
Voorziening egalisatie resultaat afvalverw ijdering	Deze bestemmingsreserve afvalverw ijdering is ingesteld om toekomstige incidentele tekorten op de afvalstoffenheffing te op te kunnen vangen. Conform het BBV moeten moet dit een voorziening zijn. Uitgangspunt voor het bepalen van het tarief voor de afvalstoffenheffing is kostendekkendheid. Eventuele afw ijkingen in de realisatie van de lasten of de baten, w orden vereffend via deze voorziening. Voeding van de voorziening geschiedt aan de hand van overschotten uit een bepaald jaar, of uit het begroten van een dotatie.	Egalisatiefunctie
Voorziening toekomstige negatieve saldi bouwgrondexploitatie	Deze voorziening is bij besluit van 31 januari 2013 in het leven geroepen ter dekking van te verw achten negatieve saldi bij afw ikkeling van bestaande bouw grondexploitatieplannen.	Bestedingsfunctie
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (gemeenschapshuizen, sportgebouwen en overige gebouwen)	Door middel van een meerjarig onderhoudsplan w orden voor een periode van 10 jaar de toekomstige onderhoudsverplichtingen van de gemeentelijke gebouw en begroot. Dit plan w ordt jaarlijks bij de opstelling van de begroting geactualiseerd en w orden de (bijgestelde) stortingen in de (meerjaren)begroting opgenomen.	Egalisatiefunctie
Voorziening inventaris sportgebouwen	Voor de inventaris in de gemeentelijke sportgebouw en w ordt op basis van een onderhoudsplan jaarlijks een bedrag gestort, w aarna de w erkelijke uitgaven hieruit kunnen w orden onttrokken. Het gymmaterieel w at hier onderdeel van uit maakt, w ordt periodiek door een externe gekeurd en indien noodzakelijk vervangen.	Egalisatiefunctie
Voorziening Overige basisvoorzieningen buitensport	Voorziening voor onderhoud en vervanging van de inrichting van de buitensportruimte op sportparken.	Egalisatiefunctie
Voorziening renovatie tennisbanen	De kosten voor renovatie van de huidige tennisbanen (op basis van gravel) w orden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten w orden vertaald in de voorziening renovatie tennisbanen.	Egalisatiefunctie
Renovatie kunstgrasvelden	De kosten voor renovatie van de kunstgrasvelden w orden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten w orden vertaald in de voorziening renovatie kunstgrasvelden.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud w egen	De basis voor de voorziening onderhoud w egen w ordt gevormd door het onderhoudsplan w egen. Hierin zijn de te verw achten onderhoudsw erkzaamheden aan het w egennet opgenomen voor de komende 10 jaar. Tevens is hierin een financiële vertaling opgenomen. Het onderhoudsplan w ordt elke 5 jaar geactualiseerd en de te ramen stortingen w orden hierop aangepast. De voorziening heeft eveneens een egalisatiefunctie: het opvangen van fluctuaties in de onderhoudskosten van w egen. *In 2024 is in deze voorziening ook de voorziening onderhoud wegen degeneratievergoeding opgenomen.*	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud openbare verlichting	Ter vervanging van de lichtmasten en armaturen en voor enige optimalisatie w erd op grond van de beleidsnota openbare verlichting deze voorziening ingesteld.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud riolering	De basis voor deze voorziening is het in 2015 opgestelde verbreed gemeentelijk riolering plan en heeft ten doel om de kosten van onderhoud en vervanging van het rioolstelsel te dekken. Ook de kosten als gevolg van de zorgplicht voor de gemeente op grond van nieuw e w et- en regelgeving (Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke w atertaken, Europese Kader Richtlijn Water etc.) zijn in genoemd plan meegenomen. Dit jaar (2027) zal aan uw raad een nieuw GRP w orden voorgelegd.	Egalisatiefunctie

Bijlage B Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	-	1.784.385	-1.784.385
0.10	Mutaties reserves	3.569.151	2.728.198	840.953
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	1.186.077	-1.186.077
0.2	Burgerzaken	557.000	943.618	-386.618
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	135.000	78.754	56.246
0.4	Overhead	676.762	8.605.627	-7.928.865
0.5	Treasury	475.942	157.339	318.603
0.61	OZB woningen	3.323.189	128.000	3.195.189
0.62	OZB niet-woningen	2.044.782	-	2.044.782
0.63	Parkeerbelasting	-	-	-
0.64	Belastingen overig	140.000	293.744	-153.744
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	42.505.735	-	42.505.735
0.8	Overige baten en lasten	191.000	1.410.340	-1.219.340
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	100.000	-100.000
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	84.238	1.988.522	-1.904.284
1.2	Openbare orde en veiligheid	20.000	513.417	-493.417
2.1	Verkeer en vervoer	155.022	4.524.508	-4.369.486
2.2	Parkeren	6.360	6.360	-
2.3	Recreatieve havens	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-
2.5	Openbaar vervoer	-	1.610	-1.610
3.1	Economische ontwikkeling	1.500	146.928	-145.428
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.239.540	583.205	656.335
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	2.673	-2.673
3.4	Economische promotie	1.132.225	296.126	836.099
4.1	Openbaar basisonderwijs	85.212	92.796	-7.584
4.2	Onderwijshuisvesting	-	1.287.024	-1.287.024
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	187.688	917.167	-729.479
5.1	Sportbeleid en activering	34.000	130.938	-96.938
5.2	Sportaccommodaties	346.748	1.694.698	-1.347.950
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	33.098	420.965	-387.867
5.4	Musea	-	225.909	-225.909
5.5	Cultureel erfgoed	-	53.651	-53.651
5.6	Media	-	425.754	-425.754
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	147.960	2.744.209	-2.596.249
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	543.053	5.213.580	-4.670.527
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-	103.860	-103.860
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	-	-
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-	329.064	-329.064
6.3	Inkomensregelingen	3.322.160	5.173.735	-1.851.575
6.4	WSW en beschut werk	-	67.762	-67.762
6.5	Arbeidsparticipatie	-	4.098.220	-4.098.220
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-	1.025.791	-1.025.791
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	173.000	2.268.500	-2.095.500
6.712	Begeleiding (WMO)	-	1.652.000	-1.652.000
6.713	Dagbesteding (WMO)	-	471.500	-471.500
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	-	-
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-	-	-
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-	2.370.500	-2.370.500
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-	41.500	-41.500
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	-	-
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	733.234	-733.234
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	41.500	-41.500
6.791	PGB WMO	-	279.500	-279.500
6.792	PGB Jeugd	-	155.500	-155.500
6.811	Beschermd wonen (WMO)	-	-	-
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-
6.821	Jeugdbescherming	-	186.500	-186.500
6.822	Jeugdreclassering	-	31.000	-31.000
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-	-	-
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-	-	-
7.1	Volksgezondheid	248.020	2.428.844	-2.180.824
7.2	Riolering	2.703.670	2.073.296	630.374
7.3	Afval	2.318.000	1.915.156	402.844
7.4	Milieubeheer	107.958	1.563.587	-1.455.629
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-	2.000	-2.000
8.1	Ruimte en leefomgeving	252.025	1.562.825	-1.310.800
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	13.192.013	12.392.013	800.000
8.3	Wonen en bouwen	4.086.725	4.385.267	-298.542
Totaal		**84.038.776**	**84.038.776**	**-**

Bijlage C EMU Saldo

Met de totstandkoming van de Economische en Monetaire Unie (EMU) zijn Europese afspraken gemaakt over de grenzen waarbinnen overheden hun begrotingsbeleid voeren. Het EMU-saldo is binnen de Europese Unie een belangrijke indicator voor de financiële gezondheid van de overheid. Het saldo is het verschil tussen de inkomsten en uitgaven en laat zien of sprake is van een overschot of een tekort.

Het begrotingssaldo van een gemeente is gebaseerd op de baten en lasten in de exploitatiebegroting. Het EMU-saldo kijkt breder en neemt ook kapitaaltransacties mee, zoals investeringen en de aan- en verkoop van grond.

Om het EMU-saldo beter te kunnen ramen en beheersen, schrijft het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voor dat gemeenten een geprognosticeerde balans opstellen en het EMU-saldo meerjarig opnemen in een bijlage bij de begroting. De geprognosticeerde balans geeft meer inzicht in de ontwikkeling van onder andere investeringen, het gebruik van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte van de gemeente.
Een aandachtspunt is wel dat sommige onderdelen die nodig zijn voor de berekening van het EMU-saldo lastig te voorspellen zijn. Hierdoor kan de uiteindelijke ontwikkeling van het EMU-saldo afwijken van de raming.

	EMU-saldo *(bedragen x € 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	77.399	345.124	-1.663.381	-188.491	-1.263.372
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	15.470.400	3.673.593	47.982.108	6.345.681	20.649.465
3	Mutatie voorzieningen	-3.273.717	-545.425	-595.195	-1.032.742	-663.339
4	Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	5.479.598	-5.863.070	-2.014.618	-6.120.210	-239.988
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	**-24.146.316**	**1.989.176**	**-48.226.066**	**-1.446.704**	**-22.336.188**